

CULTURA PRESA ȘCOALA - IV-

15 dec.'34 - 1935 - nov. 1936 –

CULTURA PRESA ȘCOALA - IV-.....	1
15 dec.'34 - 1935 - nov. 1936 –.....	1
-----	4
Guv.Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a II-a ordinară .15 nov.'34 - 20 apr.'35.....	4
-----	4
1.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	5
2.) Vict.Iamndi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34.....	5
▫ Politici școlare.....	5
▫ Sarcinile guvernării PNL.....	7
▫ Răspunderile.....	7
3.a) Iuliu Maniu , retragerea din Delegația Permanentă a PNȚ , 20 dec. '34.....	7
3.b) Semnale științifice - cultural-literar-artistice în anul 1934.....	7
4.) Victor Iamandi , precizări la discursul de la Mesaj (17 dec.'34) , 22 ian.'35.....	8
5.) I.Pillat , comunicare : impozitarea drepturilor de autor ale scriitorilor, 22 ian.'35.....	9
▫ Protejarea scrisului românesc.....	10
6.) Eug. Titeanu (subs.de Stat Interne problema macedoneană , 12 febr.'34.....	11
▫ Politica școlară pentru românii din afară.....	11
c) N.Batzaria.....	11
▫ Românii macedoneni.....	11
d) Eug.Titeanu / replică la replici / 12 febr.'35.....	11
▫ <i>Societatea de Cultură Româno-Macedoneană</i>	11
-----	12
Vacanța parlamentară.....	12
-----	12
7.) Aurelian Benteoiu , Principiul răspunderii și libertatea presei , 8 nov.'35.....	12
-----	13
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 14 nov.'35 - apr.'36.....	13
-----	13
8.) <i>Mesajul Regal</i> , ședință comună , Cameră și Senat, 15 nov.'35.....	13
9.) Hurmuz Aznavorian (Raportor) , <i>Adresa de Răspuns la Mesaj</i> ,Cameră, 25 nov.'35.....	13
[Legea presei].....	13
10.) Gh.Brătianu , Întrebări , Comunicări , 26 nov.'35.....	14
▫ Întrebare adresată priului ministru și ministrului de Interne.....	14
▫ Frontul Constituțional , Iași.....	14
▫ Vigilența cenzurii !.....	14
11.) Gh.A.Cuza , anunțarea creerii Partidului Național Creștin , 29 nov.'35.....	15
▫ Fuziunea LANC -PNA.....	15
12.) Octavian Goga , Bloc Național Parlamentar : PNC + Fr.Românesc , 29 nov.'35.....	17
13.a) Romulus Seișanu (" Universul" , "Liga antireviz ") , discurs la Mesaj, 29 nov.'35.....	17
▫ Sistemul de alianțe al României.....	17
▫ Tratatul româno -ruse ?.....	18
▫ Românii din Bulgaria.....	18
▫ Românii din Ungaria.....	19
13.b) Romulus Seișanu , PRRINCIPIUL NAȚIONALITĂȚILOR	19
C.Schifirneț / 1996.....	19
▫ Romulus Seișanu (p. V- IX).....	19
▫ Lucrări de geopolitică românească.....	20
▫ Lucrările lui R.Seișanu.....	20
▫ R.Seișanu în Liga Antirevizionistă Română (p. IX- XII).....	21
R.Seișanu / 1935.....	21

▣ Constituirea teritorială a Ungariei(p. 303 - 310).....	21
▣ Frontiera româno -ungară(p. 312).....	22
▣ Revendicările teritoriale ale României și principiul naționalităților (p. 313 - 319).....	22
[români peste granițe].....	22
▣ Repartiția naționalităților din Transilvania și Banat în 1910 (p. 323).....	23
Inviolabilitatea tratelor .(p. 391-).....	24
▣ Pactul Societății Națiunilor (p. 399 ...).....	24
▣ Problema minorităților etnice și religioase .(p. 410 ---).....	24
▣ Pactul "minorităților" contra românilor(p. 411...).....	25
▣ <i>Unio Trium Nationum</i>	25
▣ Libertățile religioase în Imperiul Otoman (p. 413...).....	26
▣ Libertățile religioase în Principate (p. 414).....	26
▣ Minoritățile după războiul mondial.....	26
▣ Problema colonială (p. 418).....	27
14.) Octavian Goga (PNC) ,discurs la Mesaj (I, II) , joi 5 dec.'35 ; luni, 9 dec.'35.....	27
▣ Presa " democratică".....	28
▣ Înstrăinată, negustorească, mincinoasă,.....	28
▣ Calomniile de presă	30
Goga - Mihalache 5 dec.'35.....	30
▣ Manifestația proiectată pe 14 nov.....	30
▣ Controversa PNCreștin -PNȚărănesc.....	31
▣ Parlamentarism civilizată ?!.....	31
▣ Presă de țigani ?!.....	31
Goga / 9 dec.'35.....	32
▣ Reluarea firului.....	32
▣ Presa " străină " !.....	32
Țărănismul literar	32
Țărănismul românesc	33
Țărănismul lui Goga	33
Goga -Mihalache / 9 dec.'35.....	33
▣ Aprecieri reciproce.....	34
▣ Constanța politică.....	34
Goga / 9 dec.'35.....	34
▣ Cenzura și starea de asediu	34
15.) Gh.Tătăărăscu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului) , concluzie la Mesaj, 14 dec.'35.....	35
▣ Operă de consolidare : învățământul.....	35
16.) CCGiurescu , Comunicare : către ministrii Instrucției și Af.Ext., 17 dec.'35.....	36
17) IPopescu -Necșești versus Petre Ghiță / calomniile " <i>Universului</i> " / , 19 dec.'35.....	37
18.)Evenimente : științifice - culturale - literare -artistice , anul 1935.....	37
19.a) Octavian Goga (P.NC) ,Comunicare -interpelare : Alegerile parțiale, 27 febr.'36.....	38
▣ Partidul Național -Creștin.....	38
▣ Alegerile - prilej de verificare.....	38
▣ PNC - lovitură de stat hitleristă !.....	39
▣ Guvernul = protejează lovitură de stat !.....	39
▣ Străjăria, premilităria = org.hitleriste !?.....	40
▣ Presa jidovească.....	40
▣ Otrăvirea spiritului românesc.....	40
▣ Presa jidovească la schimbare de regim.....	41
▣ Catastrofa din Austro-Ungaria.....	41
▣ Propaganda PNȚ contra lui Goga.....	42
▣ Dreptatea,Dobrescu, Lupu, Mihalache.....	42
▣ Metamorfozele politice	44
▣ Ruptura definitivă Goga - Lupu.....	45
▣ Exagerare evreească.....	45
▣ Violență evreească.....	45

Octavian Goga - I.Mihalache/ 27 febr.'36.....	46
▫ Alegerile din Hunedoara	46
▫ Alianțe cu partide extremiste ilegale : PCR ... Garda de Fier.....	46
▫ Acordul electoral PNȚ +	47
O.Goga / 27 febr.'36.....	48
▫ Manifeste electorale comuniste.....	48
▫ Partidul Național-Creștin.....	49
▫ Angajare , program	49
19.b) Vasile Marin , <i>Crez de generație</i> , Colecția " Europa, Munchen, 1977 ,	49
▫ Ofensiva Iudei și a fariseilor [Adevărul ;Teodorescu Braniște , I.Mihalache] (p. 169-170)	49
▫ Fronturile studentești:diversiuni "antifasciste "[Kominternul, Comuniștii] (p. 171- 177)	50
▫ Scrutator [Kalman Blumenfeld] (P. 179-180).....	51
20.) Evenimente : științifice - culturale - literare -artistice , anul 1936 -1937.....	51
-----	52
Guvern Tătărăscu .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 14 nov.'36 - apr.'37.....	52
-----	52
21) <i>Mesajul Regal</i> , duminică, 15 nov.'36.....	52
22.) Em. Slătineanu (PNL) , discurs la Mesaj, Senat, 24 nov.'36.....	53
▫ Bilanțul guvernării.....	53
▫ Învățământ , Cultură , Sport.....	53
23.) M.Mora (" <i>Universul</i> " , <i>Liga Antirevizionistă Română</i>) , discurs la mesaj, 24 nov.'36.....	53
24.) Rom. Seișanu (" <i>Universul</i> " , <i>Liga Antirevizionistă Română</i>) , la Mesaj , 24 nov.'36.....	54
25.) Iosif Willer (P.Maghiar) , discurs la Mesaj, Cameră , 25 nov.'36.....	54
▫ Doleanțele minoritare :	54
▫ Dreptul la viață , la existență.....	54
▫ Școlile de Stat, școlile confesionale.....	55
▫ Maghiarii și Șvabii.....	56
▫ Continuarea maghiarizării !.....	56
▫ Presa și problemele minoritare.....	57
▫ Cenzura !.....	58
▫ Campaniile de presă.....	58
26.) dr.M.Macavescu (PNL) , discurs la Mesaj, Cameră, 25 nov.'36.....	59
▫ Școala.....	59
27.) Virgil Madgearu (PNȚ) Comunicare : Cenzura; Abuzurile , 26 nov.'36.....	59
▫ Cenzurarea opiniilor.....	59
▫ Înăsprirea cenzurii.....	60
▫ Abuzurile guvernamentale.....	60
28.) Aurelian Benteoiu (subsecretarde Stat, Interne) , răspuns lui Madgearu, 26 nov.'36.....	60
▫ Instituția cenzurii.....	60
▫ Cenzura parlamentară.....	60
▫ Răspunderea guvernului.....	60
▫ Normele cenzurii.....	61
I) Coroana.....	61
II) Armata.....	61
III.) Actuala structură de Stat.....	61
IV.) Politica externă.....	62
V.) Stilul murdar și violent.....	62
VI.) Moneta națională.....	62
▫ Aplicarea cenzurii.....	62
▫ Aparatul cenzurii.....	63
▫ Concluzie : lovitură politică deviată.....	63
29.) Pamfil Șeicaru (" <i>Curentul</i> ") , intervenție -replică : Cenzura , 26 nov.'36.....	63
▫ Procesul Anei Pauker.....	64
▫ Intervenția d- rei Blum.....	64
▫ Cenzurarea atacurilor contra șefilor de Stat.....	65

▣ Cenzura ? da sau nu ?.....	66
30.) N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36.....	66
▣ Îngrijorări.....	67
▣ Atmosferă.....	67
▣ Succesiunea la guvernare.....	67
▣ "Actorii politici ".....	67
▣ Revizuirea Constituției ?.....	68
▣ Nu !.....	68
▣ Psihoză belicoasă.....	68
▣ Moda manifestațiilor.....	68
▣ Educație spirituală !.....	69
▣ Școala, presa, cultura.....	69
▣ Efectul propagandei extremiste.....	69
▣ Măsuri de ordine	69
▣ Politica externă.....	70
31.) N.Penescu(Camera de Comerț și Industrie , <i>Sfatul Negustoresc</i>) ,.....	72
▣ Învățământul profesional =.....	72
▣ Mulțumirea negustorilor.....	72
32.) Octavian Goga (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36.....	72
▣ Cenzura.....	72
▣ Cenzurarea presei.....	73
▣ Guvernul Leon Blum.....	74
▣ Manifestul LANC - cenzurat !.....	74
▣ Guvernul Leon Blum.....	74
▣ Manifestul PNC.....	75
33.) Virgil Madgearu (PNȚ) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36.....	76
▣ Guvernarea Tătărescu.....	76
▣ Cultură.....	76
34.) Grigore Iunian (PRȚ) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36.....	77
▣ Guvernarea Tătărescu.....	77
▣ Între promisiuni și realități.....	77
▣ Guvernul Tătărescu.....	77
▣ Partid liberal ?.....	77
▣ Legea presei.....	78
35.) C.Zamfirescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36.....	78
[cenzura și starea de asediu].....	78
[PNL-1 față de cenzură ...].....	79
36.) I.Inculeț (Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri) ,.....	79
▣ Școala [dr.C. Angelescu].....	80
▣ Pedagogie politică.....	80
▣ Mentalități politice.....	80
▣ Legiferarea.....	81
37.) Vict.Iamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36.....	82
▣ Legea presei.....	83
▣ Calomnii ,violențe, amenințări, asasinate.....	83
▣ Incompatibilitatea între creștinism și legea talionului.....	84
▣ Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.....	85

1.) C.Tătăranu (PNL, raportor la Mesaj) discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Madgearu, Călinescu - clarificări polemice.

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 375- 380)

[LD : deputat de R.Sărat. Se străduiește destul de onest să radiografeze **situația țării** , pe care o raportează la **soluțiile avansate de partidele din opoziție**.

Este în impas față de formula **statului țărănesc** , provocând la oarecari clarificări din partea național-țărăniștilor, după care ... totul se transformă în **penibila ciorovăială, " noi " - " voi"**]

Document integral - **fișier PNL**

Programul " țărănesc " / Programul liberal ...

-**Tătăranu** : Coborând de pe planul teoretic **pe plan practic**, să vedem dacă cel puțin **aplicarea doctrinei pe teren** , vă îndreptățește să veniți astăzi cu formula **statului țărănesc**.
DI.Mihalache pretindea, într-un **discurs ținut la Câmpulung**, că **pătura țărănească** are nevoie de îndeplinirea cât mai grabnică a **trei postulate mari** , pentru deplina ei dezvoltare :

1. Sănătatea fiziologică , printr-o bună politică sanitară ;

2.Sănătatea materială, printr-o politică agrară ;

3.Sănătatea morală , printr-o politică de învățământ primar .

Îmi voi permite să analizez care au fost aplicările pe teren,în timpul guvernării dvs, pentru **realizarea acestor trei postulate** .[-----]

Politici școlare ...

-**Tătăranu** : Și în acest domeniu, **PNȚ** a început prin **desființări de școli, de posturi ...**

Au făcut **armate de desnădăjduiți , de revoltați**, care în loc să semene cultură , seamănă **idei subversive și de destrămare ...**

Noi am mărit nr. de învățători cu 6.500 ... am numit 9.000 învățători noi ...

-**Madgearu** : Toată chestiunea este să avem cu ce-i plăti ...bugetul este descoperit ...

Trebuie să plătești și funcționarii ... deficitul se mărește ...

În nov.'33 , când am plecat de la guvern, **740 milioane erau restante** pentru funcționari, dar erau peste **1 miliard economii la împrumut...**

-**Tătăranu** :"**De când am venit noi la putere, noi regimul plutocrat ,**

care împilăm țărănimea , noi regimul nefast, am mărit nr. școlilor clădite de noi cu 4.000 și am transformat această armată de răsvrațiți într-o armată de făclieri care să pătrundă în toate unghiurile cele mai întunecate ale analfabetismului țărănesc.

Am auzit zilele trecute pe **dl prof.Andrei** , pentru care am toată stima,

știind că **d-sa apără o cauză**, știind **câte eforturi a făcut** ca subsecretar de stat ,

pentru **a convinge guvernul să-i dea mai multe fonduri pentru o sănătoasă politică**

școlară.D-sa spunea că **s-au desființat școli** , deoarece **revenea prea mult pe cap**

de elev,ca și când școala ar fi fost o întreprindere comercială ,

care trebuia judecată după randamentul bănesc.

Randamentul unei școli nu poate fi material ; nu există decât un randament moral ,

care nu este niciodată prea mult plătit pentru un popor. (**aplauze la PNL**)

-**PCAndrei** : **Eu vă dădeam câteva exemple și apelam la obiectivitatea dvs. ,**

dacă se poate admite să ființeze o școală cu 16 elevi și cu 10 profesori !

Când țărancă nu știe să facă mâncare și să faci școli pentru rame de scoici ,

consider aceasta o risipă scandaloașă. Aceasta nu este operă culturală ,

ci bătaie de joc ! (aplauze la PNȚ)

C.Tătăranu / 17 dec.'34

2.) Vict.Iamndi (PNL, subsecretar de Stat) , discurs final la Mesaj, 17 dec.'34

Virgil Madgearu , Armanad Călinescu , dr.Lupu , - intervenții polemice

(DAD, MO 19, șed. din 17 dec.'34 , p. 381- 397)

Vict.Iamandi /Virgil Madgearu / Petre Andrei / 17 dec.'34

▣ **Politici școlare**

-Iamandi : Dl raportor adusese în discuțiune chestiunea politicii dvs școlare.
Era pentru dvs **o datorie elementară , partid de mase**, care pretinde a reprezenta în forma cea mai completă , **interesele și năzuințele țărănimii** ,
ca **să continuați** măcar politica școlară lăsată moștenire.
Dvs erați datori să faceți asta cu atât mai mult cu cât însăși conducătorul dvs , **Ion Mihalache**,
era nu numai unul din **admiratorii și prețuitorii marelui Spiru Haret** , dar era și unul dintre
acea care a avut prilejul **să aprecieze și să cunoască întreaga operă școlară**
pe care o făcuse Spiru Haret .

Nu numai că **nu ați urmat această linie**, care era reprezentată , în 1928, când am plecat
de la guvern, **prin dl dr. Angelescu** , dar **ați socotit** că e mai nimerit **să inovați**
și de aceea **ați început o acțiune** care a pus **școala** de toate categoriile **înt-o situație dintre**
cele mai grele. Nu voi insista și nu voi arăta câte **școli profesionale ați desființat**,
după cum nu voi arăta , cu acest prilej, nici **câte burse pentru fiii de țăran ați suprimat**,
burse pe care le-ați găsit în ministerul Instrucțiunii , tocmai dvs care pretindeați că
reprezentați interesele țărănimii mai mult ca oricine alții.

-P.C.Andrei : Pentru prima oară s-a introdus la noi, în bugetul acestei țări ,
burse speciale pentru fiii de țărani , de 10.000 lei fiecare .

-Iamandi :Ați introdus un număr foarte neînsemnat de burse, de acest fel,
care nu reprezentau nici pe departe sumele ce se acordase sub noi, în acest scop.

Încă din prima guvernare (1922-1926) Vintilă Brătianu dăduse Ministerului Instrucțiunii
50 milioane de lei , annual, pentru burse. Era un fond global care se dădea și pentru licee,
și pentru școli normale și naționale .Cercetați Liceul internat din Iași ,,,,

-PCAndrei : Ați suprimat și subvenția ce o dădusem eu ...

[-----ceartă pur și simplu -----]

-Iamandi : Cred că ați putea să aveți bunăvoința să mă ascultați, cum v-am ascultat eu....

-Madgearu : Eu te ascult ...

-Iamandi : Dvs nu mă puteți asculta fiindcă sunteți pornit . Dvs numai când **faceți sport**
sunteți bine dispus. (**ilaritate**)

-Madgearu : Vă recomand și dvs să faceți sport , să fiți mai calm ...

-Iamandi : Mie , la vârsta pe care o am, deși nu sunt așa bătrân,
îmi vine foarte greu să învăț **a dansa** și să fac **sporturile** pe care le faceți dvs ,
cu o pasiune de junede 20 de ani (**ilaritate**)

-Madgearu : Fiecare cu pasiunea lui ! (**ilaritate**)

[-----]

-Iamandi : **Eu am propus** ca , pentru politica școlară **să se stabilească între factorii**
răspunzători ai țării aceeași linie de conduită , să se cadă de acord asupra unui
plan minimal care să scoată învățământul de sub fluctuațiunile politice .
Am putea **să valorificăm forțele creatoare** ale poporului nostru ,am face un **act de mare**
înțelepciune și am dovedi că știm **să ne scuturăm de orice subiectivism vătămător**,
dacă am scoate școala definitiv din mijlocul luptei politice .

Atunci , firește, nu s-ar mai da naștere **nici la dialoguri în Parlament** ,
nici la ceea ce se întâmplă astăzi, că o dată **un guvern plecat**,
a doua zi guvernul care urmează să strice , să dărâme, tot ce a făcut guvernul anterior.

Aș fi fost satisfăcut dacă dvs, în această direcție ,
ați fi venit cu o politică școlară mai bună.

Dar în loc de asta **dv ați întrerupt** ceea ce făcusem noi,
și **n-ați realizat nimic pozitiv pe cont propriu.**

Ați compromis problema obligativității învățământului pimar (**aplauze la majoritari**)
după cum ați făcut imposibilă penetrațiunea elementelor de la sate
în școala secundară (**aplauze la majorități**)

pentru ca **să avem desechilibrul numeric** pe care îl avem azi în liceele din anumite părți
ale țării și care constituie **motive de speculațiune și agitațiune**
pentru acei care caută să pescuiască în ape turbure ."

[-----]

Lupu /Statul țărănesc ...

" Vrei să știi ce este Statul țărănesc ?

Stat țărănesc înseamnă că **acea care conduc această țară** și care alcătuiesc abia 20% din populația ei [LD ?!] **să se ocupe , în primul rând ,de pătura țărănească și apoi de celelate categorii sociale .** (aplauze la PNT)

Pentru aceasta , **mijloace sunt destule.** Îmi pare rău că-ți fur prea mult din timpul d-tale, dar eu ți-aș putea da o mulțime de exemple.

Lupu / **Scoala ...**

Aș începe prin a-ți arăta că **de la școala rurală și până la universitate , cheltuim degeaba și nu învățăm pe copii carte**

În loc să fie 40 de manuale didactice la școlile primare , care îmbogățesc 40 de potențați, ca autori de cărți didactice , să faceți ceea ce este **în Anglia : Monitorul Oficial,**

în loc să tipărească discursurile noastre , pe care nu le citește nimeni,

să tipărească abecedare , care să fie distribuite gratis în toată țara .

Atunci **nu va mai fi nevoie de amenzi** împotriva acelor care nu-și trimit copii la școală.

lată o reformă a statului țărănesc. Și ca aceasta , sunt multe.

[-----]

lamandi / 17 dec.'34

▣ Sarcinile guvernării PNL

▣ Răspunderile

[-----]

/ **Intensificarea acțiunii culturale** , pentru a **ridica la suprafață**

întreaga valoare spirituală a neamului nostru .

lamandi / Lupu / 17 dec.'34

3.a) Iuliu Maniu , retragerea din Delegația Permanentă a PNT , 20 dec. '34

("Universul" , an 51, nr.350 , 22 dec.'34)

("Adevărul" , H.Soreanu , Scrutator , an 48, nr. 15.629, 21 dec.'34)

(" Cuvântul liber" , Tudor Teodorescu -Branîște , an 2, 29 dec.'34)

[LD : titlurile, subtitlurile, sublinierile, colorările îmi aparțin.

Doc.integral : **fișier PNT XII**

/ "**Universul**" : **Retragere , nu demisie !**

/ "**Adevărul**" , Soreanu:

Lovitură de teatru la PNT / 3 puncte de vedere /

Tactica Maniu / Tactica Mihalache / Tactica Deleg.Permanente , Comit.Execut /

Libertatea de acțiune a lui Maniu : antecedente , perseverență, rigiditate /

/ "Adevărul" , Scrutator [Blumenfeld] : Tactica Maniu / Portret politic Maniu /

Tactica Mihalache / Tactica combinată a PNT : crearea unei forțe ptr.preluarea puterii /

Problema " constituțională " = front de rezistență la intruziunile lui Carol /

/ " Cuvântul Liber" , T.Teodorescu -Branîște : Maniu (*maniștii*) - Vaida (*voidiștii*)

Portret istoric geamăn Maniu-Vaida : tactica PNR în Ardeal : ideea națională /

PNT : program, electorat, organizație, tactică /

Tactica partidelor mici : Iorga, Goga, Gh.Brătianu, Iunian, Argetoianu ;

Mihalache - Lupu : Programul PNT

Guvernările PNT - greșeli : părăsirea programului, idealului

Prioritar (țintă, scop, tactică) pentru PNT : PROGRAMUL nu TACTICA /

3.b) Semnale științifice - cultural-literar-artistice în anul 1934

[LD : pentru luare în considerare și remarciPoate îmbogățești ...]

Științifice

- **Ion Basgan** inventează **Metoda forajului rotativ** , " forajul sonic" , (brevetat și în SUA , în 1937)
- **Henri Coandă** brevetează în Franța **Procedeu și dispozitiv pentru devierea unui fluid în alt fluid** ,
- **Șerban Țițeica** , doctorat în fizică (Leipsig) , **Variația rezistenței în câmp magnetic**,
- **Horia Hulubei** , Paris, ciclul **Analiza spectrală a unor elemente** (devenită celebră)
- **Octav Onicescu, Gh.Mihoc**, în teoria probabilităților , **Ianț cu legături complete** (Markov)
- **Dan Barbilian** , introduce structurile cunoscute cu numele de spații Barbilian

Literare

- **Revista Fundațiilor Regale** , (ian.'34- dec.'47, condusă succesiv de **Paul Zarifopol** , **Camil Petrescu**, **D.Caracostea**, **Al.Rosetti**)
- **George Bacovia**, **Poezii** , ediție definitivă
- **Nicolae Iorga**, **O viață de om așa cum a fost** , (3 vol.)
- **Istoria literaturii românești contemporane** (2 vol)
- **Mihail Sadoveanu** , **Viața lui Ștefan cel Mare** și **Noaptea Sînzien**
- **Mihail Sebastian**, **De două mii de ani** (cu **Prefața** de Nae Ionescu)
- **I.Peltz** , **Calea Văcărești** și **Foc în hanul cu tei**
- **Eugen Ionescu** , **Nu.**
- **G.Călinescu** , lucrează la **Opera lui Mihai Eminescu** (5 volume , '34 -'36)
- **Tudor Vianu**, lucrează la **Estetica** (2 volume, 1934- 1936)

Artistice

- **Jan Mihail** : **primul jurnal românesc de actualități sonore și documentarul " România"** (Societatea "Indro-film" , studio București)

4.) **Victor Iamandi** , **precizări la** discursul de la Mesaj (**17 dec.'34**) , **22 ian.'35**

/ Campania " **Universului** " : acuzare de **lèse națiune** /

Al.Popescu -Necșești (PNL-1), **CCGiurescu** (PNL-2) - **replică** , **intervenții**

(DAD, MO 21, șed. din 22 ian.1935 , p. 496- 510)

[**LD** : scandalul dinaintea sărbătorilor , continuă . Pe banca ministerială, nu mai era nimeni .

Iamandi are avantajul de a dispune de tribuna parlamentului la discreție.

Și-l folosește din plin. Înălătură, rând pe rând , toate acuzațiile ce i s-au adus.

Măhnit, jignit, dar ofensiv, **Iamandi recapitulează** , pe bază de documente, aportul lui la **lupta democratică și națională** .

O face evocând **momente semnificative**, cu citări masive din discursurile proprii , încât, față de discursul din 17 dec. , acest **nou discurs** este și **o autobiografie politică** , și o **trece în revistă a concepției și realizărilor PNL** în chestiunea națională.

În parlament sunt "detractorii" - **Popescu-Necșești** , **CCGiurescu** -

, dar și **Maniu** , venit din autoexilul de la Bădăcin] Doc.integral - fișier **Naționalism III**

Supratitluri, semne , sublinieri colorări -LD

Vict.Iamandi :

/ Discursul din 17 dec.'34 / Calomniile " Universului" /

/ Orașele Ardealului / Cultul pentru Ardeal /

/ Minoritățile / " Continuitatea etnică " /

/ Tendințele iredentiste ale conducătorilor minoritari /

/ "Psihoza" naționalismului exclusivist/

/ Colaborarea cu partidele minoritare /

/ Afirmarea ca națiune suverană /

/ Implicarea lui în lupta națională : 1922- 1934 /

/ Discursul din 17 dec.'34 /

/Spovedanie : ucenicie ; formarea intelectual- politică : Xenopol, Iorga, Mărzescu, ICBrătianu /

/ Discursul din 17 dec.'34 /

Al.Popescu -Necșești :

/ Replică la discursul lui Iamandi : 17 dec.'34 ; 22 ian.'35 /

/ Reacția prof.de istorie : Iorga,Lupaș, Șt. Ciobanu, Tafrali /

/ Reacția politicineilor, a presei /

/ " Psihoză naționalistă " ? Acțiunea " Universului " /

/ Minoritățile : greșelile lui Iamandi /
/Disocierea PNL șia gov.de Iamandi /
CCGiurescu :
/ Răspunderea lui Iamandi / Răspunderea guvernului /
/ Orașele din Ardeal / Româizarea orașelor /
/ " Continuitate istorică " la minorități ? ! / Singura continuitate : românească ! /
/Reacțiile Budapestei la discursul lui Iamandi /
/ " Psihoza naționalistă ? " Luptă națională /
Iamandi / Popescu -Necșești / CC Giurescu / 22 ian.'35

5.) **I.Pillat** , comunicare : **impozitarea drepturilor de autor ale scriitorilor**, 22 ian.'35

Motiuinea de protest a **Societății Scriitorilor Români** (20 ian.'35)
(DAD, MO 21, șed. din 22 ian.'35 , p. 511-512)

" D-le președinte , am onoarea de a face **d-lui ministru de finanțe** următoarea **comunicare** :
Știe d-l ministru de Finanțe , **grava situațiune creată scrisului românesc**,
prin **aplicarea noului regim fiscal** și anume prin **reținerea unei cote directe** de către editor ,
în folosul Statului , **asupra dreptului de autor** - situație de care s-a sesizat
Societatea Scriitorilor Români, al cărui **vice-președinte am cinstea să fiu** ,
în **adunarea extraordinară** , ținută duminică , 20 ianuarie curent,
votând și o **moțiune de protestare ?**

" **Scriitorul român nu înțelege să se sustragă îndatoririlor cetățenești de a plăti dări.**
Cum , din nefericire, **literatura nu este în România o profesiune rentabilă** ,
scriitorul, pentru a trăi, este silit să exercite o seamă de alte profesii mai puțin ingrate.
Profesor sau ziarist, scriitorul își plătește, în rând cu toată lumea , **dările către Stat** .
Subliniem acest lucru pentru a se ști că **scriitorii nu se apără pe ei** , **ci-și apără scrisul lor** ,
scrisul românesc în genere , pe care îl consideră **greu lovit de sistemul fiscal îngreunat** .
" **Pentru a fi supusă unei contribuții fiscale, o muncă trebuie să fie**, înainte de orice,
rentabilă . **Dar munca literară este** , la noi cel puțin , **un sacrificiu personal**,
un efort în disproporție ridicolă cu răsplata bănească , o pasiune intelectuală eroic cucerită ,
cu prețul a **nebănuite privațiuni**.

" **Dar numărul de cumpărători** de care dispune cartea literară românească **nu permite**,
de multe ori, **nici acoperirea cheltuielor de imprimare** a unei opere.
În majoritatea cazurilor , **o carte** - mai ales când este de **poezie, de critică sau de filozofie** -
se tipărește cu banii scriitorului .

" **Dar** , **chiar puținele cărți care se vând** și care ar repreznta **o aparentă rentabilitate**,
ascund , în realitate , din punctul de vedere al banilor , **o penibilă sărăcie**.

Numai romanele - și nu toate - **pot constitui** , în cea mai riguroasă socoteală fiscală ,
un obiect de impunere.

Evaluând foarte larg numărul mediu al **exemplarelor vândute la 2.500** ,
și **prețul mediu** al unui volum la **60 lei** ,

Drepturile de autor se ridică la suma de **30.000 lei**.

Această sumă, încasată o dată pentru totdeauna, modestă în ea însăși,
devine deadreptul deprimantă , dacă ținem seama că ea reprezintă
echivalentul unei munci de cel puțin 2-3 ani.

" **O carte** , nu este un produs industrial , făcut în serie. Ea este **fructul unei lungi elaborări** ,
fructul unei nesfârșite **ceasuri de efort și muncă**.

Dacă repartizăm cei 30.000 lei , la **anii de muncă intensă** , pe care îi presupune o operă,
ajungem la **concluzia comică și revoltătoare** că **munca scriitorului e plătită**
cu **câteva sute de lei pe lună**, ceea ce socotim că reprezintă , chiar pentru cea mai aspră
fiscalitate , **un minimum neimpozabil**.

" Pe de altă parte , **drepturile de autor, nu formează un câștig net**, imposabil în totalitatea lui .
Fiscul, care nu cunoaște condițiile materiale ale unei tipărituri , **nu știe că** , în genere.,
simpliciter prezentare a unui manuscris , unei case de editură , **reprezintă o cheltuială de câteva**

mii de lei . **Transcrierea, retranscrierea, dactilografierea** unui manuscris, cad în sarcina autorului . **Schimbările de tipar** , în timpul **corecturii, adăugirea sau suprimarea** unui text, îi sunt , prin contract, **tot lui impuse**.Astfel, **eventualul câștig , se reduce considerabil** înainte chiar de apariția cărții.

" În plus , o carte se face cu **un material de viață și informații** , ce nu se câștigă decât cu **reale sacrificii de bani** . **Călătorii indispensabile** cunoașterii unui loc, **lecturi strict necesare** precizării unei probleme , toate acestea **depășesc imens posibilitățile comerciale ale cărții românești** .]
" **Astfel, profesiunea de scriitor în România nu se face și nu se suportă decât cu însemnate jerfe materiale și morale.**
Orice impozit este injust și opresiv.

I.Pillat / 22 ian.'35

▣ Protejarea scrisului românesc

"**Ne este foarte penibil să păstrăm acest memoriu pe planul considerațiilor de ordin strict material** . Prețuim **scrisul** ca pe o valoare ce **depășește asemenea criterii**. Considerăm că el **îndeplinește o funcțiune absolut necesară colectivității românești** și că , deci, **i-am putea cere acestei colectivități , prin Statul ce o reprezintă,** nu numai **să nu oprime cartea, dar să o apere și să o protejiască.**

"**Statul nu ezită să creeze privilegii** pentru **diferite categorii de bunuri economice** , el nu ezită **să scutească, bunăoară, de impozit , clădirile noi** , socotind necesară încurajarea construcțiilor ,

dar nu asimilează acestora construcțiile spirituale , construcțiile de cultură , nesfârșit mai vitregite și incomparabil mai esențiale vieții românești.

" **Într-un Stat tânăr ca al nostru , cartea este un factor de creație**, un instrument de omogenizare sufletească, o armă de apărare, dar și un semn de raliere , de **convertire a grupurilor alogene** , la realitățile noastre specifice.

" **Prin natura sa, prin funcția sa culturală, cartea românească are dreptul de a cere o legislație de protecție.**

E cu atât mai **penibilă atitudinea oficialității** față de scrisul românesc , cu cât , în același timp , **state mai mici și mai sărace** decât al nostru, **crează culturii lor posibilități imense de dezvoltare** . Nu vom invoca exemplu Franței, al Italiei , al Germaniei sau al Rusiei, țări pentru care cultura formează primul obiectiv de viață.

Dar ne vom referi la **două țări vecine** cu noi, **Bulgaria și Ungaria, țări modeste, învinse, sărace**. **Guvernul bulgar** a făcut nu de mult o complexă **legislație a bibliotecarilor**, mulțumită căreia îi este asigurată fiecărei cărți o **desfacere automată de câteva mii de exemplare** .

În același timp, **i se asigură scriitorului bulgar**, posibilitatea de a-și clădi **casă proprie** , plătind o sumă minimă de cca 3.000 lei, **anual, plată mai mult simbolică,**

spre a nu se da unui atât de frumos dar o aparență umiltoare.

De asemenea , **guvernul ungar**, organizează **în toate țările occidentale , colecții de traduceri din limba maghiară** , plătind **autorilor drepturi foarte largi** , pe care - e inutil să spunem - nu apasă nici un bir.

" **Toate acestea am fi în drept să le cerem Statului nostru.**

Nu pentru scriitor, ci pentru funcția spirituală pe care o exercită.

Dar nu le cerem și nu ni se dau.

Este o absență , a cărei gravă răspundere va trebui fixată într-o zi.

Până atunci, **scriitorii români înțeleg să fie lăsați în pace** , pentru a duce singuri, fără sprijinul nimănui, dacă altfel nu se poate , dar în orice caz, **fără împilarea cuiva, chemarea lor** care este , în ultima esență, **chemare întregii colectivități românești**. Sunt sigur, de altminteri, că **dl ministru de finanțe** , care a arătat întotdeauna o **deosebită bunăvoință față de scrisul românesc și de scriitorii noștri,** va ști **să repare o nedreptate adusă culturii românești ,**

suprimând pur și simplu o taxă vexatorie, care, în cazul cel mai bun, **nu aduce fiscului decât un venit de câteva sute de mii de lei annual.**" (aplauze)
-**Mircea Djuvara** (vicepreșed.) : se va comunica d-lui ministru de Finanțe
I.Pillat / 22 ian.'35

6.) **Eug. Titeanu** (**subs.de Stat Interne** problema macedoneană , **12 febr.'34**

Răspuns la comunicarea - întrebare **Gh.Brătianu** ;

b) **Gh.Brătianu** - replică la răspuns.

c) **N.Batzaria** - intervenție.

d) **Titeanu** - contra-replici

(DAD, MO 34, șed. din 12 febr.'34 , p. 821- 825)

[-----]

Eug.Titeanu / 12 febr.'35

▣ **Politica școlară pentru românii din afară.**

Astăzi, când **greutățile bugetare** sunt așa cum le cunoașteți, **când în politica școlară**, cu toată mișcarea de expansiune, **au fost unele renunțări necesare**, impuse de necesitățile financiare ;
când a fost vorba de școlile de peste hotare , nu s-a suprimat una singură.

În Grecia avem **24 de școli**, ca și în anii precedenți ;

În Albania, avem **2 școli** ; **în Bulgaria**, avem **2 școli**.

Avem peste hotare o populație **școlară primară** de **1.445 elevi**, sensibil ridicată față de cea din anii precedenți; avem în **școlile secundare** o populație școlară de **450 de elevi**, sensibil ridicată față de anii precedenți.

S-a dat și în anul nostru de guvernare , aceeași sumă : **6.000.660 lei pentru material** ;
13.000.302 lei pentru personal.

Toate școlile noastre de peste hotare sunt în ființă , cu populația școlară mărită,
și cu aceleași cadre pe care l-a avut întotdeauna. [-----]

c) **N.Batzaria**

▣ **Românii macedoneni**

" D-lor deputați, mai întâi încep cu o rugămintă , pe care o adresez tuturor :

când vorbiți despre conaționali mei, vă rog ca , la cuvântul de "**macedonean**" ,
să adăugați și pe acela de "**român**".

Noi nu suntem numai macedoneni , suntem Români macedoneni (aplauze)

" În această calitate a noastră, de Români macedoneni, **noi nu aparținem vreunui partid politic, iubim toată Țara Românească și pe toți Românii**, fără deosebire.

[-----]

Românii macedoneni care vin aici,

vin pentru că aici este pământul făgăduinții românești.

Unde vreți să meargă dacă nu-i primim nici noi ? [-----]

" Vă rugăm ca în tot ce privește chestiunile de ordin național ,

ca **în tot ce privește Românii de peste hotare,**

să ne unim cu toții și să procedăm numai ca Români.

Să uităm, când este vorba despre Românii de peste hotare , **deosebirea după partide** ;

să fie numai un singur grup, **grupul Românilor, care îngrijește de frații nenorociți.**

[-----]

d) **Eug.Titeanu** / replică la replici / 12 febr.'35

▣ **Societatea de Cultură Româno-Macedoneană.**

Să fie sigur dl Batzaria că **acceptăm orice anchetă.**

Voi adăuga un singur lucru : **Societatea de Cultură Româno-Macedoneană**

- care este **persoană juridică de la 1880** și care **are dreptul,**

pe baza a cinci semnături ale membrilor săi vechi,

să scutească pe orice cetățean venit din țările balcanice

de obligația controlului străinilor -

Ca să aibă, cum a avut și până acum și cum are încă , **întreaga ei autoritate,**

trebuie **să rămână ferită de inutile lupte politice**

și ferită de **tot ce este polemică și politicianizare.**

" În ce privește trecerea **Societății de cultură Româno-Macedoneană,**

este suficient să vă spun că, **foarte recent, în ianuarie 1935, pe simpla ei afirmare ,**

am permis intrarea în țară a multor Români macedoneni.

Prin urmare, **această societate ,** care se bucură până azi de **credit deplin,**

trebuie să înțeleagă că **rolul ei în Stat este prea mare ,**

pentru a fi transformată în simplu instrument al luptelor politice.

Ea nu are rolul de a alimenta polemici, ea nu are rolul decât de a informa.

Cei cărora trebuie să le dea informații sunt, în primul rând, **autoritățile de Stat,**

nu adversarii politici care vin să aducă **atacuri inutile și dăunătoare**

cauzei și bunei înțelegeri comune " [-----]

Problema macedoneană / 12 febr.'35

Vacanța parlamentară

7.) Aurelian Benteiu , Principiul răspunderii și libertatea presei , 8 nov.'35

Subsecretar de Stat la Justiție.

(" Parlamentul românesc " , 8 nov.'35 , p. 32)

" În structura ideologică a oricărui regim de democrație parlamentară ,

sfera posibilului **acțiunii individuale** se împarte în două :

activitatea licită , deci libertatea propriu-zisă

și libertate delictuos exercitată , adică abuz de libertate .

care **angajează răspunderea și legitimează intervenția autorității. "**

LIBERTATE și AUTORITATE - sunt două noțiuni esențiale

în cuprinsul tuturor **Constituțiilor moderne.**

Invocarea textului Constituției ,

pentru a invoca o libertate fără răspundere ,

constituie o rătăcire , pretenția la un trist privilegiu.

Libertatea contractuală - este strict reglementată de lege.

Libertatea , în toate proteicele forme în care se diversifică ,

inclusiv în domeniul proprietății , **este pretutindeni limitată , reglementată ,**

iar abuzurile sancționate .

Deci nici presa nu poate avea un regim privilegiat .

Când individul spune : **LIBERTATE !**

Statul repetă : **RĂSPUNDERE !**

Nici o limitare a libertății dar ... nici o carență a răspunderii .

Constituția noastră , prin art. 25 , **garantează tuturor**

libertatea de a comunica și publica ideile lor ,

prin grai, prin scris, prin presă.

Acesta nu este un regim de " excepție " pentru presă.

Pentru că , același art. 25 , adaugă că
fiecare e răspunzător de abuzul acestei libertăți.
...Apoi, enumerând anumite îngrădiri , textul spune :
< sancțiunile acestor dispoziții , se vor prevedea prin legi speciale .>
A.Bentoiu , 8 nov.'35

Guvern Tătărescu .Legislatura PNL. Sesiunea a III-a ordinară , 14 nov.'35 - apr.'36

8.) Mesajul Regal , ședință comună , Cameră și Senat, 15 nov.'35

(DAD, MO 1, șed.de vineri, 15 nov.'35 , p. 1-3)
[Supratitlurile , sublinierile și completările, îmi aparțin.
În fond , este **bilanțul și programul de guvernare**] Doc.integral - fișier **Monarhie și Guvern**
[LD : cel mai important pentru guvernul Tătărescu : că rămăsese la guvern ; că avea încrederea Regelui ; că intra în cea de a IV-a sesiune parlamentară ; că avea majoritatea asigurată ; că putea să se considere un guvern de continuitate , ceea ce nu se mai întâmplase , sub celelate guvernări , de 6 ani !]
Domnilor Senatori,
Domnilor Deputați,
[**Politica legislativă**]
" Urmărind cu fermitate aplicarea principiilor enunțate la începutul acestei legislaturi , și care reclamă **o acțiune de legiferare redusă, dar o acțiune de gospodărire intensă - și în această sesiune - Guvernul Meu nu va prezenta decât proiecte de legi legate de problemele a căror soluționare se impune fără întârziere** .[-----]
[**Legea presei - Valer Pop** - ministr.Juстиției]
" De asemenea , Guvernul Meu vă va supune un proiect de lege pentru **Organizarea Presei**, prin care se prevăd măsurile cele mai chibzuite ce vor realiza **armonizarea reală a principiului libertății scrisului** cu principiul **responsabilității scrisului** (aplauze puternice ; strigăte repetate de bravo !) **fără de care libertatea Presei este amenințată** tot mai mult **să sufere știrbiri păgubitoare . "**
Mesaj Regal / 15 nov.'35

9.) **Hurmuz Aznavorian (Raportor) , Adresa de Răspuns la Mesaj**,Cameră, 25 nov.'35

(DAD, MO 4, șed. de luni, 25 nov.'35, p. 12- 13)
[LD :În ce privește Mesajul propriuzis, este pentru prima oară când **regimul democratic este pus sub semnul unor " corijări"** , menite să asigure **securitatea națională** .
De aceea, accentul este pus , pe de o parte, pe **devotamentul grija și veghea MSRegelui** , pe de altă parte , pe **ideea de autoritate , stabilitate și ordine** .
Acestor comandamente , le sunt **subsumate anumite legi** (răspunderea guvernamentală și organizarea presei) și **apelul la colaborare a partidelor de ordine**.
Răspuns la Mesaj / 25 nov.'35

[**Legea presei**]

" Preocupați de **respectul ce-l datorăm libertăților publice**, a căror menire e să reprezinte **forțe creatoare** , **cu semnificație și utilitate socială și națională** , iar **nu să însemne privilegii** pentru a asigura interese particulare ,

vom dezbate , în cadrul Constituției , **un proiect de lege pentru organizarea presei , în care vom stabili , ca la toate celelalte libertăți publice , corelația firească dintre principiul libertății scrisului , cu principiul responsabilității scrisului ,** fără de care **orice libertate publică e sortită să rămână în afară de ordinea juridică . Aceasta cu atât mai mult pentru libertatea scrisului , care nu trebuie confundată cu exploatarea comerțului scrisului "**
Răspuns la Mesaj / 25 nov.'35

10.) Gh.Brătianu , Întrebări , Comunicări , 26 nov.'35

/ Către Tătărescu și Incuț : cenzurarea cuvântărilor lui și g-ral Averescu (Iași)
(DAD, MO 4. șed. de marți, 26 nov.'35 , p. 23 -24)
(BCS, Mss16.690 [N.Titulescu] f. 1-3) **Doc.integral - fișier PNL-g**
/ "Frontul Constituțional "-Iași : Averescu -Gh.Brătianu /
/ Ravagiile cenzurii , subiecte tabu : monarhia ; opoziția ; politica extrenă /
[-----]
Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ Întrebare adresată priului ministru și ministrului de Interne

Am onoarea de a adresa d-lui președinte al Consiliului și d-lui ministru de Interne , următoarea comunicare :

" **Am protestat împotriva cenzurii devenit un lucru banal** și , desigur, **nu-mi face iluzia că o repetare a acestor protestări , ar mai putea avea vreun efect asupra sistemului pe care l-a adoptat** , în această privință, **guvernul.**

" Trebuie însă să constat că **din modul cum operează cenura , se pot trege unele concluzii asupra politicii generale a guvernului , care o inspiră și o îndrumază.**

Din acest punct de vedere , ajungem , într-adevăr la **unele rezultate interesante ,** deși , chiar pentru noi , **surprinzătoare ."**

Gh.Brătianu / 26 nov.'35

▣ Frontul Constituțional , Iași

▣ Vigilența cenzurii !

" Cuvântările rostite în recenta întrunire de la Iași a **Frontului Constituțional**, de d-l **Mareșal Averescu** și de mine , au avut parte de **un regim cu totul deosebit .** Dl Mareșal Averescu își va spune , desigur , cuvântul , atunci când d-sa va socoti necesar .
" În ce mă privește , cred însă că trebuie de pe acum să **vă aduc la cunoștință ce mi s-a interzis să public chiar în ziarul pe care îl conduc.**

Monarhia...

Constat , astfel , că **nu am voie , declarându-mă odată mai mult monarhic și dinastic, să adaog că înțeleg Monarhia în rosturile ce i le-au definit legile fundamentale ale țării ."**

Partidele opozante....

" **Nu am voie**, atunci când este vorba de extremism în politica internă sau cea externă, **să discut atitudinea altor partide din opoziție.**

Vor fi deosebiri de vederi între noi și PNȚărănesc sau PNCreștin , dar cred că nu convine **reprezentanților acestor organizații politice , să fie acoperiți de binevoitoarea ocrotire a cenzurii .**

-**Virgil Madgearu** : Nu am cerut nici odată această favoare din partea d-lui Incuț .

Politica externă...

-**GH.Brătianu** : Dar mai este o chestiune închisă , de o deosebită gravitate : **nu am voie** , examinând unele probleme de politică externă ,

să declar că nu vom îngădui ca măsuri luate în afară de noi, fără știința și voința națiunii,

să expună această țară la cele mai nemăsurate și mai grave primejdii .

" În aceeași zi, într-un articol publicat în același ziar, s-a suprimat o frază care reproducea în alți termeni aceeași idee :

< Dacă ne-am ridicat împotriva controlului Societății Națiunilor asupra economiei noastre , revendicând independența deplină a Statului național , vom putea oare admite ca hotărârile forurilor internaționale să dispună , fără știința și fără voința României , de teritoriul și de hotarele noastre ? >" O întrebare deci : Răspunsul a venit numaidecât : <Cenzurat .>

Concluzie ...

Concluziile se impun de la sine . Le vom rezuma doar , constatând că

pentru a fi pe placul cenzurii în România, trebuie să declari

că monarhia nu poate fi constituțională ,

că extremismul social sau politic nu poate fi discutat ,

că țara aceasta nu este independentă , alți factori hotărând de destinele noastre .

" Orice alte comentarii ar fi , desigur, de prisos.

Cum rămâne , însă, declarația solemnă isvorâtă dintr-o convingere de care , nu mă îndoiesc , a președintelui nostru cu prilejul recentei realegeri a d-sale[**NNSăveanu**]

în fruntea acestei Adunări : **< Să nu uităm că democrația și libertățile**

au trăit și s-au dezvoltat numai în cadrul regimului reprezentativ

și chiar azi - cu toate atacurile împotriva - i -

tot el e acela care răspunde mai bine idealului ce au popoarele despre guvern ,

căci el înlătură soluțiile violente : dictatura și revoluția > ? "

(aplauze la PNL-georgist)

-**Mircea Djuvara** : Se va comunica d-lui președ. a Consiliului și ministrului de Interne .

Gh.Brătianu / interpelări / 26 nov.'35

11.) **Gh.A.Cuza** , anunțarea creerii **Partidului Național Creștin** , 29 nov.'35

/fuziunea **LANC- ACCuza** + **PNA- Goga**, Iași, 15 iulie 1935 /

/ **Programul PNC**/

(DAD, MO 5, șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 45- 47)

[LD : Fără îndoială această fuziune este importantă și semnificativă.

Pe lângă creșterea puterii organizatorice la nivel național,

pe lângă speratele posibilități de raliere și a altor grupări sau naționaliști izolați,

în mod imediat , crește gruparea lor în parlament .

Cum **PNC** anunță și un "front parlamentar" cu **Frontul Românesc -**

noua formațiune debutează optimist. Dincolo de doctrină, de ideologie,

de problemele de fond ale programului, **PNC se prezintă " ca la carte " :**

are un **program articulat , coerent** , care poate fi considerat **program de guvernare .**

Transcriere fidelă a documentului . Doc.integral - fișier **LANC IV**

[-----]

G.A.Cuza / 29 nov., retro 15 iul.'35

▣ Fuziunea **LANC -PNA**

" **România**, pe urma guvernărilor politicianismului lacom,

al așa -zisei **democrații exploataoare** ,

ca și pe urma **destrucțiunii metodice** ,

îndrumate de **elementele străine încuibate în țară**,

se găsește astăzi secătuită și bolnavă.

" **Ca să fie salvată de prăpastia sufletească și de ruina economică** ,

trebuie **să se închege** într-o singură tabără **rândurile forțelor politice din țară** ,

care au principiul național , cu toate consecințele, **la baza ideologiei lor**.

" Trăgând concluzia cuvenită din această stare de spirit, care călăuzește instinctul de viață al

poporului nostru, și care îndrumă pretutindeni **conștiința nouă a lumii civilizate**,
subsemnații : **A.C.Cuza**, președintele suprem al LANC și **Octavian Goga**, președintele PNA,
inspirându-ne din **necesitățile** actualelor zile hotărâtoare pentru **destinele românismului**,
inaugurăm acest proces de realizare și **hotărâm contopirea LANC și PNA** ,
într-o unitate , sub denumirea de **Partidul Național Creștin "** [-----]

PNC /

" În ordinea spirituală :

[**LD atenție ! : anularea secularizării bisericii** din legislația statului român modern ;

atenție ! : nu știi dacă la această fuziune ACCuza renunță la " reforma "

dogmei ortodoxiei (eliminarea Vechiului Testament) pe care a propovăduit-o]

Spre deosebire de concepția liberală și de materialismul marxist,

vrem la baza Statului Român principiul spiritual al creștinismului și , în consecință,

considerăm Biserica națională suprema reprezentantă

a acestei forțe generatoare de viață morală .

Suntem convinși că societatea românească nu se poate smulge din dezagregarea haotică

de astăzi, care dă naștere tuturor rătăcirilor și tuturor ticăloșilor politice,

decât impunând spiritului public ordinea morală întemeiată pe doctrina creștină .

Vrem să integrăm Biserica noastră în misiunea ei permanentă , creatoare și purificatoare .

Vrem , deci , o preoțime luptătoare , încadrată în organizația de Stat,

conform tradiției românești și cerințelor etnice ale unei noi așezări naționale ."

[-----]

PNC / 1935

" În ordinea constituțională : "

[**LD : urmez ordinea și includerea în Constituție a principiilor preconizate în programul PNC ,**
așa cum a fost el elaborat.Originalul este în ghilimele. Supratitlurile îmi aparțin]

" Ne declarăm pentru modificarea Constituției actuale,

ținând prin aceasta la afirmarea categorică a ideii naționale în structura vieții noastre de Stat,

la **prefacerea morală a societății românești [principiul creștinismului]**

și la **restabilirea principiului de autoritate** în organismul Statului. " [-----]

" Vrem înscrierea în Constituție a principiilor unei legi a presei,

având a asigura caracterul național, cinstea profesională și garanția intelectuală

a organelor de publicitate din țară .[-----]

PNC / 1935

[**LD: nu trebuie comentarii. Programul este clar și fără echivocuri.]**

" În ordinea politică

Vrem România a Românilor.

Vrem ca stăpânirea politică , economică și culturală a națiunii dominante ,

să se afirme desrobită de orice amestec parazitar .

Vrem aplicarea principiului național la funcțiunile de Stat

și punerea în valoare a **proporționalității numerice , în sens etnic,**

la toate întreprinderile particulare din România.

Vrem ca armata națională, justiția, administrația și învățământul de Stat ,

să fie în mâinile națiunii dominante , pentru a asigura

în prima perioadă de consolidare a Statului, valorificarea principiului național.

Se va avea în vedere **pricipiul proporționalității numerice**

și la înscrierea în **institutele superioare de învățământ."** [-----]

Vrem , prin măsuri speciale , afirmând ideea stăpânirii românești,

să curmăm starea actuală de șomaj în care se zbate tineretul nostru intelectual.

Vrem reeducarea muncitorimii noastre, prin sustragerea

din erezia luptei de clasă , și încorporarea ei în totalitatea națiunii. "

PNC / 1935

" În ordinea culturală .

Îndrumarea și supravegherea în sensul național constructiv

a întregii mișcări culturale din România (presă, case de editură, teatru, cinematograf, radio) prin crearea unui Minister al propagandei naționale. "

[-----]

crearea **Partidul Național Creștin** / 29 nov. , retro 15 iul / 35

12.) Octavian Goga , Bloc Național Parlamentar : PNC + Fr.Românesc , 29 nov.'35

(DAD, MO 5 , șed. de vineri, 29 nov.'35, p. 47)

/ Încheierea Blocului Parlamentar Național : Cuza-Goga-Vaida /

/ Monarhia /

/ România a Românilor /

/ Proportionalitate etnică în toate domeniile /

/ Reintegrarea bisericii în viața de Stat /

/ Cultura și școala: Reînvierea spiritualității național -creștine /

II. Afirmarea caracterului național și creștin al Statului nostru ,

prin lupta fără șovăire pentru **realizarea lozincii *România a Românilor.***

Pentru atingerea acestui scop și pentru a asigura în mod real

stăpânirea politică a națiunii dominante , desrobită de orice amestec parazitar ,

Blocul Parlamentar revendică :

1. Aplicarea principiului național în armată , justiție , administrație ,

în învățământul de stat secundar și superior , precum și în toate funcțiunile sau

întreprinderile de Stat ;

de asemenea , **realizarea proporționalității în sens etnic**

la toate întreprinderile particulare din România.

2. Reintegrarea bisericilor românești în misiunea lor permanentă ,

creatoare și purificatoare , prin încadrarea normală a **tagmei preoțești**

în organizația de Stat , conform tradiției noastre

și cerințelor etice ale unei noi așezări naționale.

[-----]

6. Deparazitarea presei de intrușii străini care înrăuresc spiritul public

din țară , în sens dizolvant , subversiv și antiromânesc. [-----]

III . Ridicarea culturală, economică și sanitară a țărănimii noastre .

IV. Înființarea creditului țărănesc și a creditului pentru meseriași și micii comercianți

români , urmărind reînvierea spiritului național și creștin al breslelor tradiționale.

[-----]

VI. Modificarea Constituției actuale , **urmărind afirmarea categorică a ideii naționale**

în structura vieții noastre de Stat , **refacerea morală a societății românești**

și restabilirea principiului de autoritate în organismul Statului. [-----]

Blocul Parlamentar Național / 29 nov.'35

13.a) Romulus Seișanu (" Universul " , "Liga antireviz ") , discurs la Mesaj, 29 nov.'35

(DAD, MO. 5 , șed. din 29 nov.'35 , p. 55- 57)

[LD : extrag doar capitolul de **politică externă și situația românilor de peste hotare .**

La un moment dat , este semnalată intrarea lui Titulescu pe banca ministerială ,

primit cu ovații și aplauze unanime ; cred că a lipsit la discursurile lui Gh.Cuza și O.Goga ,

care se pronunțaseră contra unei Convenții de ajutor mutual cu URSS]

Seișanu / 29 nov.'35

▣ **Sistemul de alianțe al României**

" Firește că această politică corespunde în totul intereselor României ,

căci numai în cadrul **sistemului de alianțe defensive** , din care facem parte, și apărând **drepturile consfințite prin tratatele** ce sunt și trebuie să fie **intangibile și inviolabile** , în toate clauzele lor , în spiritul și în litera lor, în substanța lor, **pacea poate să fie asigurată. "**

" Cu atât mai mult nu ne putem abate de la directivele și comandamentele acestei politici a alianțelor, **cu cât Germania, Ungaria și Bulgaria,** nu numai că **n-au renunțat la ideea revizuirii tratatelor** , dar **continuă să o mențină în primul plan al politicii lor externe** . Vizita primului ministru Goembo"s la Berlin, și înțelegerile ce s-au făcut ... Politica lui Kiossevanoff , în Bulgaria...

Seișanu / 29 nov.'35

▣ **Tratativele româno -ruse ?**

"S-a vorbit în timpul din urmă de **negocierele** ce s-au angajat sau sunt pe cale să se angajeze **între noi și URSS** , relative la **o eventuală trecere a armatelor sovietice pe teritoriul României,** sau de **încheierea unui Pact de asistență** între România și Rusia Sovietică.

" Un **Comunicat** dat de Ministerul Afacerilor Străine, la 16 oct. a.c.

a opus **o formală și categorică desmințire** acestor **zvonuri neântemeiate** .

" Bine înțeles , că relațiunile existente , corecte și de bună vecinătate cu URSS, corespund politicii de destindere și de normalizare a raporturilor între cele două stat ,

dar interesele noastre superioare **exclud principial orice alte aranjamente** ce ar putea fi **în opoziție cu interesele siguranței și chiar a existenței noastre ca Stat independent.**

" În această privință , **trebuie să ne călăuzească și experiența trecutului și instinctul național și simțul de previziune. "**

Seișanu / 29 nov.'35

▣ **Românii din Bulgaria**

Populația românească din Bulgaria este împărțită în **4 grupuri** :

/ **unul compact**, în regiunile **Vidinului**, care , după recensământul făcut în 1920, se cifra la **67.000 de suflete** ;

/ **al doilea**, de-a lungul **Dunării** , între Lom Palanca și est de Nicopole, cuprinzând **numeroase comune din jud.Plevna** ;

/ **al treilea** , în **Sofia și în jurul ei** ;

/ **al patrulea**, la **Sud**, format din **Români Macedoneni** .

În total, am putea socoti la **peste 150.000 români.**

Care este situația lor ? Care este regimul care li s-a impus ?

Se bucură ei de drepturi cetățenești ? **Respectă**, oare , **guvernul bulgar** , față de ei, **dispozițiile obligatorii ale Pactului minorităților** , cu privire la **exercițiul cultului lor religios**, la **învățământul copiilor lor în limba maternă strămoșească ?**

La toate întrebările acestea, răspunsul este negativ.

Afară de **școala românească din Sofia** , **întreținută de noi**,

și de **biserica din același oraș**, care **aparține Legațiunii noastre** ,

Românii din Bulgaria n-au nici o școală primară

și în bisericile lor nu se dă voie să se slujească în limba lor.

Această populație românească este supusă , de la încheierea păcii încoace ,

dar mai cu seamă de câțiva ani, **la cele mai strașnice persecuții.**

Agentii administrației, jandarmii și grănicerii impun românilor ,

nu numai **amenzi** în valoare de zeci de milioane de leva , annual, dar **îi maltratează** , aplicându-le pedepse corporale , în cazul că sunt prinși vorbind românește .

Căci, În Bulgaria , s-a inventat **un nou delict : conversațiile particulare în limba română** și pentru acest flagrant delict autoritățile bulgare aplică amenzi și pedepse corporale.

Toate petițiile adresate Ministerului Învățământului din Sofia de **românii din Vidin**

și din regiunea dunăreană, pentru **autorizare de școli, de clase, de câteva ore de limba română... au rămas fără nici un răspuns** .

În schimb, în fiecare comună românească s-au constituit **comitete bulgare teroriste** ; aproape toți **institutorii și profesorii de origine românească** au fost **transferați sau concediați** și înlocuiți cu elemente bulgare ; mai mult, **autoritățile civile și militare** din regiunea Vidinului, cf instrucțiunilor guvernului, **au confiscat sau ars toate cărțile religioase și laice tipărite în românește**, atât din biserici cât și din casele românilor (ex. la Bregovo , chiar în prezența episcopului Neofit , au pătruns în altar și au confiscat toate cărțile)
Așa ar, **bulgarii nu respectă obligațiile ce și le-au luat**, prevăzute de art. 53 , 55 ,din *Tratatul de la Neuilly sur Seine*.
În urma înțelegerii intervenite între România și Bulgaria - cu prilejul întevederilor celor doi suverani ,pe Dunăre (la 30 oct. '33) , și de la Sinaia (1 ian.'34) , s-a ajuns la un acord de obligații reciproce .
Ei bine, pe când noi am respectat și respectăm toate obligațiile față de statul vecin, Bulgaria nu s-a considerat angajată și obligată să le respecte , cu toată dispoziția reciprocității ."
Seișanu / 29 nov.'35

▣ Români din Ungaria

" **Tot atât de tragică este și situația celor peste 30.000 de români din Ungaria**, care și-au păstrat conștiința națională , limba și credința strămoșească.
Ei nu au nici o școală și nici o biserică și sunt amenințați să fie maghiarizați , ca și cei din regiunea Nilului.
Și totuși, cu prilejul congresului **P.Maghiar din Timișoara** , ținut recent, s-a spus acolo că **ungurimea din România este amenințată să piară** , când noi constatăm în **București** un adevărat fenomen social : **o adevărată invazie maghiară și evreo-maghiară**, și când toate minoritățile din țara noastră , indiferent de origina lor etnică, se bucură de toate libertățile și drepturile "
Romulus Seișanu / 29 nov.'35

13.b) Romulus Seișanu , PRRINCIPIUL NAȚIONALITĂȚILOR .

Originile, evoluția și elementele constitutive ale naționalității.
Tratatele de pace de la Versailles, Saint-Germain, Trianon, Neuilly-sur Seine, Sevres, Lausanne . Studiu istoric și de drept internațional public.
Editura ziarului " **Universul** " , București, 1935
Reeditare : Editura Albatros, 1996 .Studiu introductiv, note, îngrijire

C.Schifirneț / 1996

▣ Romulus Seișanu (p. V- IX)

(Biografia ; arestarea și condamnarea)
Romulus Seișanu, n. la 17/ 29 oct.1884 , Tecuci .
A fost ediotor al ziarelor " Acțiunea" și " Acțiunea Română " ;
redactor-șef la " **Universul** " lui Stelian Poescu (interbelic) ;
Deputat pentru jud.Mehedinți ;
Comentator la " **Curentul** "-lui Pamfil Șeicaru (1943-44)
Împreună cu Nichifor Crainic, a elaborat manuale pentru ciclul primar.
/Pentru ideile expuse în presă , a fost **arestat și inculpat în procesul ziaristilor din mai-iunie 1945** (la vârsta de 61 de ani) alături de Nichifor Crainic, Pamfil Șeicaru, Stelian Popescu, Ionel Dumitrescu , Romulus Dianu, Ilie Rădulescu , Ilie Rădulescu -Prundeni, Alex.Hodoș, Radu Dumitrescu -Gyr, Grigore Manoilescu , Gabriel Bălănescu, Pan Vizirescu , Aurel Cosma.
/ Din actul de acuzare (susținut de av. **C.Vicol, ID.Ioan, Ing. Alexandra Sidorovici**) :

< Prin articole de ziare , broșuri sau conferințe , s-au pus în slujba propagandei fasciste sau hitleriste și au contribuit prin acțiunea lor la susținerea unui regim odios și a unei politici externe nefaste , politică ce trebuia să aibă drept consecință antrenarea României într-o aventură dezastruoasă și prăbușirea politică și militară a țării . [-----] Reaua credință și culpabilitatea nu-și găsește limite , la fel insultele și calomniile contra popoarelor care sângerau , ca altă dată în istorie , pentru salvarea libertății popoarelor, contra foștilor aliați, a căror creație fuseserăm cu 20 de ani în urmă. [-----] Prin acțiunea acestei părți a presei, Țara a fost furată de o parte a generației tinere, iar astăzi suntem obligați [-----] să muncim la dezintoxicarea tineretului . >

/ În raport cu ceilalți ziariști inculpați, rechizitoriul lui Seișanu este de mici dimensiuni, referirile la el foarte puține. Sentința, cu mult mai severă decât a celorlalți inculpați, s-a datorat colaborării sale la zierele cele mai importante și

rigorii cu care a demontat mecanismele bolșevismului și a semnalat primejdiile extinderii în Europa a comunismului sovietic , în condițiile susținerii URSS de către SUA și Anglia.

/ Un **Comunicat** al Sindicatului Ziariștilor Profesioniști, anunța că ia act cu satisfacție de trimiterea în judecată a primului lot de ziariști trădători ai intereselor populare și de stat . Se exprima încrederea că Tribunalul Poporului îi va sancționa așa cum se cuvine. Printre semnatari : Miron Constantinescu, NDCocea, Șerban Voinea, Scarlat Callimachi, George Macovescu, Eugen Jebeleanu , George Ivașcu, Gh.Dinu .

(" **Universul** " , 3 iun.'45)

/ Acest proces sinistru fost organizat cu consimțământul tuturor Aliatilor.

/ Prin sentința nr. 2 din 4 iunie 1945 , Romulus Seișanu a fost condamnat la deteniune pe viață , 10 ani degradare civică și confiscarea averii .

/ A murit la spitalul penitenciarului Văcărești , la 17 oct. 1955 (la 71 de ani)

////////////////////////////////////

După 40 de ani

/ În ședința publică din 8 mai 1995, secțiunile unite ale Curții Supreme de Justiție , prin decizia 17 la Dosar nr. 18 / 1994, au admis recursul în anulare declarat de procurorul general ;

s-a casat hotărârea nr.2 din 4 iunie 1945 a Tribunalului Poporului și decizia nr. 816 / 12 iunie 1945 , [recursul] a Înaltei Curți de Casație .

////////////////////////////////////

C.Schifirneț / 1996

▣ Lucrări de geopolitică românească

- N-Iorga , *Hotare și spații naționale*, Vălenii de Munte, 1938
 - Sabin Mănuilă , *Studiu etnografic asupra populației României* , 1940
 - Gh.I.Brătianu , *Geopolitica, factor educativ și național*, în *Geopolitica și Geoistoria* ; Originile și formarea unității românești , 1942 ;
 - Simion Mehedinți , *Ce este Transilvania ?* , 1940
 - Anton Golopenția , *Populația teritoriilor românești desprinse în 1940*
 - Vintilă Mihăilescu , *Probleme de geografie românească*, 1944
 - George Sofronie , *Contribuții la teoria și practica frontierei* , 1942
- C.Schifirneț / 1996

▣ Lucrările lui R.Seișanu

- *România în timpul războiului* , 1916 -1918 (1919)
- *Dobrogea, Gurile Dunării și Insula Șerpilor* , Schiță monografică, Ed.Universul , 1928 - *Take Ionescu.Viața și opera* , Ed.Universul , 1930
- *Principiul naționalităților* Ed.Universul , 1935
- *La Roumanie ... Atlas istoric, geopolitic, etnografic și economic*, Ed.Universul 1936
- *Istoria frontierelor*, Tiparul Cartea Românească, 1940
- *Transilvania românească* -cu hărți și diagrame , Ed.Universul 1941 ...

Numeroase conferințe publice , ținute la Ateneu, întruniri , etc.
Datorită statutului său de "ziarist" , lucrările sale nu au făcut obiectul criticii
"de specialitate " științifică (domeniu consacrat doar universitarilor și istoricilor !)
... deși ele sunt foarte documentate .

C.Schifirneț / 1996 , retro ' 33

▣ **R.Seișanu în Liga Antirevizionistă Română (p. IX- XII)**

L.A.R . a fost constituită la **15 dec.1933** din inițiativa lui **Stelian Popescu** , dir. "**Universului**" .
Acțiunea antirevizionistă se declanșase încă din 1932,
ca urmare a hotărârilor revizioniste ale Germaniei și a celorlalte state învinse în război,
luate la Congresul european de la Roma .

LAR era condusă de **un CC** , al cărui președ. era **Stelian Popescu**.

Președinte de onoare , **Patriarhul Miron Cristea**.

Din CC mai făceau parte : **CIBrătianu, O.Goga, Sabin Manuilă, Silviu Dragomir,**

D.Hurmuzescu , mitropoliți și episcopi .

În 46 de județe, s-au înființat comitete județene.

LAR a organizat **conferințe, expoziții, întâlniri** cu mari personalități, **mitinguri** , etc etc,
și **a editat o serie de lucrări de istorie** , cu **accent pe aspectele geopolitice** .

În 1935, sub competența lui **Romulus Seișanu** (specialist în domeniu)

, LAR a oraganizat **o expoziție** cuprinzând **o colecție de hărți etnografice străine**,
printre care și faimoasa **hartă austriacă din 1856** , apreciată ca cea dintâi și mai corectă **hartă etnografică a teritoriilor ce au aparținut Austro-Ungariei** .

La a 50-a aniversare a " Universului" Stelian Popescu a lansat **un concurs** cu tema

Principiul naționalităților și tratatele de pace de la Paris, dotat cu premiul de 50.000 lei.

Comisia , formată din **Andrei Rădulescu** (vicepreșed.Academiei Române)

prof.univ. **G.Meitani** (București) , prof.univ.**Silviu Dragomir** (Cluj) ,

prof. univ. **N.Dașcovici** (Iași) , **Al.P.Necșești** ("Universul")

a premiat și reținut pentru publicare două lucrări dedicate aceleleași teme :

Romulus Seișanu și George Sofronie.

R.Seișanu / 1935

▣ **Constituirea teritorială a Ungariei**(p. 303 - 310)

(Tratatul de la Trianon)

"Ungaria dinainte de 1918, legată printr-un compromis cu Austria în 1867 ,
învingă în războiul mondial , a încetat de a mai exista , după încheierea armistițiului , când toate
naționalitățile , prin libera lor voință ,

s-au declarat definitiv separate de statul maghiar și de monarhia habsburgică .

Un nou stat , numit " Ungaria" , a apărut pe harta Europei Centrale ,

ale cărui **frontiere au fost fixate prin Tratatul de la Trianon din 4 iunie 1920 ,**
în virtutea principiului naționalității.(Partea a II-a, Fruntariile Ungariei , art. 27-35)

" **Prin clauzele politice** cuprinse în **Partea a III-a** a Tratatului de la Trianon ,

Ungaria a renunțat la toate drepturile și titlurile asupra teritoriilor

fostei monarhii austro-ungare și care au fost **atribuite și recunoscute**

Italiei, statului sârbo-croato -sloven (Jugoslavia) , **României și Cehoslovaciei** ,

și anume : [-----]

**România - Art 45 - "Ungaria renunță , în ceea ce o privește , în favoarea României , la toate
drepturile și titlurile asupra teritoriilor fostei monarhii austro-ungare , situate dincolo de
fruntariile Ungariei , astfel cum sunt fixate la art. 27 , Partea II**

(fruntariile Ungariei) și **recunoscute prin prezentul tratat sau prin orice alte tratate încheiate
în scop de a regula afacerile actuale ca făcând parte din România. "**

[-----]**Fostul regat al Ungariei** - stat de naționalități, medieval,

a avut **o suprafață de 424.821 km.p** , cu 20.886.487 locuitori ,

dintre care numai **8.718.117 erau maghiari** , față de **12.186.370 alte naționalități**

După război, a rămas cu **93.000 Km.p**, cu **7.987.200 locuitori** , în majoritate maghiari,

(doar 833.050 alte naționalități) .[-----]

La tratative ea ceruse respectarea granițelor "geografice" ale Ungariei " milenare" . Ungaria așa -zisă " milenară " , a fost tipul **statului mozaic** , a statului **de naționalități**, deci **poliglot**.

Populația Ungariei în 1900 .

Maghiari ----- 8.651.520 ----- 51, 4%

Români ----- 2.798.559 -----16,6%

Populația Ungariei în 1911 .

Maghiari -----9.944.627 ----- 54,5% ----- + 14,9% (**falsificată**)

Români ----- 2.948.186----- 16,1% ----- + 5,8%

R.Seișanu / 1935

▫ Frontiera româno -ungară(p. 312)

Comisia experților pentru **frontiera româno-maghiară** a ținut prima sa ședință la **8 febr.1919**. S-au făcut **4 propuneri** de către experții englezi, francezi, americani și italieni. **Cea mai apropiată frontieră** prevăzută prin **Tratul de la 4 august 1916** (încheiat între România și Puterile Aliate) **a fost frontiera propusă de englezi ;**

cea mai puțin favorabilă României a fost frontiera propusă de experții italieni .

În urma unui **compromis între cele patru propuneri**,

Consiliul Suprem a acceptat frontiera actuală care a fost publicată la **13 iunie 1919**

și adusă la cunoștința guvernului român prin **Nota** de la **12 octombrie 1919** .

R.Seișanu / 1935

▫ Revendicările teritoriale ale României și principiul naționalităților (p. 313 - 319)

Primul delegat al României , **Ion I.C.Brătianu** , a prezentat Conferinței păcii , în ședința de la **1 febr. 1919** , un **Memoriu** relativ la revendicările teritoriale ale României .

Aceste revendicări au fost :

1) Transilvania propriu-zisă cu o parte din comitatele Ungariei : Maramureș și Crișana (în total 85.000 k.p)

2) Banatul Timișoarei (28.000 km.p)

3) Bucovina (10.000 km.p.)

4.) Basarabia (45.000km.p)

Pentru fiecare din aceste regiuni , s-au precizat în acel memoriu

principiile în baza cărora s-a formulat revendicarea.

- **Transilvania , Crișana și Maramureș-** au fost revendicate

în virtutea **principiului naționalităților** (principiu etnic)

și al principiului **liberei dispozițiuni a populațiunii** (libera voință)

-**Banatul Timișoarei** întreg, a fost revendicat

în virtutea **unității sale geografice , etnice, economice**

-**Bucovina și Basarabia** - în virtutea principiului **dezanexiunii legitime** ,

împreună cu principiul **autodeterminării**(libera voință)

Principiul naționalităților n-a fost generalizat de România asupra tuturor regiunilor locuite de români , ci numai la teritoriile menționate.

[români peste granițe]

[LD : poate scanezi **expresiva hartă** de la pag. 390. **Aria de răspândire a românilor :**

URSS, Cehoslovacia, Ungaria, Iugoslavia, Italia (Istria) , Albania, Bulgaria, Grecia

Dacă ar fi vorba de o aplicare absolută a principiului , România ar fi trebuit să reclame

unirea a sute de mii de români care locuiesc în grupuri compacte

pe malul stâng al Nistrului , și dincolo de Bug, până la Nipru.

Ea ar fi trebuit să ceară alipirea la patria mamă a sutelor de mii de români

stabiliți dincolo de Dunăre , în Serbia, între văile Timocului și ale Moravei ,

care și ei și-au păstrat limba , tradițiile și conștiința lor de români.

Ea ar fi trebuit să ceară alipirea la țara mamă a satelor până la Sîstov ,

tot malul bulgăresc al Dunării este în realitate locuit de români , pe care nimic nu-i deosebește și care n-ar voi să fie deosebiți de românii de pe malul stâng al fluviului .

Ea ar fi trebuit să enumere toate satele românești risipite în provinciile țariste , până în Siberia cea îndepărtată .*

[LD : Cca 548.244 de români .

Transnistria, Gubernia Cherson, Podolia, Ecaterinoslav, Taurida .Crimeea .

Cf. Ioan Silviu Nistor , în Istoria românilor din Transnistria , Editura Eminescu, 1995, p. 36 ; RSSAutonomă Moldovenească - organizarea iridentei sovietice pentru recuperarea Basarabiei .

Cf. Ion Constantin , România, marile puteri și problema Basarabiei , Editura Enciclopedică, 1995, p. 30]

Ea ar fi trebuit să amintească că în mijlocul Peninsulei Balcanice, în Macedonia sârbească și bulgărească , în Albania , în Grecia , trăesc vechi populații românești care de mulți ani s-au întors în România și ea , cu grele sacrificii, a reușit să le asigure existența și să le ușureze nenorocirile.

În Memoriu se arată că România nu a cerut unitatea tuturor acestor români , de dincolo de Nistru, de Tisa, de Dunăre .

Principiul naționalităților a corespuns în totul revendicărilor făcute de România , deoarece populația Transilvaniei, Crișanei ,Maramureșului ,Banatului Timișoarei, Bucovinei și Basarabiei , este în majoritate absolută românească .

R.Seișanu / 1935

▣ **Repartiția naționalităților din Transilvania și Banat în 1910 (p. 323)**

(Recensământ maghiar)

I. După limba maternă și religie (ortodocși și uniți)

Comitatul	Români		Unguri Secui	Germani Sași Șvabi	
Transilvania					
Făgăraș	88,7%	89,3%	6,9%	3,4 %	
Hunedoara	79,9 %	81,3%	15,5%	2,4 %	
Alba de Jos	77,4%	78,1%	17,6%	3,3%	
Solnoc Dobâca	75,3%	78%	20,7%	0,3%	
Turda Arieș	72,1%	78%	25,6%	0,3%	
Bistrița-Năsăud	68,5%	69,6%	8,4%	20,0%	
Sibiu	64,3%	65,4%	5,7%	28,1 %	
Cojocna	56,2%	58,6%	38,8%	2,9 %	
Târnava Mică	47,9%	52,4%	30,0 %	17,5%	
Târnava Mare	40,6%	46,2%	12,4%	41,8%	
Brașov	34,7%	36.1%	34,9%	29, 2%	
Trei Scaune	15,5%	21%	83,4%		
Ciuc	12,4%	16,3%	86,4%		
Odorhei	2,3%	4,4%	95,9%	1,8%	
Banat					
Caraș-Severin	72, 0%	7,2%	Germnai 11,9%	Slovaci 4,6%	Sârbi 3,1%
Timiș	33,7%	15,9%	33,0%	-	14,0%
Torontal	14,3%	29,8%	26,9%	2,7%	33,2%
Crișana					
Arad	57,9%	58,8%	29,0%	9,3%	1,3%
Bihor	14,9%	45,0%	52,7%	-	1,3%
Sălaj	59,1%	61,9%	37,9%	-	1,6%
Maramureș					
Satu Mare	32,8 %	43,1%	65,2%	1,7	Ruteni
Maramureș *	23,6%	26,9%	14,6%	16,6%	- 44,6%

* Prin tratatul de la Trianon, s-a atribuit României **o parte din fostul comitat Maramureș**, cuprinzând **56 de comune și orașul Sighet**.

O parte din teritoriul Maramureșului aparține **Cehoslovaciei**,

dar are **și câteva sate românești**: Apșa de Sus, Apșa de Jos, Apșa de Mijloc, Peri, Slatina, Bocicău, Poiana, Cabala, Rahău, Bogdan, Biliu, Frașina.

O verificare interesantă s-a făcut după încheierea Tratatului de la Trianon

- spune dr. Sabin Mănuilă - numeroși indivizi cari până atunci erau considerați unguri, s-au declarat români, șvabi, sași, evrei, armeni, slovaci.

Imensa majoritate a românilor (91,32%) locuiesc la sate.

R.Seișanu / 1935

Inviolabilitatea tratelor .(p. 391-)

Tratatele din 1919 -1920, au asigurat pacea între națiuni, și au făcut o operă de justiție.

Noua ordine ... este realizarea unei Europe de drept , pe următoarele principii :

a) Dreptul popoarelor de a dispune de ele însele (principiul Wilsonian)

b) Dreptul națiunilor slabe sau puternice la o egalitate de principii ;

c) Dreptul minorităților etnice și religioase ;

d) Dreptul la garanții împotriva unei reînțoarceri ofensive a militarismului .

Problema inviolabilității tratatelor domină dreptul internațional.

R.Seișanu / 1935

▣ Pactul Societății Națiunilor (p. 399 ...)

Partizanii revizuirii tratatelor își bazează concepția lor asupra remanierii hărții europene

pe textul art. 19 din Pactul Societății Națiunilor. După opinia lor, acest articol ar permite

revizuirea . Art 19 prevede : "***Adunarea poate , din când în când, să invite pe membrii***

Societății Națiunilor la o nouă examinare a tratelor devenite inaplicabile ,

precum și a situațiilor internaționale a căror menținere

ar putea să pună în pericol , pacea lumii "

Art. 10 , însă spune fără echivoc : "***Membrii Societății se angajează***

să respecte și să mențină , împotriva oricărei agresiuni exterioare ,

integritatea teritorială și independența politică prezentă

a tuturor membrilor Societății "

R.Seișanu / 1935

▣ Problema minorităților etnice și religioase .(p. 410 ---)

Protecția indivizilor ce fac parte din alte comunități etnice și religioase decât majoritatea populației

unui stat , **n-a pornit de la un principiu de drept sau de la un comandament moral,**

ci dintr-**un sentiment uman de ospitalitate și de îngăduință** (toleranță) ,

ca și dintr-un **spirit cavaleresc : apărarea celor puțini și slabi .**

Romanii au fost cei dintâi care **au introdus protecția unor elemente etnice minoritare ,**

în dreptul ginților și le-au acordat oarecari drepturi civile (***jus civile***) și comerciale

(***jus commercii***) .

Principiul protecțiunii minorităților , în materie religioasă ,

a fost **introdus de împăratul Constantin** în ***Edictul de la Milan*** din 313 și ,

mai târziu în numeroase **tratate , edicte, acorduri, capitulații și convenții** .

[**Tratat franco -turc , 1535 ; Acordul de la Passau , 1552 ; Tratatul de la Augsburg , 1555 ;**

Edictul de la Nantes , 1598 ; Tratatul de la Viena , 1606 ; Tratatul de la : Westfalia , 1648 ;

Oliva , 1660 ; Nimegue , 1678 ; Carlovitz , 1699 ;

Utrecht , Nystdat , Breslau , Paris , 1763 ; Kuciuk-Kainardgi , 1774]

Totuși, **minoritățile etnice și religioase** n-au fost nici o dată considerate ,

în antichitate și în evul mediu , **decât ca grupuri tolerate , ospitalizate , protejate .**

În Grecia antică , ca și **în Republica și Imperiul Roman** ,

au existat instituții care aveau **în sarcina lor protecția străinilor** (***hospitium privatum ;***

institutio hospitalitas publicae) .

Sașii , colonizați în Transilvania în evul mediu erau și ei considerați că se bucură de " ospitalitatea" regelui .

Cavalerii teutoni , aduși în Transilvania (*Tera Borsa*) Ei au fost izgoniți în 1225.

Evreii erau, de asemenea , tolerați în toate statele și stabilitatea lor nu era de nici unul garantată . În diferite epoci când s-a constatat "abuzul de ospitalitate " ,

evreii au fost izgoniți din Anglia, din Spania, Rusia, ș.a. , ca "indezirabili" .

În Germania , după 1933 , s-au luat , din același considerațiuni, măsuri restrictive împotriva evreilor.

R.Seișanu / 1935

▣ Pactul "minorităților" contra românilor(p. 411...)

▣ *Unio Trium Nationum*

[**LD Atenție ! Punctul pe i .Un aparent paradox al istoriei , care , în fond , exprimă o ocupație !Ocupația austro-ungară asupra popoarelor cucerite.** Pe ele, suprapusă **tendința dominantă religioasă și relațiile de iobăgie** specifice epocii .]

" În evul mediu și modern, a fost o situație anormală în Transilvania :

românii - majoritate covârșitoare a populației - au fost considerați < tolerați >

de grupurile minoritare conlocuitoare [**cuceritoare -LD**] apoi persecutați

și drepturile lor străvechi , de națiune autohtonă, complet nesocotite .

" Fiind creștini ortodocși, li s-a interzis dreptul să construiască biserici ,

să iee parte la serviciile divine , la procesiunile religioase și la ceremonii .

Considerați schismatici, în 1428 , regele Ungariei , Sigismund,

a dat ordin ca preoții români (ortodocși) , **dacă nu renunță la credința lor,**

să fie **expulzați** din comunele lor , și **averile lor , confiscate .**

În secolul al XV-lea, s-a încheiat un **Pact** între nobilimea maghiară și conducătorii celorlalte minorități (**secuții și sașii**) , cunoscut sub numele de ***Unio Trium Nationum***

(unirea celor trei națiuni) **împotriva națiunii majoritare băstinașe** (români) ,

ba chiar cu scopul distrugerii sale. [-----]

Memoriul ***Supplex Libellus Valachorum*** , înaintat împăratului Leopold II în anul 1791, de către episcopii Gherasim Adamovici și Ioan Bob (elaborat de Samuil Micu ,Iona Piuaru-Molnar, Gheorghe Șincai , Petru Maior ș.a.) în care se aduceau argumente istorice și demografice doveditoare pentru susținerea drepturilor românilor în Transilvania, a fost respins de Dieta Transilvaniei .

Iată ce spune **contele App'oni** despre acest pact împotriva românilor ,

în **Nota VIII -a** la Conferința Păcii (1920) : **< Secolul al XV- lea a dat o dovadă**

de fecunditate a geniului politic maghiar .După concepțiile de-atunci ,

dar pe o bază cum nu se poate mai democratică (- n.n ?!) ,

Transilvania a rezolvat problema naționalităților.

Această problemă ce preocupă acum Înalta Conferință , consistă într-un stat compus

din două sau mai multe naționalități, a unor instituții proprii , spre a împiedica

pe una dintre naționalități să abuzeze de puterea statului în paguba celorlalte .

Văzută sub unghiul epocii noastre, soluția găsită în Transilvania ,

pe baza lui *Unio Trium Nationum* (16 sept. 1437-n.ed.) ,

n-are decât un singur cusur : *elementul român nu-i reprezentat . >*

(*Les Negociations de la Paix hongroise* , Tome I, Budapesta,1920, p. 143)

"Această ... nemaipomenită "***instituție***" era , în fapt, o **conjurație a minorităților maghiară, secuiască și germană , împotriva românilor din Transilvania .**

Prin Pactul de la 2 febr. 1438, s-a împărțit Transilvania în trei teritorii :

teritoriul nobililor maghiari ; teritoriul **secuilor** și teritoriul **sașilor** (*fundus regius*) .

În fiecare din aceste teritorii , **minoritatea respectivă se bucura de toate drepturile și**

privilegiile , iar majoritatea românească de nici un drept.

În același pact, s-au recunoscut "**patru religiiuni**" , **catolică , calvină , luterană și unitară -**

dar **nu și cea ortodoxă , care a fost și este credința strămoșească a românilor .**

S-au recunoscut numai trei națiuni legale [-----]

Unica națiune existentă în Transilvania n-a fost "legal recunoscută" , ci numai tolerată .
căci iată ce cuprinde actul unirii celor trei așa-zise națiuni :

< Români sunt tolerați în țară , pro tempore , atâta timp cât va plăcea principelui și pământenilor (usque beneplacitum principum et regnicolarum) >[-----]

Românii erau strict opriți să aibă cai, să poarte vestimente de lână vântată, pantaloni, cizme, căciula dublă , cămașă ...

Asemenea dispoziții restrictive și umilitoare au fost menținute , ba chiar **agravate** , prin **pactele repetat încheiate între cele trei minorități** , până la 1848 .

R.Seișanu / 1935

▫ **Libertățile religioase în Imperiul Otoman (p. 413...)**

Sultanul Mahomed al II-lea, după cucerirea Constantinopolului , a rezolvat problema **minorităților creștine** din imperiul său , în sensul că **le-a recunoscut** , nu numai **libertatea credințelor religioase** , dar și **dreptul de a fi organizate în comunități naționale** , numite "**Millet**" [**cuvânt arab = religie , apoi națiune**] Timp de **câteva secole**, numai **grecii** din Imperiul otoman au fost **organizați în comunitate națională** , având ca **șef religios pe patriarhul de Constantinopol**. [**Rum Milleti**]

Pe la sfârșitul sec. XIX , **și celelate naționalități au format și obținut drepturi, ca și grecii** : patriarhatul armean, catolic, exarhatul bulgar, rabinatul evreesc etc etc.

R.Seișanu / 1935

▫ **Libertățile religioase în Principate (p. 414)**

În **Principatele Române**, unde **nu s-au întâmplat războaie și conflicte cu caracter religios**, în toate epocile , **credințele religioase au fost tolerate și respectate** .

În tratatele de la **Paris, din 1856**, și de la **Berlin , 1878** [**art. 5, 27, 35, 44, 62**] ,

s-au introdus **dispoziții cu privire la protecția minorităților** .

R.Seișanu / 1935

▫ **Minoritățile după războiul mondial**

[**LD : iată una din cele mai crase discriminări , inechități și inegalități** impuse de puterile învingătoare în război, care , pe de o parte , **a scos imperiul rus** din categoria țărilor impilatoare ,pe de altă parte, **a legitimat sistemul colonial . !**]

După războiul mondial, **cu toate că s-au constituit state naționale**,

în urma **rezolvării problemei naționalităților**

din fostele imperii austro-ungar, otoman și rus (în parte) ,

și n-au mai rămas în diferite state decât **grupuri relativ neînsemnate de minorități**,

Conferința păcii a voit nu numai să le asigure o **protecție mai întinsă** ,

dar printr-**un pact special** , ce a fost **impus numai câtorva state** , chiar din cele învingătoare ,

a introdus **un sistem complicat internațional de protecție**, prin **Societatea Națiunilor** ,

pe baza **câtorva principii directoare** , dar cu aplicațiuni foarte variate .

"**S-ar fi putut introduce un regim uniform și universal**,

pe baza aceluiași principii și norme, dar **prin consimțământul liber al tuturor statelor** ,

mari și mici, învingătoare, învinse sau neutre .

În locul unui asemenea regim , **Conferința Păcii a împărțit statele în două mari categorii** ,

una compusă din **statele care n-au luat nici o obligație** în chestiunea minorităților ,

și alta , compusă din state **ce și-au luat obligațiunile**

prevăzute în tratate și în Pactul Societății Națiunilor. Din a doua categorie fac parte :

Polonia, Cehoslovacia, România, Ungaria, Austria, Iugoslavia, Turcia , Grecia "

Principiile generale ale pactului de protecție a minorităților sunt :

libertatea religioasă, dezvoltarea culturală, egalitatea de drepturi cu cetățenii majoritari,

condiționate de datoriile lor de lealitate față de cetățenii credincioși statului din care fac parte.

Societatea Națiunilor a stăruit asupra acestei **strânse legături între drepturile și datoriile**

cetățenilor minoritari . [----]

Ea n-a înțeles să creeze **state în state** , prin noul regim de protecție al minorității

și **nici să încurajeze diversele tendințe centrifugale ale acestor grupuri etnice** .
R.Seișanu / 1935

▫ **Problema colonială (p. 418....**

[LD : nu e cazul să mă lansez în această chestiune... o semnez însă ca p.d.v românesc, care denotă un spirit de dreptate și echitate]

Principiul naționalităților nu se aplică decât populațiilor cari au atins faza naționalității și îndeplinesc condițiile pentru libera lor dispozițiune de a fi independente și de a constitui state naționale. **Grupurile etnice mici** , stabilite în masa altei naționalități , **cât și populațiile primitive , incapabile de a se organiza politicește și economicește** , și care nu au o conștiință națională , **trebuie să fie protejate** . [-----]

Art. 22 din Pact, se referă la **cazul coloniilor** ... prin care se asigură **fericirea și dezvoltarea acestor popoare , ca o misiune de civilizație** ...

Metodele colonizărilor din secolele trecute, practicate de puterile europene, fără să țină seama de interesele populațiilor indigene, de a exploata numai bunurile altor popoare , este condamnabil, căci misiune țărilor civilizate nu este numai aceea de a exploata bunurile altor popoare , ci de a contribui la dezvoltarea lor socială, culturală și economică ."

R.Seișanu / 1935

14.) **Octavian Goga (PNC) ,discurs la Mesaj (I, II) , joi 5 dec.'35 ; luni, 9 dec.'35**

(DAD, MO 8-9 , șed .de joi, 5 dec. p 113- 118 ;șed. de luni, 9 dec, p. 130 - 139 .)

[LD : **discursul este enorm și l-a rostit în două reprize : 5, 9 dec.**

Scopul principal al discursului : de a argumenta și a pretinde guvernarea României .

Structura discursului : doctrina național-creștină ; PNC + BPN ;

Atac mediatic : presa ostil - mincinoasă ; calomniile ,

Ținta principală de atac : PNȚ, țărănismul , statul țărănesc

[LD : **Supratitluri, sublinieri, colorări - îmi aparțin.**

Document integral : fișier LANC /PNC - IV

Sumar discurs :

/ PNA : protecția muncii naționale : Presa /

/ Presa calomniatoare, mincinoasă, înstrăinată despre mișcare și lideri /

/ Calomniile presei despre legăturile cu mișcarea hitleristă/

/ Goga - reluarea discursului (II) : presa despre prima parte a discursului /

/ Polemică : " Dreptatea" -"Țara Noastră" (Mihalache -Goga)

/ Starea de asediu / cenzura

Goga / 5 dec.'35 / retro '33-'34

▫ **Autoprezentare : lupta sa pentru ideea națională ;**

▫ **Străinii - marele discurs din martie '34 (PNA)**

[LD : **amplă autoevocare a semnalelor sale de alarmă , din perioada PNA , mai ales lungul său discurs din martie '34 -vezi Fișier PNA - II]**

[-----]

Presa...

Am arătat cu **date statistice** , care sunt o penibilă pagină a guvernării noastre ,

cum **presa, mișcarea spirituală a minorităților** noastre, **s-au întărit** ;

am înfățișat realitatea că **sub regimul maghiar au fost 17 cotidiene** ungurești pe teritoriul nostru, iar **astăzi avem peste 50.**

-Șeicaru : Mai multe ! Numai la Timișoara sunt 50-60 .

-Goga : Este o eflorsecență extraordinară de gazete , de hârtie tipărită care toate constituie **mijloace de agitație**. Acesta este adevărul , pretutindeni se înmulțește **reacția agresivă organizată conștient împotriva consolidării noastre de Stat .**

[-----]

Goga / 5 dec.'35

▣ Presa " democratică "

▣ Înstrăinată, negustorească, mincinoasă,

[LD : Deși nu împărtășesc doctrina cuzistă, deși sunt iremediabil câștigată pentru democrație, deși sunt pentru o presă liberă și de calitate.... **Goga are dreptate , în mare măsură.**

Atâta caricaturizare , atâta minciună , atâta calomnie ... s-a revărsat în presa "democratică" (presa din Sărindar , cu proprietari și redactori minoritari) **contra oricăror idei și manifestări naționaliste românești !** Aș spune chiar că , **prin campanii compromițătoare , a defăimat momente de autentic patriotism ; a demolat prestigiile literare și cariere politice ; făcând victime multe ...** Chiar Goga, ajuns la guvern în dec.'37 , va plăti cu pierderea puterii și cu viața proprie, conflictul lui deschis cu anumită presă . Dar toate la timpul lor.

Noroc cu dezbaterile parlamentare care redau cu fidelitate tot ce se rostește în parlament , încât din ele eu am putut să recostitui niște adevăruri care , din presă , ar fi ieșit denaturate ... Deci va trebui ca această problemă să o tratez cu onestitate , în lumina adevărului ...]

" D.lor deputați, spunând însă **adevărul întreg**, trebuie să **constat că acest unison de gândire populară** , eu **nu l-am văzut manifestându-se în anumite colțuri de gazetă**, și că , **dimpotrivă,cei mai mari și cei mai reductibili dușmani ai acestui impuls organic al sufletului românesc** , se găsesc la **anumite gazete** care , pentru mine, **sunt o nenorocire națională.**

" Există în această țară, în această Capitală,

o presă care nu are nimic a face cu trecutul gândirii românești .

Presa noastră n-a fost altă dată, pur și simplu , o presă de sbiciuire sau de înregistrare a opiniei publice , **a fost o presă de îndrumare a conștiinței obștești .**

Înainte de război, în trecutul nostru, **gazetarul făcea apostolat .**

La noi **în Ardeal gazetarii** au fost marii îndrumători ai țării, sunt **legați în mod definitiv de destinele acestui pământ .**

Trăind într-o țară nouă , plâpândă încă în figurația ei interioară , care desigur , a avut toate justificările de existență , pentru că suntem așezați pe temelia etnicului , **țara noastră nu este așezată încă** , trebuie să **se creeze un spirit public**, care nu există încă.

" Ei bine, **spiritul public al țării noastre este modelat, îndrumat ,**

de oameni care nu văd în aceasta o îndatorire de ordin moral ,

care **nu au nimic intim cu noi**, care **nu exprimă sentimentele noastre**,

care sunt **o infuziune de străinism**, care reprezintă o logică cu totul dispartată ,

care sunt **îndemnuri protivnice psihologiei acestui popor .**

" Ei bine, **eu detest această presă și o repudiez din trei motive :**

" Întâi, fiindcă nu este făcută de români .

Oameni care n-au loturi în cimitirele românești , cred că pot să **îndrume sufletul, impulsul imaterial al gândirii noastre**, își închipuie că **orice manifestare morală a noastră e patrimoniul lor**, se ating de aceasta cu mâinile lor murdare , fac din rotativele lor pur și simplu **un mijloc de dărăpănare morală a societății românești .**

Eu repudiez această presă " (Vii aplauze , strigăte de bravo la BPN)

" **Gândiți-vă** , d-lor, fără nici o notă de patetism special , **faceți o analiză** cu toți împreună, **coborâți-vă în conștiința dvs de buni români**, și întrebați-vă : **este oare cuviincios, este oare util**, ca toate întâmplările, toate resorturile fine ale vieții publice de fiecare clipă , să fie atinse de către oameni care n-au nimic de a face cu noi ?

Presa , sufletul românesc, este o chestiune de familie a noastră . (aplauze la BPN)

Noi avem dreptul să vorbim aici , noi trebuie să **punem pe cântar gândul nostru, bun, rău, așa cum este.** Ei bine, **acest lucru nu se întâmplă la noi în presă.**

Ați văzut că alaltăieri [**2-3 dec. , polemicile cu minoritarii**] ne-am găsit

într-o **unanimitate de simțire** când cineva a crezut că poate să atingă sensibilitatea sufletului românesc .A răspuns **ministrul de externe**

și **ne-am raliat cu toții la ceea ce a spus el.**V-ați uitat a doua zi în această presă ?

Este pur și simplu **prizărită după o pagină neroadă** , această manifestare de care trebuia să se vorbească atâta !Cât despre umilul vorbitor care este înaintea dvs

[**el, Goga**] nu se face nici o pomenire , dar el nici nu ține să se găsească înregistrat în această presă . (**aplauze la BPN**)

" **În al doilea rând, îi repudiez fiindcă sunt negustori.**

Ei nu sunt porniți din lumea scrisului.

Vechiul nostru gazetar era un **îndrăgostit de meseria lui**. Măinile pline de cerneală ale lui **Eminescu** , când scria articolele lui de la " **Timpul**" sunt **degete de mucenic**.

Degetele cu perne ale acestor indivizi , care ne stropesc cu cerneală, care sunt bogați, care au case pe bulevarde , nu sunt degete care tremură în căutarea unei idei .

Sunt degete de negustori , pentru ei este pur și simplu tot atât o **întreprindere de cerneală** ca și o **întreprindere de cherestea** , **pentru ei este interesant să strângă bani** . (**aplauze la BPN**)

-**Emil Panaitescu** : Trăiască memoria lui **Eminescu** și a marilor gazetari !

" **În al treilea rând, îi repudiez fiindcă nu au talent** . (**aplauze la BPN**)

Talentul nu este un accident de naștere . **Talentul este rezultatul unor elaborări care trec din generație în generație**. **Ca să scrii românește** , aceasta nu vine numai din urma faptului că ai venit în Țara Românească sau că d-ta te-ai așezat aici sau chiar te-ai născut aici. **Ca să exprimi gândul românesc**, ca să intri în perfecta intimitate a **gramaticii și sintaxei românești**, trebuie să ai în urma ta elaborări de generații. **Scrisul este** , poate, cea mai **aristocratică manifestare** , fiindcă aici se cer , oarecum, **impulsuri străvechi**.

Ei n-au putut se se familiarizeze cu gândul românesc, deci nu au dreptul să-l exprime.

Și eu vă rog pe dvs , și îi dau voie oricui , ca în mod obiectiv **să facă cercetare** ; vă rog pe dvs **să-mi indicați articole** , scrise de către **acești gangsteri ai presei** (**ilaritate , aplauze**) care **să exprime** în mod real o gândire , să transforme într-un studiu, o problemă.

Nu se întâmplă acest lucru, este **pripeala momentului**, pe care o impune **minciuna cotidiană** " (**aprobări, aplauze**)

" **lata , d-lor realitatea** .

Și atunci, în mod natural , **acești indivizi văd așa cum văd mișcarea pe care am pornit-o noi**. **Ce a fost d-l ACCuza pentru această presă ?**

Timp de 45 de ani, l-au umplut cu balele lor !

Nu se putea, deci, ca această mișcare naționalistă organică, care are în ea **impulsuri câmpenești** , care vorbește de **ogoarele României** , în care scot capul **țărani quasi-amenințători** , **nu se putea ca aceasta să se reflecte altfel , decât în mod caricatural** , într-o asemenea presă ; dar nu a fost numai caricaturală, dar **au umplut-o de minciuni**.

La fiecare manifestare a noastră, se răspunde cu o minciună ,

pe care caută să o răspândească pe toată întinderea țării.

Chișinău ...

După adunarea de la Chișinău, au scris și multiplicat în zeci și sute de exemplare , **că acolo n-a fost mai nimic**, că a venit un anumit **Weber, un neamț, un gazetar** , **el a plătit totul**. **Alexandru Cuza e lefegiu** , și noi nu suntem **decât** pur și simplu niște **executanți ai unor ordine care vin de departe** .

<Pozițiunile sunt precizate - spuneau ei - avem un partid politic care se mișcă în orbita Berlinului >

cum putem fi noi național-socialiști , ca în Germania ?

În mod natural **național-socialismul este o doctrină care încarnează năzuințele germane** , pentru ca **ideea națională să-și facă drum acolo**.

Această idee a îmbrățișat o **serie de revendicări socialiste** , pentru ca, cu acestea, **să paralizeze, să înlăture, și să distrugă mișcarea marxistă din Germania** , care luase așa de mari proporții după război.

" **Ce nevoie avem noi** , într-o țară care nu are nici un fel de manifestare socialistă serioasă , **să luăm asupra noastră asemenea revendicări ?**

Ce înrudire poate fi , deci, între îndrumările de caracter socialist și socializant , ale mișcării de la Berlin , și **mișcările noastre de caracter pur local ? Nici una** .

Noi suntem o manifestare organică românească, ce se încadrează în

marea ideologie națională și naționalistă a Continentului nostru " (aplauze la BPN)

"Lucrurile acestea sunt lucruri limpezi , de caracter axiomaic.

Speciale lămuriri nici nu e nevoie să se dea.

Goga / 5 dec.'35

▣ Calomnii de presă ...

Cu toate acestea, în fiecare zi noi **suntem afișați ca sluji umile ale Berlinului .**

Ni se vorbește de **latinătate , de naționalism.**

De frontiere pe care am dori să le revizuiem, ni se vorbește într-un ton de iritație profundă , de către indivizi care au fost sau în listele lui Gu"nther

[**LD .probabil sub ocupația germană , când au fost asemenea trădări ;**

În altă parte , el nominalizează pe Honigman și Blumenfeld , ca prototip de ziariști calomnioși]

sau în listele lui Kerensky , sau amândouă ." (aplauze la PNC)

" Aceștia vor să dea lecții de naționalism mie, mâine dvs ; poimâine altora , pentru că obraznicia lor n-are nici o dată hotar ." (aplauze la BPN)

Cluj...

" Am făcut, cum spuneam, întruniri. Am mers, de ex., **la Cluj,**

și am adunat în jurul nostru **țărani din 7 județe.** S-a făcut aceasta **în văzul public.**

Toată lumea a asistat ; adică, toată lumea: Clujul întreg , și adversarii noștri ,

cine a vrut să vadă a asistat la acest examen de forță.

Ei bine, a doua zi **o asemenea rotativă** iată ce spune :

< La Cluj, cu ocazia întrunirii antisemite a d-lui Octavian Goga,

spre surprinderea generală , au sosit în oraș câteva mii de sași și șvabi ,

în uniforme naziste ; de la gară, au pornit în marș milităresc

spre arena sportivă , unde s-a ținut întrunirea , aclamând pe tot parcursul pe șeful

Partidului Național Creștin din România , cu strigătul de "Heil Goga !" >

(ilaritate , aplauze la PNC) Pe urmă, **aceeași rotativă, se miră** cum au ajuns la Cluj

miile de șvabi și de sași în uniforme naziste ; ce au făcut autoritățile locale ?

D-l ministru de Interne cum nu s-a mișcat ? Cum le-a dat voie ?

Apoi se ceartă cu sașii și șvabii . Nu cred sașii și șvabii că acest lucru nu se poate ?

<Cazul de la Cluj merită să fie relevat în fiecare zi ! > Trei -patru zile ,

au împănât țara cu asemenea minciuni, că s-a strigat la Cluj "Heil Goga !"

de către 5.000 de de șvabi și sași .

" D-lor, dvs poate vedeți în mine astăzi un om care reprezintă psihologia turburată

a **ultragierii lui personale.** Credeți-mă , **nu vorbesc numai pentru cauza mea personală .**

Dar această impertinență s-a dus prea departe. Trebuie să-i punem un hotar .

Nu este un sentiment individual , care mă călăuzește pe mine ;

nu vorbesc în numele partidului meu ; **fac apel frățesc** , de la Român la Român, în toată lumea ,

pentru această **profilaxie morală a societății românești ."**

(aplauze la BPN și PNL-georgist)

[-----]

Goga - Mihalache 5 dec.'35

▣ **Manifestația proiectată pe 14 nov.**

▣ **Controversa PNCreștin -PNȚărănesc**

[LD : treptat, treptat , în parlament se **clarifică " misterul"** cu această controversă : adunarea , **marșul PNȚ s-a contramandat la apelul " categoric" al Regelui.**

În rest, totul este răfuială penibilă de ambele părți.

Coroborează și cu alte documente, de ex. cele ale PCR !]

" Prietenii mei mi-au pus la dispoziție o întreagă bibliotecă de asemenea citate , pe care trebuie să le las departe .Aș putea să vorbesc multă vreme ,

despre **aceste încercări de a batjocori spiritul public** de la noi din țară. Renunț să le înregistrez mai departe , fiindcă **ajung la o altă calomnie , care s-a pus în circulație pe socoteala noastră** și care dintr-un sentiment de dreptate și adevăr **nu pot să o atribui acestor oameni** despre care vorbeam [**LD : adică presa**] , **căci a pornit de aiurea** [**LD : adică de la PNȚ ?**] .

[-----]

[**Goga citează din " Dreptatea" despre acea " mobilizare generală "**]

< Țăranii vor veni la București cu mămăligă și ceapă în traistă ; vor defila pe străzile Babilonului și vor putea face comparație între sărăcia lor lucie și bogățiile palatelor Capitalei [.....] Cetatea va cădea la iureșul țărănesc pentru întemeierea unui Stat nou , nu va mai putea rezista nimeni și nimic ; târnăcoapele sunt gata pentru dărâmare . > (**ilaritate, aplauze la BPN**)

" Acestea sunt **fragmente** pe care s-a brodat apoi o **întreagă literatură** de către cei care vorbeam [**ziariștii**] și care susțin tot ce este destructiv. Vă găseați în postura unui om care vine cu târnăcopul să dărâme o casă. **Ați voit să dărâmați Bucureștiul** - așa s-a zis - **eu nu v-am crezut , însă, nici o dată** (**ilaritate, aplauze la BPN**) [-----]

Goga - Mihalache /5 dec.'35

▣ **Parlamentarism civilizată ?!**

▣ **Presă de țigani ?!**

[**LD : te-ai fi așteptat să se termine această gălceavă ! Ei nu ! Ea continuă , și va continua și în ședința viitoare , spre deliciul celor amatori de bârfe politice , și spre paguba prestigiului regimului parlamentar și al partidelor .**]

-Goga : Eu am dat în judecată gazeta , pentru că vă spun sincer , de atunci , **de două luni**, primesc **diferite fițuici în care se spune : < Di Goga a luat 2 milioane >** [-----] Alaltăieri , au fost niște regretabile incidente la Cameră și **dvs d-le Armand Călinescu** , ați venit aici , la această tribună , și **cu un ton de sobrietate , de gravitate excepțională , ați vorbit în numele parlamentarismului** , ați scandat **protestul dvs de om civilizată** , spunând **că nu se poate să coborâm parlamentarismul** .
Apoi bine , **cum se poate aceasta ?**

Să fim aici parlamentari civilizați și la gazetă să fim țigani ? Aceasta nu se poate .
Trebuie să fie concordantă , trebuie să fie logică , între vorbe și fapte .

Am foarte multe gazete la dispoziție , dar , întrucât mă privește , **d-le Mihalache** , am adus **două articole literare** - fiindcă am și această nenorocită patimă , din când în când - am două articole literare "**Odiseea unei cămăși**" - vă rog să citiți

dar nici o dată condeiul meu n-a multiplicat insultele la adresa dvs și nici n-am îngăduit și nici nu voi îngădui ca să se recurgă la calomnii .

Nu pentru că aș vorbi în numele acelui parlamentarism pe care l-a înfățișat dl.Armand Călinescu , **cu acele tonuri grave**, nu de aceea ;

ci pentru că , pur și simplu , sufletul meu nu se pretează la aceste lucruri .

Eu pot să merg la judecată , dar **nu pot să răspund la aceste infamii** , la care se răspunde nu cu vorba , **ci cu pumnul .** (**aplauze la BPN**)

-Mihalache : **Îmi pare foarte rău de excesul de limbaj al dvs , fiindcă ați vorbit cu o frază foarte domoală și așa de candidă , încât parcă dvs nu ați fi citit nici o dată " Țara Noastră " și " Porunca Vremii "**

-Goga : "**Porunca Vremii**" nu este sub ordinele mele .Vă rog să luați act .

-Mihalache : Dvs , dle Octavian Goga , ați fost în general , pentru talentul dvs , un răsfațat al presei. **Noi , aceștia de aici , și în special eu , am fost obiectivul celor mai infame calomnii** și m-am adresat dvs. personal , cu scrisoare , să urmăriți tot ce se scrie în "**Țara Noastră**" și în "**Porunca Vremii**" , împotriva mea. **Cum este posibil , d-le Goga , ca d-ta să faci acest apel cu o astfel de inocență , când ești patronul presei care publică cele mai abjecte calomnii împotriva noastră ?** (**aplauze la PNȚ ; întreruperi la BPN**)

-dr.Aurel Dobrescu : " *Țara Noastră*" a fost condamnată pentru calomnie .
Ați fost condamnat pentru calomnierea mea, dle Goga.

-Goga : Se împlinesc peste câteva luni **30 de ani de când apare " Țara Noastră"**, și pot să vă spun , **vor fi fost deviațiuni de moment** , din punct de vedere al celor mai delicate și al celor mai severe **îndatoriri de presă** , dar această gazetă

-I.Mihalache : **Este un canal permanent de murdării .**

-Goga : ... **reprezintă o linie românească** , de sub Unguri, **de la 1906, și până astăzi, și-a făcut datoria** , și după război, în calitatea ei de revistă . [-----]
În orice caz, din punctul de vedere al **activității mele literare**, eu le găsesc justificate , și **cred că și prezentul** , poate chiar **și posteritatea** , **se va ocupa de ele, atunci când despre mulți dintre dvs nu va mai fi vorba."**

[LD : în acest moment i se comunică că **ședința se suspendă și că el își va continua cuvântarea în ședința următoare**]

Goga - Mihalache - Inculeț / 5 dec.'35

Goga / 9 dec.'35

▣ **Reluarea firului...**

▣ **Presa " străină " !**

Zei nu-l favorizează ; regretă că a fost nevoit să întrerupă cuvântarea ; o cuvântare are un ritm interior , el nu va mai relua cele spuse . Reâmprospătează , totuși , unele lucruri . Atrage atenția că **afirmațiile sale despre presă nu au avut nici o rezonanță** .

" Nu. d-lor ! **tot zbulciumul meu de la această tribună , pentru a arăta țării că se cere o presă** care să pornească de la sentimentul general al țării , să-l înregistreze, care în directivele ei să fie îndrumată de **vechile tradiții ale găzetăriei românești.**

Această presă le-a calificat pur și simplu un fel de rățoială , aplauzele dvs **o furlandiseală** și toate frământările noastre pentru ideea națională , pentru dânșii , **un amuzament** [-----]

Eu cred că **țara aceasta a noastră** , din punctul de vedere al ideii naționale, **a intrat în perioada de reparațiune** . Această reparațiune, înseamnă **rectificarea multor stări anormale** de la noi, iar pentru această presă , înseamnă **un început de plată și răsplată.** " (aplauze la BPN) [LD : când Goga va ajunge la putere, printre primele măsuri ce le va lua , va fi **suprimarea ziarelor din Sărindar !**]

Face apel la adversari să primească cuvântarea sa în liniștea pe care le-o dă dreptatea cauzei lor ; **face apel la majoritate să urmărească cuvântarea sa cu obiectivitate ; face apel la prieteni să -l urmărească cu liniștea pe care ți-o dă încrederea într-o cauză dreaptă și sentimentul că te găsești în ajunul biruinței "** [LD : Sic !]

[-----]

Goga /

Țărănismul literar

" Dar d-lor, **toată gândirea românească se preocupa de acest lucru. Înainte de a fi** , în mod propriu , un subiect , **un subiect politic, a fost un subiect literar** , a fost un subiect artistic.

-Pamfil Șeicaru : La 1900 , a scos Aurel Popovici ziarul "*România Jună*" și la acest ziar a colaborat toată generația tânără de atunci, și d-l Nicolae Iorga, și dl Ovid Densusianu, și alții. Ziarul acesta este străbătut de toată **ideologia țărănistă și naționalistă** care domină vremurile noastre " (aplauze la BPN)

-Goga : " S-a produs un fenomen intelectual aproape unic , în orice caz, cu totul particular la noi. **Noi stăteam în mod normal într-o corelațiune directă cu gândirea din Occident. Gândirea din Occident** , pe la sfârșitul sec. XIX-lea, **nu mai avea în vedere pe țărani**, ea cerea complexități sufletești pe care viața populară nu le putea da.

Și astfel , în romanele lui Zola sau în nuvelele lui Guy de Maupassant ,
Se vorbea de **țărani** ca de un subiect **primitiv, aproape brutal.**

Șeicaru : Abia la 1930 , în literatura franceză apărea ideea de a pune țăranelor franceze
în altă lumină , după ce a cunoscut acest soldat francez în război.

Goga : Dacă citiți în altă literatură ex. în poezia lui Verkhoren , **țăranul** flămând
apare **încărcat de brutalitate** , iar dacă vă aduceți aminte de glumele greoaie
din " Simplicimus " , **țăranul bavarez** este înfățișat ca **un moment de prostie.**
Nu mai vorbim de nuvelele lui Maxim Gorki , sau chiar de un studiu special al lui,
încare **țăranul rus** este înfățișat ca **o bestie umană** ; asupra lui se prăvălesc
toate injuriile și este înfățișat ca **omul instinctelor brutale, primitive, animalice.**
Goga /

Țărănismul românesc ...

" Ei bine, în această vreme , noi care găseam într-o corelație de gândire cu Occidentul ,
noi nu am urmat această judecată , gândirea românească de la Eminescu încoace,
s-a apropiat de țăran, atitudinea scriitorului a fost de simpatie,
pretutindeni unde se vorbea de el, **se vorbea ca de omul reprezentativ al rasei.**

" În această vreme de deplorare , de eclipsare a țăranului în Occident ,
la noi , un Grigorescu îl idealiza , literatura noastră îl îmbrățișa cu mare simpatie ,
pretutindeni scotea capul **țăranul nostru aproape amenințător** , în toată această literatură,
Și după cum știți prea bine, **supremul strigăt al foamei pământului** , l-a dat un scriitor venit din
Ardeal ca să pună urechea la clocotirea aceleiași dureri , **Gheorghe Coșbuc** ,
care a strigat : **"Noi vrem pământ ! "**

-Cezar Spineanu : Și le-a dat gloanțe , la 1907 !

-Goga : " Dlor , eu vorbesc ce vorbesc .Nu cred însă că **o trivialitate de expresie**
poate **să covârșească o judecată**, care se năzuiește să se ridice la o gândire ,
de unde **nu se pot rosti decât adevărurile consacrate.**

Prin urmare , pe mine **nu mă interesează interjecțiile oamenilor cari n-au avut nici o dată a**
face cu această tribună.Bălbâitorii de vorbe goale să vină aici să vorbească ,
dacă au ceva în sufletul lor. Pe mine **vă rog să mă lăsați să-mi spun cuvântul limpede** ,
până la sfârșit. **Aceasta a fost credința generală a țării**
și **ea a trecut în fibrele de simțire ale întregii societăți românești.**
Gândirea românească a angajat întreaga societate românească .
Așa se gândea la noi , înainte de război .

Goga /

Țărănismul lui Goga ...

" Eu, în colțul meu, acolo în Ardeal, stăteam **față în față cu ungurii .**
Era lupta a două rase .Se puneau la contribuție **toate energiile , de o parte și de alta .**
Eu , înainte de a veni aici, **am simțit în mod natural,** ca **o axiomă moștenită de la părinții mei,**
confirmată de ideologia din vremea mea, că nu există altă legitimare pentru noi,
decât țăranul , și că , dacă vom birui în lupta de rasă,
vom birui având pedestalul țărănesc înaintea noastră " (Vii aplauze la BPN)
[-----]

Goga -Mihalache / 9 dec.'35

▣ **Aprecieri reciproce.**

▣ **Constanța politică**

-Mihalache : Și lumea se ia , pur și simplu, așa, după noi !

-Goga : Nu , dle Mihalache , lumea nu se prea ia după dvs. (ilaritate, aplauze la PNC
și PNL) Eu vreau ,însă, să **fac analiza** , începând **de acolo de unde ați pornit dvs .**

- Mihalache : De ce nu începi analiza de la Eminescu ,căci și el a vorbit de stat țărănesc. ?

-Goga : Nu ,dle Mihalache, doctrina lui Eminescu era doctrină conservatoare .

Dați-mi voie să vă recomand să-l mai citiți încă o dată . (aplauze la BPN)

- Mihalache : Lectura mea este proaspătă de tot. Alaltăieri l-am citit și am văzut cum condamnă " clasa patriotarilor"

-Goga : Dar stătea pe baza boierimii de baștină. Citiți cartea lui Călinescu și veți vedea judecata conservatoare a lui Eminescu .

-Mihalache : Este foarte interesant cum cel ce nu crede în nimic, zeflemisește pe cel care crede . (aplauze la PNT)

-Goga : Dta ești cam îndrăzneț în vorbe, când spui că eu nu cred în nimic.

-Mihalache : Pardon ! crezi , și crezi în toate pe rând ! " (aplauze la PNT)

-Goga : Eu nu știu dacă pot să fac o invitație de la autor la cititor. ; dar eu te rog să-mi arăți în scrierile mele, dincolo de mici contingente politice, judecata mea.

Ce am spus la tribună astăzi , totul este arhispus în articolele mele, în cărțile mele.

-Mihalache : Te rog să-mi acorzi numai două minute ,să vezi cum te pun pe două coloane
[-----]

Goga / 9 dec.'35

▣ Cenzura și starea de asediu ...

[LD : Goga este mai mult ex-ministru de Interne , decât lider de partid .

În ce privește " pericolele" ... unghiurile de privire erau atât de diferite

încât era foarte greu să se găsească un numitor comun. Și totuși ...]

" Am vorbit de dumnealor [PNT] și am spus că nu mă ocup de guvernarea d-lor, Mi-ar fi foarte ușor să mă ocup de guvernarea dvs .

Nu mă ocup însă nici de această guvernare , fiindcă am făcut un examen de doctrină .

Totuși, există o chestiune asupra căreia îmi permit să vă atrag atenția și pe care o vorbesc aici ca om politic : este chestiunea cenzurii și a stării de asediu .

" D-lor , cred că este o mare greșeală .

Eu , când dvs ați cerut-o , de acord cu alți oameni politici , pentru un timp de , am votat-o.

Dar nu mi-am închipuit că vom intra într-o permanență de cenzură și într-o permanență de stare de asediu.

Prin aceasta se creează, d-lor miniștri, un joc al aparențelor care este păgubitor intereselor naționale . Un joc al aparențelor, întâi, pentru străinătate . Dvs știți foarte bine că, după omorârea lui Dolfus la Viena , nu a trecut o săptămână - deși era un zbucium interior extraordinar , deși se împușcau oamenii unii pe alții - în momentul când nu au mai fost gloanțe de pușcă , s-a retras starea de asediu.

Cum vă puteți închipui dvs, că la Viena , care este astăzi un centru cultural, un centru intelectual, un centru muzical, lumea aceea, valurile de străini , s-ar mai duce acolo , când ar fi o permanență stare de asediu ?!

Și , mutatis mutandis , gândiți-vă la noi ...

-Emil Panaitescu : Nu e liberă presa la Viena. Este mai greu ca la noi .

Nimic din ceea ce nu vrea guvernul nu se publică în presa din Viena.

-Goga : " Dar nu este stare de asediu. Presa își primește inspirațiunile ei ,

în marile probleme de Stat și în marile probleme de politică externă , de la guvern.

Și este bine așa să fie , fiindcă guvernul își are răspunderea lui.

Dar nu e mai puțin adevărat că nu este stare de asediu . [-----]

Lumea crede că noi suntem aici pe un vulcan.

Nu este adevărat, acel joc al aparențelor, din acest p.d.v., că suntem pe un vulcan .

Și acum trec la efectele rele ale stării de asediu și ale cenzurii , în ordinea internă.

Gazetele ? - confiscate !

În ordinea internă, cu legile existente, gazetele care vor să facă scandal,

pot pur și simplu să fie stăpânite . Cred că unaimitatea de simțire a poporului românesc ,

când vede că este pur și simplu căutare de scandal, îți dă dreptate să pui pumnul

într-o asemenea manifestație . Acesta este adevărul.

Eu însămi am confiscat gazete , de ex, în momente când acele gazete puneau în circulație lucruri care nu erau conforme cu interesele cele mari ale țării .

Nu este bine să treci în conștiința publică ideea că d-ta te temi.

Dați-mi voie, **este o diminuțiune de autoritate .**

Starea de asediu ? - neprelungită !

Nu trebuie compromisă ideea .

" **Starea de asediu** , cu severitatea sa, cu grava ei seriozitate, intervine atunci când țara se găsește la zile grele , la zile de primejdie , și atunci o pui în practică cu toate consecințele.

Dar dacă d-ta lași , zi cu zi, să se obișnuiască lumea cu această stare de asediu , ba ești silit să fii și indulgent în cadrul ei , **atunci se compromite ideea** și nu există un special beneficiu pentru țară în urma aplicării ei.

lată observațiunile unui om care **a avut ceva de- a -face** cu ordinea țării și cu valurile de simțire din țară...

O.Goga / 5 și 9 dec.'35

15.) Gh.Tătărăscu(președ.Consiliu, ministrul Armamentului), concluzie la Mesaj, 14 dec.'35

(DAD, MO 14 . sâmbăta, 14 dec.'35 , p. 240- 244)

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

▣ Operă de consolidare : învățământul

[dr.Angelescu]

" Opera de consolidare : lupta pentru propășirea culturală dusă în cadrul tradițional al guvernărilor național-liberale , prin sporirea armatei de învățători care combat analfabetismul și prin ridicarea a noi construcții școlare .

" Am desăvârșit , întâi, construirea celor 1.400 școli rămase neterminate din 1928. (aplauze prelungite la majoritate) și am început construirea a 5.000 școli primare noi, cu contribuția Statului de 100 milioane lei și cu contribuția de 6 ori mai mare a județelor, a comunelor, și a țărănimii ." (aplauze prelungite , strigăte de bravo , la majoritate)
Am creat 10.000 posturi de învățători , în învățământul primar (aplaude prelungite la majoritate) din a cărui obligativitate am făcut o realitate , reușind a spori numărul elevilor care urmează cursul școalei primare la un procent de 90-95% " (aplaude prelungite la majoritate)

" Am pus la îndemâna populațiunii rurale , învățământul supra -primar, cu învățământ agricol pentru băeți și cu învățământ gospodăresc pentru fete , oferind fiilor și fiicelor de săteni un învățământ practic corespunzător condițiunilor de viață .

" Am continuat construcția școlilor profesionale de toate categoriile și a liceelor începute în 1928, făcând, în același timp , ca selecționarea elementelor în învățământul secundar să devină o realitate.

"Am sporit nr.învățătorilor în Banatul Sârbesc , înființând o secțiune normală și una liceală la Vârșeț " (aplaude prelungite la majoritate, strigăte da bravo)

"Am acordat Universităților noastre , cu toate greutatețile financiare ale Statului, fondurile necesare pentru satisfacerea nevoilor urgente.

"Am îmbunătățit situația materială a Corpului Didactic,prin plata gradațiilor , a definitivărilor și avansărilor " (aplaude prelungite la majoritate)

"Astfel , marea operă pe care Partidului Național Liberal o duce de decenii , pentru luminarea păturii țărănești , și pentru ridicarea culturală a neamului, este în plină desfășurare și în binefăcător progres pe toate tărâmurile. "

Gh.Tătărăscu / 14 dec.'35

16.) CCGiurescu , Comunicare : către ministrii Instrucției și Af.Ext., 17 dec.'35

/ operele de artă și tezauzele românești din arhivele de la Viena și Budapesta/

(DAD, MO 16 , șed. din 17 dec.'35 , pag. 419)

" **Ce măsuri au luat** cei doi miniștri pentru ca , pe baza art. 176-177 ale

Tratatului de la Trianon, și a art. 196 al Tratatului de la Saint- Germain en Laye,

Statul Român să intre în posesia arhivelor și obiectelor de artă

de la Budapesta și Viena , **la care avem dreptul ?**

" După cum se știe, **în ambele aceste capitale** , există **tezaur importante , de documente și piese de o deosebită valoare artistică** , pe care Statul Român le poate revendica.

" În ceea ce privește **arhivele**, menționăm numai faptul că **două din cele mai mari fonduri** de documente din Transilvania, al **Capitolului de Alba Iulia** și al **Conventului de Cluj-Mănăstur**, se găsesc la Budapesta , unde au fost duse intenționat de către guvernul maghiar.

" În ce privește **fondul de la Viena**, există acolo **un întreg tezaur**, atât în Arhivele de Stat , cât și în cele ale Curții Ministerului de Război.

" În ceea ce privește **obiectele de artă**, mă mulțumesc să semnalez numai **tezaurale alcătuite din piese unice , de aur**, de la **Apahida, Șimleul Silvaniei, Sânnicolaul Mare** , în diferite părți ale Banatului și Ardealului , care actulamente se află la Muzeele din Budapesta și Viena.

" **La Viena** se află o celebră **pânză a lui Franken** , reprezentând **un portret** din cele mai bune al lui **Mihai Viteazul**, precum și o **Evanghelie** de mare valoare a lui **Ștefan cel Mare** , care , prin diverse împrejurări, a ajuns de la muntele Athos , **la Muzeul din Viena**.

Art. 196 al Tratatului de la Saint Germain en Laye , **prevede următoarele :**

< **În ce privește toate obiectele având un caracter artistic, arheologic, științific și istoric, și făcând parte din colecțiile care aparțineau în trecut monarhiei austro-ungare sau Coroanei, dacă nu fac obiectul altor dispoziții din prezentul tratat ,**

Austria se obligă :

a) Să negocieze cu statele interesate , atunci când va fi solicitată, **un aranjament amiabil**, în virtutea căruia toate părțile ziselor **colecții sau ale obiectelor mai sus vizate** , care trebuiau să aparțină **patrimoniului intelectual al provinciilor cedate** , vor putea fi , cu titlu de reciprocitate , înapoiate provinciilor de origine ;

b) Să nu înstrăineze nimic sau să împrăști zisele colecții și să nu dispună de nici unul din aceste obiecte , timp de 20 de ani, în afară de cazul că un aranjament special ar fi intervenit înainte de expirarea acestui termen; **să garanteze siguranța și conservarea lor și să le țină , ca și inventarele , cataloagele ,și documentele administrative , reative la zisele colecții, la dispoziția cercetătorilo aparținând fiecăreia din puteriale aliate și asociate . >**

" D-lor deputați, în ce privește **arhiva de la Viena, din 1920** , se spune că ar fi funcționând acolo **un domn Auner , care culege piese pentru Statul Român**.

Întreb pe dl ministru al Afeacerilor străine,cât și pe dl ministru al Instrucțiunii , **care sunt rezultatele activității acestui domn Auner**, ce piese de la arhivele de la Viena au ajuns în stăpânirea Statului Român ?

" În ce privește **piesele artistice, de muzeu**, a fost o **serie întreagă de tratative** duse de reprezentantul guvernului român, dl **prof. Tzigara -Samurcaș**, în urma cărora s-a ajuns , la **6 aprilie 1929, la un aranjament** prin care **guvernul austriac se obligă să ne cedeze acel tablou al lui Franken** , noi având a da în schimb 2 tablouri care au un interes mult mai mic. Nu înțeleg de ce se **întârzie aplicarea acestei convenții ?**

" De asemenea , **de ce nu se iau măsuri ca fondul de documente de la Budapesta să fie aduse în țară** , așa cum ne dădreptul Tratatul de la Trianon ?

" **Insist asupra termenului de 20 de ani**, prevăziut de tratate . **Au trecut 16 ani și jumătate .**

Când **vor expira și acești 3 ani și jumătate** , Statul român va avea să înregistreze încă o pierdere , pentru că , după acest termen, guvernele de la Viena și Budapesta , vor fi în drept să declare că nu mai sunt obligate nici să trateze , nici să pună la dispoziție , contra compensații, obiectele și arhia pe care le revendicăm. "

-I.Hudiță (PNȚ) : depune o Comunicare identică .

-N.Constantinescu -Bordeni : Depune și el o **Comunicare identică .**

-Dr.Virgil Solomon : el a depus o **Comunicare** cu acest conținut încă **din martie '35**, dar nu a primit nici un răspuns ...

Comunicări : recuperarea arhivelor din Budapesta și Viena / 17 dec.'35

17) IPopescu -Necșești versus Petre Gheață / calomniile " Universului " / , 19 dec.'35

C.I.CBrătianu : precizări

(DAD, MO 18, 19 dec.'35 , p. 452)

[LD : dau doc. doar ca informație.Nu știu despre ce calomniile este vorba.

Cred că sunt implicați liberalii " brătienişti" de alt grup...]

Cei doi se ceartă și amenință că sunt în posesia unor dosare compromițătoare , prin care este pusă la îndoială moralitatea ziarul " Universului" , în anumite campanii de calomniile .Petre Gheață cere Comisie parlamentară de judecată ...

-Ion Pillat : Avem justiție.

:P.Gheață (PNL-1) : Este vorba de un proces politic , trebuie judecat într-un cadru politic , cum este Camera. "Nu puteți admite nici dvs , cum nu putem admite nici noi, ca, de la stânga la dreapta acestei Camere, toți reprezentanții ei, mai răsăriți sau mai mititei , să fie , rând pe rând, insultați în coloanele ziarului " Universul" , iar noi să nu avem dreptul să întrebăm cu ce autoritate își permite ziarul " Universul "

să ne dea certificate de bună purtare ?" (aplauze la unii majoritari) [-----]

-C.I.C.Brătianu : " Ca șef al Partidului Național-Liberal , țin să fac o declarație și anume că ziarul " Universul" n-a luat nici o dată , nici în opoziție, nici la guvern, nici o centimă de la PNL, ca să ducă o campanie în folosul acestui partid. "

(aplauze la majoritatea) Nici o dată ziarul " Universul " n-a avut trebuință să ia bani

- în situația prosperă în care se găsește - ca să ducă campanie într-un fel sau altul.

Am ținut să fac aceste declarații , sperând că se va face lumină completă

asupra acestei chestiuni , după ce d-l deputat Gheață va aduce actele la tribuna Parlamentului.

(aplauze la majoritate)

-V.Bârcă (vicepreșed.) : Regulamentul Camerei nu-i poate obliga pe cei doi să depună dosare cu documente.Este la buna lor voință.

El apelează la cei doi să aducă probele anunțate .

[-----]

" Universul " - PNL / 19 dec.'35

18.)Evenimente : științifice - culturale - literare -artistice , anul 1935

Știință

-Gh.Marinescu și Arthur Kendler, Paris, Les reflexes conditioneles.

-Dimitrie Gusti, Sociologia militans ;

-CCGiurescu , Istoria Românilor (3 vol.) (1935- 1947)

Literatură

-M.Sadoveanu, Frații Jderi (vol I) ;

-Adrian Maniu , Cântece de dragoste și de moarte ;

Artă

-Arcul de Triumf de pe Șoseaua Kiseleff (1935 -1936)

-Constantin Brâncuși , începe ansamblul monumentelor de la Tg.Jiu,

-Ion Jalea, statuia Spiru Haret din Pța Universității

-Construirea Facultății de Drept, București (arh. Petre Antonescu) (1933 -1935)

Muzică

-Paul Constantinescu , opera " O noapte furtunoasă "

(premieră la Operă , dirijor Ionel Perlea)

Cinema

-Stroe și Vasilache prezintă filmul Bing-Bang (primul film sonor realizat la București , cu aparatură realizată de ing. Argani)

Cultural

- Se inaugurează prima expoziție urbanistică " Luna Bucureștiului "

19.a) Octavian Goga (P.NC) ,Comunicare -interpelare : Alegerile parțiale, 27 febr.'36

b.) Virgil Solomon (PNȚ) replică : Pactul de la Ciucea ,

c.) Gh.A.Cuza (PNC) , Comunicare : alegerile de la Mehedinți,

d.) Mihalache(PNȚ) : amânarea interpelării dr.Lupu

(" Rev. "Parlamentul Românesc " , an VIII, nr. 195-198, 20 mart.'36, p. 63)

(DAD, MO 30, șed. de joi, 27 febr.'36, p. 1123 - 1149)

Alegerile parțiale : Suceava, Mehedinți, Hunedoara

Gh.Cuza , Nichifor Robu, Tilică Ioanid ș.a. Intervenții , replici ,ciocniri , scandal ;

I.Mihalache, dr.Lupu ,Aurel Dobrescu, Virgil Solomon , M.Ghelemegeanu, Petre Andrei,

replici, intervenții, ciocniri, scandal

NNSăveanu, C.Burcă, Tiberiu Moșoiu, Justin Stănescu - conducători de ședință

[**LD : procedură parlamentară : Ședința aceasta a durat cca 7 ore și a fost deosebit de tensionată și greu de stăpânit . Ea a fost condusă , succesiv, de NNSăveanu, C.Burcă, Traian Moșoiu, Justin Stănescu, cu evidentă favorizare a PNC .**

Impresie strict subiectivă : cred că acesta a fost **tactica -răspuns a guvernului la comunicarea făcută de Armand Călinescu (23 ian.)** ; cred că s-a acordat acest timp exagerat lui **Goga și Gh.Cuza** ,să-și dezvolte comunicările , pentru ca operația de "**demascare " , de compromitere , de intimidare, de amenințare la adresa PNȚ ,** să-și facă deplinul efect ; cred că **soluția a fost cu două tăișuri** , și că , prin consecințe , **se va întoarce și împotriva PNL** , care nu-și va putea prelungi guvernarea (nov.'37) ; cred că această episod electoral , a fost încă **o verigă din acel lanț**

ce va duce spre **instaurarea dictaturii regale.**

[LD , 28-30 mai 2003 : din această dezbatere s-ar putea face o piesă de teatru

care întrece piesele lui Caragiale. **Goga are 53 de ani și un trecut politic interesant.**

Discursul- diatribă, a fost un continuu dialog - hărțuire cu național -țărăniștii ;

a durat cca 6- ore și a fost urmat de alte replici.

Pentru a reda atmosfera ,voi introduce documentul integral, punându-i supratitluri problematice.

Observații personale, la probleme .Multe paranteze -scandal ;

Doc.integral .- **fișier LANC / PNC - V**

c) GH.Cuza - interpelare

/ Declarațiile belicoase ale PNȚ : presa și liderii /

[-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

▣ **Partidul Național -Creștin**

▣ **Alegerile - prilej de verificare**

[-----]

Suceava ...

[-----]

Mehedinți , Hunedoara ...

Au urmat , însă, alegerile de la **Mehedinți** și alegerea de la **Hunedoara.**

De sigur, ne-am prezentat și acolo.Din primul moment **s-a instrumentat** în opinia publică

o atmosferă cu totul particulară împrejurul nostru.

În zeci de mii, în sute de mii de exemplare, gazete care n-au nimic de a face cu sufletul românesc, gazetele jidovești, au căutat să creeze o atmosferă de ostilitate pentru noi , în raport cu alegerea de la Mehedinți.

Confruntare : naționalismul ...

S-au răscolit , d-lor, **atâtea pasiuni**, încât realmente am putea să spunem că,

pe urma acestor **injoncțiuni de patimi, țara s-a împărțit în două categorii de oameni,** dincolo de barierele partidelor politice.

Erau unii pentru , alții contra, după cum pe fiecare îl îndemna sufletul ,

sau spre un naționalism integral , sau spre anumite concesiuni , din punct de vedere național. **S-au răscolot patimi**, s-a revărsat **o ură neagră** , și , un om normal, un observator critic, care nu era amestecat în valurile politice, putea să-și pună întrebarea cu drept cuvânt : **aici sunt două partide care luptă unul cu altul pe câmpul politicii românești.**

Ce caută atunci acești escroci , să se intercaleze între cele două partide politice ?
Care este rostul lor ? **De unde vin ei , cu hârtia lor tipărită ?** În ce-și moaie condeiul lor ?
Ce au ei cu această vâltoare a politicii românești ? [-----]

lată ce mai spune **"Adevărul"** : **< DI Octavian Goga, izgonit din Ardealul natal, șampilat ca aventurier și reneșat, s-a concentrat în jungla saloanelor și anticamerelor acestui bleșemat și Babilonic București al tuturor păcatelor >**

Așa se scrie la gazete , sub cenzură românească, **așa se îndrumează spiritul public.**

Ce este Capitala ? Jungla în care se adună toate canaliile , pentru ca să se dea un bleșemat și babilonic București al tuturor păcatelor !

Escrocii moraliști ! Băgați bine de seamă unde am ajuns astăzi ! Și mai departe :

< DI Octavian Goga a făcut într-adevăr baie la admiral Palast , la Berlin, s-a întins pe plaja de nisip de la Waldsee și s-a scaldat în apa Iordanului hitlerist > [-----]

- **Goga** : Citesc aceste lucruri cu foarte multă liniște , pentru că **vreau să se treacă în istoria politică a țării , în ce chip este înfățișat în opinia publică , de către scribi mizerabili,** o personalitate politică. lată ce spun :

< Sinistrul cabotin Goga este deprins cu toate travestiurile ... > [-----]

" Cum spuneam, s-a creat **o atmosferă defavorabilă** nouă și s-au aruncat asupra mea **toate adjectivele posibile**, până unde - a coborât **libertinajul de gândire și de exprimare** , **într-o presă** pe care eu îmi permit s-o socot că **nu este expresia sufletului românesc.**

"De altfel, **toate aceste behăituri n-au nimic de aface cu noi** ,

pentru că **românul** , cum știți foarte bine, este **liniștit , zâmbitor, blând, sceptic** ,

dar nici o dată nu arată această neagră ură , care nu face decât **să profere insulte.**

" În toate părțile s-a vorbit despre **desmățul nostru** .Sa spus că m-am înțolit **< cu surtuc verde și cu pălăriuță cu pană unșurească și apoi cu botforii și cămașa hitleristă . >**

[-----]

"S-a căutat să se învenineze atmosfera împotriva noastră . Se vorbea de

< bolșevicii naționali > care încearcă **< prin teroare >** să ajungă **< la o lovitură de stat . >**

Insultele au continuat pe același ton și pe toate coloanele .

E remarcabil că se vorbea **numai de <gogo-cușiști >** , despre **< desmățul gogo-cușist >** ,

< huliganismul gogo-cușist > < trenurile gogo-cușiste > pe toată linia.

De ce ? Fiindcă există un cuvânt care pentru ei este tabu : cuvântul **< creștin >**

Nu se publică cuvântul **< creștin >** și atunci eram doar **< gogo-cușiști >** [-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

▣ **PNC - lovitură de stat hitleristă !**

▣ **Guvernul = protejează lovitura de stat !**

[LD : Goga, printr-o **substituire deliberată**, atribuie toate aceste etichetări **presei jidovești.**

În realitate, acestea au fost **tezele lansate de PNȚ** în alegeri - vezi declarația lui

Armand Călinescu din 23 ian.'36]

"Sa spus că lumea e terorizată , s-a vorbit de **o lovitură de Stat** pe care am vrea s-o dăm,

că **guvernul protejează lovitura de Stat** , că merge pe **linia crucii încârligate**

și că **drumul acesta duce direct la Berlin.**

Chiar și după alegeri, gazeta **"Adevărul "** se întreabă: **< Guvernul ar fi voit să salute pe Rege , oferind pe tipsie , odată cu pâinea și sarea tradițională, biruința crucii încârligate**

.Democrația română, însă, presa română, au meritul de a fi crușat României această rușine,

de a nu fi lăsat ca ziua senină de întoarcere a Regelui să fi fost întunecată și pângărită

de un rezultat electoral care ar fi fost în cel mai puternic dezacord cu declarațiunile Sale

care angajau și angajează Statul Român . >[-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

▣ Străjeria, premilităria = org.hitleriste !?

Astfel, < **hitlerismul** > pe care l-am făcut noi , nu **este înfățișat** decât ca o **continuare a unui hitlerism** care are **protecțiune în sfere înalte** . Căci iată ce spune "**Adevărul**" :
< **Aiurea, mișcarea hitleristă, de dreapta, a pornit de jos în sus.**

La noi, această mișcare- trebuie să o spunem mereu, ca să se înțeleagă - este impusă de sus în jos. În centrele de **instrucție premilitară** , **se face hitlerism** , **la străjeri se țin conferințe hitleriste** ; **pretutindeni , nu știm sub ce sugestii colective , se fabrică hitleriști albi pentru cămășile albastre de mâine.**

Acești tineri , cărora li se predică astăzi hitlerismul , în această organizație de Stat , cu tot prestigiul pe care organizația de Stat îl poate da unei doctrine anarhice, acești tineri , fabricați de pe catedră, anarhizați în sala de cursuri, vor fi cămășile de mâine " > [-----]

-Mihalache : Este regretabil ca instituțiunile și sentimente , pe care le-am apreciat cu toții , sunt amestecate și exploatare într-o întreprindere politică ca a dvs .

-Goga : Dlor deputați, fac apel la dvs și **vă rog să urmăriți cuvântul meu** , nu sub unghiul de vedere al unui interes de partid, ci **ca buni români**, cu toată obiectivitatea să mă judecați. Nu vreau nimic altceva . **Vă rog să nu săriți în apărarea acestor gazete**, fiindcă v-ați ajutat unii pe alții destul de mult. Deocamdată, **lăsați-mă să vorbesc**, căci **eu discut cu gazeta "Adevărul "**

-Mihalache : Nu vreți s-o discutați , dar **ați exploatat-o pentru dvs.**

-Goga : Va să zică **nu se mai îngăduie nici Maiestății Sale Regelui să facă străjerie și educație premilitară. Însă în această gazetă** , în fiecare zi, **se vorbește despre cifrele astronomice ale premilitarismului sovietic**, și nimeni nu are nici o obiecție de făcut, și nimeni nu vine să spună că **educația premilitară și străjeria pe Continent** , își au origina , cum a spus foarte bine dl Șeicaru, **în preparațiile militare ale sovieticilor. "**

[-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

▣ Presa jidovească

▣ Otrăvirea spiritului românesc.

[LD : iată anunțată o măsură pe care **Goga o va lua în prima zi a scurtei sale guvernări** , din toamna **1937** : **suprimarea "Adevărului" și "Dimineții"**]

" Acum mă rezum. Am vrut numai să vă arăt că **atmosfera otrăvită** , care s-a creat de către **o presă mizerabilă** , care **nu are nici o legătură cu sufletul românesc** , **împrejurul unor oameni** care au îndrăznit să plimbe în țară **un ideal național-creștin** , așa cum se reflecta el, în gândul lor.

" Ei bine , dlor, **vă atrag atențiunea** , dincolo de alegerea din Mehedinți , din care noi trebuie să tragem învățăminte, dincolo de interesele de partid , **asupra operei de destrămare sufletească pe care o face această presă la noi în țară.** Aici , la noi, sub apărarea soldaților noștri, să băgăm de seamă , **se găsesc citadele de infuziune a spiritului public** , care au ca **obiectiv direct destrămarea sufletului agitat al poporului nostru.**

" Dacă este vorba de **o tulburare între o tabără românească și alta românească** , **suntem în dreptul nostru** , fiindcă **țara noastră trebuie s-o modelăm noi**, și chiar dacă se săvârșesc greșeli , ele pot fi iertate , **fiindcă sentimentul român** , **asa cum este el tulbure și câte o dată haotic**, are dreptul să ceară cuvântul.

Dar spiritul public al poporului nostru , în aceste zile, când țara se găsește politicește într-o perioadă de formațiune și de adolescență, **cred că nu trebuie lăsată pe mâna străinilor ;** pentru că **spunea un biet gazetar** care negăsindu-și un loc în altă parte , la un moment dat , s-a plasat la aceste gazete : **"Dimineața "** și **"Adevărul "**.

Îmi spunea după o lună de zile :

Știi că **nu mai pot să trăiesc în această atmosferă .**

Pentru ce ?

Pentru că **acolo, în fiecare seară este un sinedriu** , care discută chestiunile cotidiene și care **dă rețeta pe care noi trebuie s-o executăm în dimineața următoare .**

Cine este în acel sinedriu ?

Pauker, Blumenfeld, Brănișteanu, Brauer. Toți aceștia se adună și ne dau cuvântul de ordine. Din prima zi s-a dat cuvântul de ordine .

Să știi că la noi " **Regele**" se scrie cu r mic ;

Plec , pentru că , **de câte ori am scris cuvântul " patrie" , mi l-au șters.**

" Vă spun aceasta în legătură cu **alegerea de la Mehedinți** , care a fost făcută

într-o atmosferă otrăvită de pirați , și , **în calitatea mea de bun român** - dincolo de orice bariere de partid - **vă atrag atenția tuturor românilor din această țară** , asupra **ravagiilor sufletești pe care le fac acești indivizi** , **care vor trebui să dispară într-o zi** ,

ori printr-o tendință de profilaxie sufletească, pe care **va veni un legiuitor s-o producă** ,

ori prin oprobiul public al vremurilor în care trăim. "

(**vii aplauze la PNC, strigăte de bravo**)

Octavian Goga / 27 febr.'36 / retro' 1919

▣ **Presa jidovească la schimbare de regim**

▣ **Catastrofa din Austro-Ungaria**

[**LD** , 29 mai , 2003 : **Poftim , istoricule, dă-ți cu părerea !** Goga are aici perfectă dreptate.

Același lucru s-a produs la noi , după '44 ! Și cu ce grave consecințe !

De ce adică, **despre toate națiile se pot emite și opinii negative**,

și numai despre evrei , nu , că ești mediat apostrofat de " **antisemitism** " ?

Dacă nu voi putea altfel, voi da sub formă de citat , **pentru că , de undeva de Sus,**

Goga mă va înțelege !]

" **Eu știu ce vorbesc.**Am văzut **procesul sufletesc dintr-o altă societate** .

Eu am văzut la **ce catastorfă a dus acest fenomen în altă parte.**

Știu ce înseamnă **o asociație parazitară** , suprapusă asupra unei societăți exploatate.

Am văzut la unguri cum presa era toată jidovită ;

presa aceasta supralicita în **naționalism șovin împotriva noastră** ,

a **naționalităților din Ungaria de ieri.**

Presa aceasta a declarat **război Serbiei** , fără nici un fel de justificare .

I-a slujit pe contele Tisza. După ce contele Tisza a fost omorât, **a trecut la contele Karoly**

Presa aceasta jidovească **i-a părăsit** , apoi , **pe contele Karoly**,

și a trecut integral la Bela Khun , în prima zi **când s-a instalat bolșevismul la Budapesta.**

Dar merg mai departe .Prin verificarea mea personală , vă pot spune că

atunci când noi am intrat în Budapesta ,

această presă a venit și s-a pus la dispoziția noastră !

" Vă spun lucruri adevărate, trăite.**Fratele meu** , al cărui doliu îl port încă - și-l voi purta

totdeauna în sufletul meu - **s-a dus la Budapesta** , în perioada când armata noastră

era acolo. Ei bine, **a fost solicitat de către conducătorul director -proprietar**

al gazetei contelui Tisza, care i-a spus :

vreau să-ți fac o ofertă. Convorbirea avea loc în cabinetul de direcție al acestei gazete ,

a contelui Tisza , care trecuse prin toate evoluțiunile , și care i-a spus :

Eu cred că dvs nu ați venit la Budapesta ca să faceți numai un marș militar ;

cred că veniți să faceți politică aici .

Nu - a răspuns fratele meu - **nu vrem să facem politică : să și-o facă poporul ungar.**

A ! nu , a spus el, **aceasta ar fi o copilărie**De aceea, eu am de făcut următoarea **ofertă:**

sau **cumpărați această tipografie și o duceți întregă la dvs, la București** ,

sau **ascultați sfatul meu : cumpărați și tipografia și gazeta** ,

lăsați gazeta să apară mai departe aici, ca să facă politica dvs.

Prețul era relativ minimal. **Fratele meu îmi spunea** : În acest moment, **când am văzut**

atâta ticăloșie, eu, care cunoșteam trecutul, nu am îndrăznit să ridic ochii asupra lui ;

am îndreptat ochii spre tavan și **am văzut cum de pe perete se uita la mine**

contele Tisza, **care cu 6 gloanțe, căzuse omorât tot de evrei.**

Aveam ipresia că este **o mare ticăloșie**. **L-am lăsat pe escroc** și am plecat mai departe.

"Vă aduc această scenă zguduitoare , shakespeareană , ca să vedeți în ce hal suntem noi , cu sufletul nostru exploatat și **pus la cheremul indivizilor care fac negustorie de cerneală** pe spinarea acestui neam, **ca să acapareze spiritul public și să-l îndrume spre toate erorile și spre toate catastrofele** .Aceasta este realitatea. (aplauze la PNC)

-dr.Virgil Solomon : **V-ați gândit și la Szele Bella ? Este inadmisibil ca dvs, care ați beneficiat de pe urma acestei prese ungurești , să vorbiți acum așa !**

Bătăie parlamentară ...

(**Stenograma : protestări violente , sgomot la PNC. Se naște tumult în Adunare .**

Ședința se suspendă . Stenograma : dl deputat **GhCuza** apropiindu-se de d. deputat **dr Virgil Solomon** , care se afla lângă tribună , în picioare, încearcă să-l îndepărteze , **cuprinzându-l în brațe**. Atunci **intervin mai mulți deputați din PNT și PNC** , în ajutorul d-lor deputați Solomon și Cuza . Se naște **învălmășeală și tumult în Adunare** .**Ședința se suspendă iar**.liniștea se stabilește ; ia cuvântul Goga

Octavian Goga - dr.Lupu/ 27 febr.'36

▫ **Propaganda PNT contra lui Goga**

▫ **Dreptatea,Dobrescu, Lupu, Mihalache...**

[LD, 29 mai 2003 : aceste mărturii nu pot fi fructificate decât la capitolul de moravuri electorale. Când față-n față stau doi " specialiști " în pamflete și demagogii- **Goga și Lupu**- scena capătă savoare de **comedie caragialescă**.

Și totuși : era o realitate, iar unii comentatori au numit aceasta "**adevărat parlamentarism** " .

Deși , deseori, **politicienii credeau că aduc mărturii " istorice "** ,

deși credeau că fac **un serviciu posterității, viitorilor istoriografi** ,

sentimentul meu - cunoscând evoluțiile lor ulterioare , până la sfârșitul vieții fiecăruia ,

atunci **când au devenit biografie, destin** -totul îmi apare ca **nimicnicie și zădărnicie**]

-**Goga** : "**V-am arătat strigătul lui Israel** , față de candidatura mea la Mehedinți.

Acum vă rog să-mi dați voie **să arăt strigătul PNT** . Vă voi face câteva **citațiuni din gazeta**

oficioasă a PNT , pentru ca să vă arăt **unele mostre de eleganță de gândire** ,

de un **nivel de inteligență** în puterea căreia se adresează opiniei publice.

"Trebuie să vă spun de la început că constat **o înrudire de ton în materie de trivialitate**.

Eu , cu **o îndurare pentru nivelul scăzut al publicisticii noastre**,

îmi voi permite să fac unele citațiuni , fiind în largul lor d-nii de la PNT **ca de asemenea**

să facă citări din toate acele publicațiuni de care eu răspund personal.

"De la început se întrebuițează **un ton grandilocvent** , de ocazie, **față de candidatul d-lor**, și **un ton de condamnare desăvârșită pentru mine**. Eu acest lucru îl admit.

< La 18 februarie aveți de ales între d-l Octavian Goga,

lăutarul care a plâns în Parlamentul țării pe ciocoi expropriati , și dr.Lupu. >

- **Voci PNT : Așa e !**

- **Goga** : "Domnii mei , eu cred că este recentă încă în memoria dvs **cuvântarea** pe care am rostit-o aici în Parlament. **Am deplorat .. (întreruperi la PNT)** D-lor, vă rog foarte mult ,

să nu credeți că , **prin aceste violențe, veți avea câștig de cauză în fața opiniei publice** .

-**Mihalache** : **Am avut, unde trebuia să avem!**

-**Goga** : Prin urmare , vă rog să fiți îngăduitori ; pentru că la urma urmei ,

tot printr-**un fel de concurs de cerebralitate** are să se lămurească această luptă.

-**Mihalache** : **Vezi asmuțirea lui Robu**(**întreruperi, sgomot**)

-**Goga** : S-a spus că deputații din PNC sunt încadrați într-o disciplină severă.

Apărătorul ciocoiilor ...

D-lor deputați, **cum am fost cu lăutarul care am plâns pe ciocoi ?** Am spus atunci

că **este un anacronism de gândire și un testimoniu de paupertate intelectuală**,

să vii astăzi **să mai duci lupta împotriva așa- zisilor ciocoi** ; Am întrebat : ce este ciocoiul ?

Eu am cântărit cuvintele și am avut a face cu acest material , cu cuvântul , în viață ; eu știu ce

înseamnă " ciocoi " ." **Ciocoiul**" înseamnă **un improvizat** .Ciocoiul, în această accepțiune ,

îl pune în circulație , **folclorul nostru ...**

-**I.Mihalache** : **Vezi Mihail Eminescu și ACCuza**

-Goga : ... și i s-a dat o întrebuintare care pe urmă a fost acceptată de opinia publică , prin celebrul roman al lui Nicolae Filimon , " Ciocoi vechi și noi " .
Ei bine, eu am zis : ciocoi nu mai există, pentru că vechea clasă posidentă de odinioară a fost distrusă. Și dacă e vorba de cei care pe spinarea țării s-au îmbogățit, atunci ciocoi adevărați stau acolo(arată spre băncile PNT)

Apărătorul boierimii...

[LD : se autocitează ... inutil ...]

"Am apărat eu, deci, pe cei care , în istoria noastră, pot fi trași la răspundere pentru nesimțirea lor față de clasa rurală de odinioară ? Cred că nu. Am spus : boierimea. Boierimea este o noțiune istorică. Cu ea s-a terminat .

Căci o clasă socială poate să rămână în picioare , să se manifeste politicește, și să fie trasă la răspundere în măsura în care are la baza existenței sale o realitate , economic.

Ori realitatea economică a fugit de sub picioarele boierimii noastre.

Prin urmare, înseamnă un anacronism de pândire, să împuști încontinuu în contra ciocoilor , căci aceștia nu mai există. Iată adevărul pe care l-am spus .

Ceea ce nu împiedică pe anumiți oameni ca , ducând mai departe o retorică uzată, în fața multimii care nu controlează noțiunile...

-dr.Lupu : Nu ai spus acolo așa ; știm noi ce ai spus acolo ! [LD : ba da, asta spusese]

-Goga : Dle președinte, acest om de 60 de ani, mereu sare ... (ilaritate)

Am spus : să punem cruce să avem un sentiment de pietate , pe care îl păstrăm pentru morți.

Iată cum m-am făcut eu apărătorul boierimii în Cameră ! Iată ce scriau d-lor în manifestele electorale : < Nici un vot pentru Octavian Goga ! , care în timp de pace e coadă de topor în mâinile liberalilor și ale cicoilor, pe care îi plânge, iar în timp de război este de profesiune dezertor de pe front .Slugile nemților au intrat în cetatea pandurilor lui Tudor Vladimirescu [-----] Tilică Ioanid, să nu te mai văd nici o dată în postura de cămătar , care estorcează bani de la țărani [-----] > (mare ilaritate)

Haimanaua de la Rășinari...

Iar pentru ca eleganța să se ridice și tonul să câștige și să aibă pecetea desăvârșită a bunului simț, oficiosul PNT dă următorul titlu : < Haimanaua de la Rășinari > Iată și un citat din acest articol : < Ființa interludiilor , a intermediarilor temători , ca păsările vorace, genul bufniță, de lumina copleșitoare a zilei și a soarelui , târători ca reptilele , are o vagă asemănare cu o broască , poetul Octavian Goga atrage, ca la Moși, te dinstanțează prin monstruoșitate.>

Într-o frază , sunt și pasăre, și reptilă, și broască ! (mare ilaritate)

Dar eu nu vreau să calific printr-un adjectiv special această literatură de gazetă oficioasă , dar tare sunt îndemnat să zic că de la ovreime , am trecut la țigănimă ! (mare ilaritate)

Dezertorul de la Turtucaia ...

Domnii mei , să vă mai fac plăcerea ca să însemnăm în Monitorul Oficial această caracterizare care să rămână pe seama posterității ca odată și odată să se știe la ce nivel intelectual s-a mișcat politica românească. Iată ce se spune :

< DI Octavian Goga, în război s-a dus până la Oltenița, de acolo, privind dezastrul de la Turtucaia , apoi din Dobrogea a plecat la Iași și de acolo la Chișinău, Odesa Cerson, Moscova, Petrograd, mâncând icre negre , ascultând balalica și contemplând jocurile de dansatoare circaziene .Bardul redeșteptării naționale a petrecut anii decisivi între Paris și Coasta de Azur, făcând propagandă națională dezertorilor internaționali , rechinilor finaciari și damelor de consumație.> [-----]

[LD : se autocitează , iarăși, ... inutil ...În această polemică este atâta mizerie,

[-----]

-I.Mihalache : Un lucru rămâne nelămurit. Cum ați ajuns de la Oltenița la Paris ?

Ce ați făcut cu uniforma Statului ?

-Goga : Dlor, toată vremea, în cursul războiului, eu am fost conducătorul gazetei " România" . Acolo, mi-am depus modesta mea contribuție de scriitor, căutând ca, după ordinul Cartierului general, să influențez starea de spirit a armatei noastre.

Iar când gazeta a încetat să mai apară, în urma alcătuirii guvernului Marghiloman, și după ce s-a încheiat Pacea de la București, am plecat.

Nu am primit să plec cu trenul lui Take Ionescu, ci m-a dus într-o călătorie foarte grea ,

de 2 luni de zile, am trecut prin toată Rusia Sovietică, până am ajuns la Paris, ca să fac propagandă pentru cauza națională, alături de regretatul Take Ionescu, într-un **Consiliu Național**, al cărui vice-președinte am fost. (aplauze la PNC)

-**C.Argetoianu** : Îmi dai voie să adug câteva cuvinte. Eu sunt obiectiv în această chestiune și nu sunt nici de o parte, nici de alta. **Este o controversă, dar este o mărturie istorică** pe care trebuie s-o fac. În momentul când d-ta ai plecat, inițiativa plecării d-tale a luat-o ministrul Franței, d-l de Saint Aulaire, care ți-a dat un pașaport francez. Cunosc toate detaliile acestui fapt, la care am contribuit și eu și nu mă laud.

-**Goga** : Mi-ai dat 6.000 lei.

-**Argetoianu** : **Di Goga a plecat din Iași**, la inițiativa Legăției franceze, care dorea să aibă la Paris un nucleu de români cât mai însemnat și cât mai numeros, ca să întrețină cauza întregirii neamului nostru.

-**Goga** : Mulțumesc d-lui Argetoianu, pentru acest accent de adevăr istoric.

-**Lupu** : Vreau să atrag atenția d-lui Goga, al cărui rol la Paris îl știu foarte patriotic, că în vremea când d-sa combătea cu pana, mai era un soldat, un locotenent care combătea în tranșee și căpăta medalia " Mihai Viteazul " [**Mihalache**] **Acesta este antinațional, iar d-sa este naționalist ! "**

-**Mihalache** : Tot ca un document istoric, aș vrea să se știe ce s-a ales cu uniforma care era expusă în vitrină, pe Calea Victoriei, cu 3 săptămâni înainte de a pleca la Oltenița ? Pe uniformă era scris : **< uniforma voluntarului Octavian Goga, înscris de bună voie în război... >** (aplauze la PNT)

Omul bancherilor jidani ...fraudatorul ...

-**Goga** : "Nu m-am ocupat de persoana dr.Lupu, nici o dată. N-am dat nici un interviu, până acum câteva zile, și vă rog să-l aduceți aici și să-l citiți...

-**Lupu** : " N-are să-ți convie să vii, căci nu este pe șemineului Blank portretul meu cu dedicație, ci al d-tale."

-**Goga** : " Dar d-l dr Lupu a trecut la atacuri personale, în care iată ce spune, într-o cuvântare la Baia de Aramă : **< Acest Goga care a dispărut într-o noapte cu 13 milioane de la visteria Ministerului de Interne . >** Tot acolo a spus : **< Din aceleași conace boierești de unde în 1907 plecau plutoanele de execuție, astăzi pleacă lăncierii d-lui Octavian Goga, pentru infectarea morală a satelor . >**

Omul strigoilor din conace ...

Dintr- un conac din Mehedinți, dl Lupu lansa această diatribă împotriva mea : **< În Camera României întregite, d-l Goga a salvat pe boierii de la 1907, pe exploatoarii țăranilor. La Mehedinți, d-l Goga cere voturi pentru acești boieri, pentru strigoii care trăesc în conacele de la Mehedinți . >**

-**dr.Lupu** : **Din conace plecau lăncierii dvs : 100 de la Tilică Burileanu, altă sută de la altul și așa mai departe. De aceea ați pierdut alegerile.**

-**Goga** : Când dl dr. lansa această extraordinară diatribă, o făcea din cel mai confortabil conac, conacul d-lui Vasile Rădulescu, la care d-sa stătea în gazdă, și care este - ca să vedeți eleganța d-sale ! - soțul soriei d-lui Tilică Ioanid, pe care d-sa voia să-l arunce afară din județ, în calitate de venetic." [-----]

-**Goga** : D-lui [Lupu], alina suferințele celor mulți !

<Ce făcea în acest timp răsfățatul saloanelor și al cercurilor bogate din București ? Își plimba ochii albaștri, nu de poet ci de vultur de pradă . >

Vedeți dvs corelațiunea de substantive și adjective între tiparnițele din Sărindar și d-l dr Lupu [-----]

Octavian Goga - dr.Lupu/ 27 febr.'36 / retro ...

▣ **Metamorfozele politice .**

▣ **Ruptura definitivă Goga - Lupu**

[**LD : Goga citează pe Lupu**, din discursul rostit la aniversarea lui la 40 de ani (12 dec.1932, parcă la 50 de ani ; poate a fost sărbătorit și în 1922) ,

de pe vremea când erau amici ! Răspunsul lui Lupu , este pe măsură !
Pentru istoric , este foarte greu , ca în cazul celor doi , să dea sentințe.
De altfel a fost **foarte scurtă meditația celor doi !**]

-Goga : Mă întrebă **cine sunt eu , ce rost am eu , ce profesie am eu .**
lată , d-lor , să vă spun cine sunt eu : [-----citează pe Lupu-----]

< *Acela care privește numai specia eternă , este un iluminat , acela care privește numai clipa , este un materialist de care avem prea mulți , și nu ne mai trebuie .*

Și d-ta , și el (arătând spre Iorga) , faceți parte din această categorie care privește clipa sub perspectiva timpului pentru națiunea sa , și sub perspectiva eternă , pentru umanitatea întreagă .

< *Ai cântat și ai trezit rezonanța sufletească în inimile tuturor , cântarea pătimirii noastre .* >

Ei bine , d-lor , acestea au fost spuse de dr. Lupu ! "

(aplauze furtunoase , la PNC ; în picioare , ovaționează pe șeful lor ;

Goga , rupe textul citit , svârlindu-l cu dispreț .)

-Lupu : " Die Goga , ar fi foarte ușor pentru mine ca să mă pun la adăpostul sărbătoririi care se făcea atunci , la aniversarea d-lui Goga de 40 de ani și să spun că acestea sunt simple cuvinte de complezență .

Nu fac aceasta ! A fost atunci expresiunea sinceră a ceea ce gândeam eu despre activitatea d-lui Goga .

Dar vă întreb pe dvs , și întreb țara întreagă , dacă în căpitanul cimăgarilor de la Mehedinți , se mai poate recunoaște poetul pătimirii noastre ?

(**aplauze la PNT ; proteste la PNC**)

D-le președinte , este foarte trist lucru ca în scurta noastră viață , să vedem asemenea performanțe . Eu voi analiza , din punct de vedere politic , nu literar , ca d.sa , și nu un manifest , ci întreaga lui activitate și veți vedea că el este de nerecunoscut în ochii lui proprii .

Vă voi citi ce vorbea d-sa atunci , și veți vedea consecvența ! (aplauze la PNT)

În clipa aceea , era imposibil orice contact , de orice fel , intelectual , între d-lui și d-lui (arată pe deputatul Nichifor Robu) [-----]

-Goga : D-lor , din toate lucrurile **trebuie să tragem o concluzie** , și eu vreau să termin această parte a cuvântării mele , trăgând o concluzie .

Alegerea de la Mehedinți a fost pentru mine o pagubă și un câștig :

o pagubă , pentru că n-am fost ales , și un câștig , cu un rezultat definitiv :

nu voi mai avea ocazia să mai stau de vorbă cu d-l dr. Lupu" (aplauze la PNC)

[-----]

Octavian Goga / 27 febr.'36

▣ **Exagerare evreească**

▣ **Violență evreească**

" Ziceam , domnii mei , că **se exagerează . Sunt gazete în a căror natură și în ai căror nervi , este o exagerare .** Se spune că noi am introdus violența .

Dar sunt super-sensibilități care se greșează pe un fond cu tremur atavic , care imediat strigă și lansează : Violență ! violență ! -

într-o vreme când **lucrurile nu sunt tocmai așa .**

Atentat asupra rabinului...

" Cazul tipic l-ați văzut în **cazul rabinului Niemerower : un nebun a tras asupra lui , i-a găurit pardesiul , și pe urmă am avut buletinele pardesiului rănit , 5 doctori iscăleau pe pardesiu , fiindcă îl pusese pe rabin în pat , îl fotografiau și trimiteau fotografiile până la Calcutta , să vadă cât de plină de violență este această țară . Era vorba numai de o haină găurită , și cu toate acestea în toate țările se striga : **violență ! violență !****

[-----]

Octavian Goga - I.Mihalache / 27 febr.'36

▣ Alegerile din Hunedoara .

▣ Alianțe cu partide extremiste ilegale : PCR ... Garda de Fier.

[Atenție LD : PNT-istii nu vor mai râde tot așa , după '44 , dar Lupu nu va mai fi atuncisolidar cu ei ! Iată de ce l-am suspectat tot timpul că ar fi fost " agent " al Moscovei .
Un element nou în dezbateră este adus de Mihalache , care vorbește de **acordul PNC cu partidul " Totul pentru Țară " - alias Garda de Fier -**
despre care nimeni nu mai pomenea nici un cuvânt.]

Au fost trei alegeri . Despre alegerile de la **Suceava**, adevărul este **eclactant pentru PNC**. La **Mehedinți** , doar 1.500 de voturi ne-au îndepărtat de victorie.

PNT a avut un mare succes la **Hunedoara** . Dar , **oare , este al dvs ?!**

D-le dr.Dobrescu, ați fost aliat acolo cu d-nii **Vaida** și cu **Gh.Brătianu** ...

Comintern ... Front Unic.... Front Popular ...

Am aici o broșură cu o copertă anodină : **Ștefan Diaconu , avocat , Lege pentru asanarea datoriilor agricole (conversiune) , votată la Senat la 11 apr.'32 , , text oficial.**

Ea a fost **răspândită în toată țara , în dec.'35** . Dacă însă deschizi **această broșură** , vezi că **nu are nimic a face cu conversiunea**, ci este pur și simplu o broșură de **propagandă sovietică** ,cu care, în ultimul timp, **România începe să fie invadată.**

"Această boșură este **un plan de revoluție mondială, un quasi curs de metodologie comunistă, cum se instrumentează mișcarea bolșevică** în țările burgheze, proclamată de către **Comintern** , arătându-se aici, cu toată seriozitatea din cine este alcătuit.
[-----]

" Și cum vă spuneam, este **un curs de metodologie sovietică**, pentru instrumentarea acțiunii sovietice în toate țările. **Este foarte interesant de citit**, pentru că se arată **prin ce mijloace , cu mare subtilitate** , uzând de situațiunea locală din toate țările, **se propagă procesul de penetrațiune al bolșevismului .**

" Iată ce spune la pag 14 , despre **campaniile electorale** , în țările burgheze :

< Campaniile electorale trebuie folosite pentru dezvoltarea și întărirea frontului unic de luptă al proletariatului . Prezertndu-se în alegeri , comuniștii trebuie să lupte pentru înfăptuirea frontului unic cu partidele social-democrtae , cu sindicatele , cu organizațiile țărănești și ale meseriașilor, depunând toate sfortăriel lor pentru pentru a împiedica alegerea candidatului reacționar și fascist . În fața promeșdiei fasciste, comuniștii, ținând seama de creșterea și succesul mișcării de front unic, precum și de sistemul electoral existent în fiecare țară, pot să ducă campania electorală pe o platformă comună și pe listă comună .>

Pe urmă, ideea **Frontului popular**, a **Frontului Antifascist** cum spun ei, scoate capul în fiecare colț de pagină , mergând așa de departe , încât să spună :

< Pentru țările burgheze să se creeze Frontul Antifascist , Frontul popular, și chiar să se facă guverne , nu de către bolșevici, ci de către acest Front Popular, pentru că el este anticamera disoluției lumii burgheze , pe urma căreia se instaurează bolșevismul . >

Iată d-lor această broșură pe care o pun la dispoziția dvs.

[-----]

-**Goga** : Acum,, după ce v-am citit această rețetă de instrumentare a **mișcării bolșevice**, dați-mi voie să vă citesc acum câteva **fragmente dintr-o scrisoare publică adresată d-lui Mihalache** , și **răspândită în toate părțile** .

-**Mihalache** : **Aș fi curios să citesc și eu această scrisoare** .

-**Goga** : Veți afla imediat conținutul ei ; poate că nu aveți cunoștință de ea, și atunci **va fi o revelație pentru dvs . (ilaritate)**

-**Mihalache** : **Faceți-mi acest serviciu ...**

-**dr.Lupu** : **O fi tot ceva la fel cu chitanța aceea falsă de la Cernăuți ...**

-**Goga** : Nu vă înțeleg de **ce vă iritați și de ce te tot ridici , om bătrân , sai în sus , sai în jos . Stai liniștit !**(ilaritate) [-----] există un fel de atitudine fizică

care **se pune de acord cu atitudinea intelectuală** , este echilibrul normal de gândire, de nervi, de mâini, și de extremități. **Deajuns, pentru Dumnezeu !**

Să vă rezervați pentru mai târziu !Acum , fac o revelație d-lui Mihalache ,

făcându-i și un mare serviciu.

-I.Mihalache : **Tot așa de interesant ca tot ce ai spus...**

-Goga: Dvs sunteți un om de bună credință ... iată ce se spune :

< ... **vecinătatea cu Uniunea Sovietică , țară care nu numai că nu are nici un interes de expansiune - toți bolșevicii fac politică externă - dar Uniunea Sovietică e cel mai firesc apărător al României , împotriva pericolului de cotropire .** >

Pe urmă are accente de oarecare lirism, pentru marile figuri ale neamului - din punctul lui de vedere - vorbește de atentatul contra lui Ilie Lazăr și pe urmă o serie de ditrambe la adresa dvs, dlor guvernanți , fiindcă spune < **orice tolerare , orice păsuire dată guvernului , înseamnă o crimă** ... > Spune toate acestea ca pe urmă să ajungă la concluzia :

< **Frontul antifascist, Frontul popular este salvarea** ..>

Vedeți legătura cu broșura , omul pune acum în practică rețeta care este dată de Comintern. Mai face el anumite constatări de detaliu, care , în mod retrospectiv , nu sunt lipsite de oarecare interes, și oarecare picanterie pentru dvs .Iată ce zice :

< **Prăbușirea de la 14 noiembrie** [contramandarea întrunirii PNȚ de la București]
a acțiunii la care se gătea întreaga țară și în fruntea căreia se pregătea să pășească proletariatul chemat de partidul nostru, nu trebuie să se mai repete . >

[-----]

O.Goga - I.Mihalache / 27 febr.'36

▣ Acordul electoral PNȚ + ...

- I.Mihalache : **Aș vrea să văd descoperirea d-lui Goga .**

- Goga : La urmă , are câteva revendicări .De exemplu : **arestarea șefilor fasciști , complotiști trădători de țară , cum suntem noi**, oprirea oricăror transporturi pentru Italia lui Mussolini - cu acesta nu stau ei bine - **încheierea Tratatului de ajutor reciproc cu Uniunea Sovietică** și pe urmă cere un guvern al **Frontului Popular Antifascist** , cum scrie aici , și iscălește **Boris Ștefanof .**

-Mihalache : **Știți răspunsul meu ? Le-am dăruit Basarabia pentru 20.000 leva , ca altădată Cadrilaterul .**

-Goga : Această scrisoare , iscălită **Boris Ștefanoff** , un membru al Kominternului, este datată din ianuarie 1936, când s-a pus problema alegerilor.

Pe urmă , la 17 ianuarie, apare în gazeta " Dreptatea" , Comunicatul d-lor , care termină : < **acest partid primește cu mulțumire...** >

-Mihalache : Citește-l tot , căci este numai două rânduri . Fii de bună credință .

-Goga : < ... **primește cu mulțumire concursul amical și politic al grupărilor locale și al Partidului Social -Democrat , dornice de un climat de o sinceră democrație .** >

-I. Mihalache : " Am spus că d-l Ghiță Pop este candidatul Partidului Național-Țărănesc pentru alegerile de la Hunedoara și primește cartel electoral cu Partidul Social -Democrat și cu formațiunile democratice , care sunt **permise de lege , cu excluderea partidelor extremiste.**

În schimb, în manifestul d-lui Silviu Dragomir , se declară că **Partidul Național-Creștin merge în acord cu Partidul " Totul pentru Țară "** , adică cu Garda de Fier, acela care , ca și comuniștii, nu are ființă legală.

" Iar , d-lor, dacă vreți să știți, **răspunsul meu a fost clar și categoric : excludem din acord partidele de extremă dreapta și extremă stânga,** cu atât mai mult cu cât sunt partide nelegale.

Și noi am fost combătuți , în adunările noastre publice, chiar la Severin, de d-l **Constantinescu -Iași.**

Cântecul este vechi - de 20 de ani - încât cu regret că un cântec răsuflat mai răsună încă prin gura poetului Octavian Goga " (aplauze la PNȚ)

- **Oct.Goga** : " Nu știu întrucât cântecul este vechi , dar eu am citit **Rezoluția Kominternului** din luna august 1935 și **Scrisoarea** lui **Boris Ștefanof** , din ianuarie 1936.

V-am citit **Comunicatul** d-lor , care spun că primesc cu plăcere .

Și acum , iată de cine a fost luată hotărârea , ca să rectificăm adevărul .

Au aderat : Frontul Popular, Frontul Plugarilor, Uniunea Plugarilor și Muncitorilor Plugari

Maghiari [Madosz] , Partidul Socialist al d-lui Constantin Popovici, Partidul Social -Democrat și Blocul Muncitoresc.

-C.Bursan : Cei din urmă sunt într-adevăr comuniști .

-Gh.Popp : **Nu este exact .Ați fost indus în eroare , d-le Goga. Cine v-a spus acest lucru ?**

-Goga : Și atunci , domnii mei, se publică în gazeta "**Zorile**", însăși rezoluția acestora.

Duceți-vă la cenzură și veți vedea că a fost șters **Blocul Muncitoresc** ,

pentru ca să nu se lase în circulație numele Partidului Comunist ,

însă rezoluția o am aici, luată din gazeta "**Zorile**" lată ce zice **Comunicatul** :

< **Aprobă munca depusă în județul Hunedoara , pentru realizarea frontului stângii,** care s-a concretizat și adâncit .**Hotărăște a sprijini efectiv și activ în această alegere parțială , o singură candidatură a forțelor democratice, atât la fața locului, cât și în toată țara .**

Stabilește un plan concret de acțiune pe timpul alegerilor , în județul Hunedoara ,

în primul rând, și în celelalte județe unde au loc alegeri parțiale ,

pentru toți aderenții de față ai Frontului Popular>

-I.Mihalache : **Este un fals. Am fost și suntem contra acelu Front Popular. "**

(aplauze la PNȚ ; întreruperi la PNC)

-Goga : <...**Spre a asigura succesul forțelor democratice în alegeri**

și pentru lărgirea bazei Frontului Popular în toată țara . >

Vreți să știți cum se reflectă acest act politic al Frontului Popular în gazetele

de doctrină bolșevică de la nai din țară ? Am una aici,înaintea mea, o puteți controla , căci se găsește la Brașov , nu am făcut-o eu și pe aceasta.

-Gh.Popp : **Avem și noi Pactul de la Ciucea ...**

-Goga :Se cheamă "**Vremuri Noi**" lată cum este salutat actul politic făcut de dvs ...

[-----]

-Goga : Această revistă care apare sub îngrijirea unui profesor secundar ,

a acelu **Ilie Cristea**, despre care ați auzit vorbindu-se uneori, **aciuat acolo, la Brașov**, și din nenorocire încă tolerat ,această revistă scrie, printre altele :

< **Trăiască Frontul Unic ! Trăiască Frontul Popular ! >** iscălit : **M.G.Bujor , Harcov.** lată d-lor, **un salut călduros care vine de peste Nistru !** (întreruperi la PNȚ)

[-----]

- Goga : Dlor, ora nu este așa înaintată ca o memorie să piardă astfel cifrele.

Am adus **documente din august 1935**, am adus **documente din ianuarie 1936** ,

și acum vă citesc din februarie. lată ce spune gazeta bolșevică despre **Frontul Popular** :

< **Unitatea de acțiune , cinstea acestei înțelepte inițiative se cuvine Blocului Democratic, în primul loc Frontului Plugarilor de la Hunedoara și Uniunii Muncitorilor și Țăranilor Unguri din Ardeal . >** Iar mai departe , zice : < **Cu prilejul alegerilor parțiale de la Mehedinți și Hunedoara , Partidul Național-Țărănesc , care mai șovăia încă, a înțeles că i-ar fi pierdută partida , dacă ocolea ideea Frontului Popular , și de această dată ar fi fost să lase câmp deschis întronării reacțiunii fasciste și să-și semneze singur sentința desființării lui , dacă nu făcea Frontul Popular .>**

Așa spunea gazeta bolșevică , care dorește **Front Popular pe toată țara .**

[-----]

O.Goga / 27 febr.'36

▣ Manifeste electorale comuniste

[LD : încurcate mai erau firele ! Greu de descurcat ! După ce istoria s-a consumat , cum știm ;

după ce mulți aveau să plătească cumplit pentru naivitățile, erorile sau credințele lor ;

după ce valurile istorice îi vor ridica sau trânti de pe culmile puterii ; după ce, după ce...

Acum trebuie să reconstitui un anume episod parlamentar , cel din 27 febr.'36 .

Goga este în vervă ; liberalii asistă aparent impasibili ; național-țărăniștii sunt încolțiți .

Dar dincolo de toate, plutește , încă , o atmosferă de pace, de joc politic, de războiul cuvintelor.

Cât despre comuniști ?! în România ?! Nici un pericol !]

-Goga : " Mergem mai departe . După înfăptuirea acestui acord politic,

a venit instrumentarea lui pe teren. (întreruperi la PNȚ)

Dle președinte, vă rog spuneți-le să nu mai urle. (discuții aprinse între membrii PNC și PNȚ)
Vreau să vă citesc fragmente din manifeste ...

lată : <.. **fasciștii lui Cuza, Goga, Vaida, vând țara lui Hitler și Horthy ..>**

după aceea deplânge faptul că guvernul a băgat în închisoare pe prof Bugnariu , și spune :

< **să urmăm pe brava noastră tovarășă Ana Pauker ,
cea mai curajoasă luptătoare a poporului român** > (ilaritate)

[LD : după 4 ore... Care pe care !?]

[-----]

- **Goga** : lată ce se mai spune aici : < **Uniți-vă cu toți contra tâlharilor fasciști.**

Alegeți-l pe cetățeanul Ghiță Pop ! [-----] **Să plătească cei bogați taxele și impozitele.**

Vămile să fie desființate .Banii să-i plătească bogații acești bani seduc pe tunuri ,

bombe și muniții pentru războiul de cucerire [-----] **Amnistie generală luptătorilor pentru**

libertatea poporului .La închisoare cu trădătorii de neam, care vând țara lui Hitler >

" **lese Ana Pauker din închisoare și intră Cuza și cu mine** "(aplauze, ilaritate , la PNC)

< [-----] **Alegeți candidatul Frontului Popular, Ghiță Pop ,**

care s-a legat să apere cererile antifasciste. Intrați în Partidul Comunist! >

(aplauze și strigăte de bravo ironice, la PNC și PNL ; protestări la PNȚ)

-**Ghiță Pop** : " **Mai întâi, nu e scris de mine acest manifest.**

În al doilea rând, sunt hotărât să lupt numai pentru Partidul Național-Țărănesc

și sunt împotriva fascismului, în frunte cu dl Octavian Goga " (proteste la PNC)

Nu sunt hitlerist, sunt democrat. Dvs nu vă trebuie democrație." (proteste la PNC)

-**Goga** : Prin urmare , lucrurile se desprind limpede și pentru judecata noastră și pentru a dvs,

la care fac apel. **Voturile pe care le-am luat noi, sunt voturi românești ...**

Voturile d-lor ? Ați văzut certificat , aici în fața dvs, în mod nedesmințit ...

[-----]

O.Goga / 27 febr.'36

▣ **Partidul Național-Creștin**

▣ **Angajare , program .**

" **Întrucât mă privește, pe mine și partidul meu, să știți că vom merge înainte
pentru propagarea acestor idei , vom afirma credințele lui...**

-**Voci PNȚ** : **Cu ghioaga !**

**în toate chipurile și , dacă va fi nevoie să declanșăm violența ,
o vom declanșa și vom răspunde de ea.**

" D-lor, am asistat la multe dezbateri parlamentare , însă astăzi , pentru mine,

nu a fost o luptă parlamentară, ci un act de prezență pe care l-am făcut

în fața brutalității a lipsei de inteligență,

și al noroiului pe care îl calc în picioare." (aplauze PNC)

O.Goga / 27 febr.'36

19.b) Vasile Marin , Crez de generație, Colecția " Europa, Munchen, 1977 ,

ediția a IV-a (reimprimare după ed.a II-a București, Tipografia "Bucovina" IETorouțju)

Cu : **Cuvânt înainte**, de **CZCodreanu**

Prefață , de **Nae Ionescu**

[-----]
V.Marin / 1 apr.'36

▣ **Ofensiva ludei și a fariseilor [Adevărul ;Teodorescu Braniște , I.Mihalache] (p. 169-170)**

("Vestitorii" , 1 apr.'36)

"Se împlinesc două luni de când împotriva naționalismului cel mai autentic și împotriva fiilor cei

mai curați ai acestei țări, s-a deslănțuit o campanie de ură și de defăimare ,

condusă cu o mârșăvie și o violență cum nu s-a mai întâlnit încă nici chiar în țara aceasta, a

tuturor îndrăznelilor și a tuturor îngăduințelor. [-----]

"**Atacul** a fost pornit într-o zi , prin coloanele "**Adevărului**" de către unul din **salariații iudei** : trădătorul de neam **Tudor Teodorescu -Branște** .[-----]

De două luni de zile , opinia publică românească , care se vrea cinstit informată , este metodic zăpăcită de **alarma presei din Sărindar** ; de două luni de zile tolerăm și stăm cu brațele încrucișate în fața **obrăzniciei jidovimii și a slugilor ei** , cari **scuipă cu venin** în obrazul curat al Țării ; de două luni de zile **ne înfruntă rânjind , trinitatea Blumenfeld - Sochor-Honigmann** . În slujba acelorși interese , **Ion Mihalache și echipa lui țărănistă** au intrat în diavoleasca horă . Prin declarații care îi scot din rândurile neamului nostru , printr-o **agresivitate** care poartă în ea **ura și neputința , Ion Mihalache** , prin acțiunea sa din urmă și prin ideile sale de totdeauna , s-a transformat în **unealta iudei** și s-a consacrat pe vecie **dușman al reînvierii nemului** românesc . I-o stigăm de aici ca să știe și ca să se știe .

Să știe și să ia seama Ion Mihalache și presa lui din Sărindar că nimeni și nimic nu mai poate împiedica neamul acesta ca , în sfârșit , să-și cucerească drepturile pentru cari luptă de atâta amar de vreme [-----]"

Vasile Marin / 1 apr.'36

Vasile Marin [Vasile Munteanu] / 1 apr.'36

▀ **Fronturile studențești:diversiuni "antifasciste "[Kominternul, Comuniștii] (p. 171- 177)**

(Din "Cuvântul studențesc" , 1 apr.'36)

[LD : 28 aug.2003. **Biată Românie prinsă ca în clește între două amenințări totalitare !**

Poți spune că nu se știa ce face Moscova ? Ce au fost acele " Fronturi" antifasciste ?

Care au fost "antifasciștii" din România și ce voiau ei ?

Cum să -i etichetezi de "anti fasciști " pe comuniști ?! Și invers .]

"La sfârșitul acestei ierni primăvăratice , sub acțiunea dinamizată a <**soarelui de la Răsărit** > pe copacul vieții publice , au răsărit [.....] **mugurii blestemați ai comunismului** , etichetat pentru circumstanță < **antifascism** > de către **trăgăătorii de sfori de la Moscova** .

[-----]

tiranii abrutizați de alcoolului iudaic al marxismului, cuprinși de panică,

și-au concentrat statele majore și , prin **organul lor de execuție , Komintern-ul**,

au deslănțuit în lumea întreagă asaltul decisiv împotriva statelor naționale .

" Aurul greu , contravaloarea obținută prin silnicie din munca și sângele milioanei

de **roboți moscoviți** , a intrat în funcțiune; ca la o comandă militară ,

trupele marxiste din toate țările lumii , au pornit la atac .

Având asigurată asistența lașă și interesată a **masoneriei** și a **democrației iudaizate** ,

organizațiile comunitate au trecut la atac sub **noua camuflare** ,

botezată pentru adormirea naivilor în < **acțiune antifascistă** > .

Efectele n-au întârziat să apară :

[-----]

În sfârșit , ordinele și rublele generoase ale **tovului Stalin** , au început să producă efecte și în dulcea noastră țară . Și e simptomatic faptul că **recrudescența comunistă** din țara românească coincide , straniu , cu instalarea unei **reprezentanțe diplomatice a URSS** -ului la noi , reprezentanță condusă de **fiul Israelului , cu rabinale origini de prin regiunea Bălți a Basarabiei , tovil Mișa Ostrovski** . [-----]

"În lumea publică , **jocul comunist** al < **antifascismului** > îl conduce **gupul de presă**

al ziarelor jidovești , în frunte cu : **Dimineața , Adevărul , Lupta , Zorile , Tempo , Facla , Aurora ,**

Cuvântul Liber , și multe altele ... În lumea studențească , produse ale celorși rotative ,

au apărut : **Studentul roșu , Tânărul Leninist , Ajutorul Roșu , Tânărul Evreu , Studentul**

român , și toată gama de titluri răsunătoare . [-----]

"S-a trecut la organizarea și la realizarea diverselor Fronturi .

În jurul procesului lui **Constantinescu -Iași** , în jurul jidoavcei agitate și sterile **Ana Pauker** ,

s-au grupat **cetele de mărunți slujitori ai Moscovei** , din lumea studențească . [-----]

În pact cu **gruparea avocaților democrați** , **grupul studenților democrați**

[-----]

" **La 1922 s-a întâmplat însă un eveniment de o covârșitoare importanță** : de pe meterezele

românismului de la Iași, a apărut un stegar, Corneliu Zelea Codreanu, care, prinzând cu mâini viguroase frânele de conducere ale studențimii, a transformat această studențime în blocul de granit [---] i-a dat o conștiință care este conștiința neamului românesc întreg." [-----]

Fronturi studențești ? Pentru ce ? Nu aveți la dispoziție puternicile organizații studențești creștine, o studențime revoluționară în spirit și metode ? [-----]

Iar voi, **agenți ai Moscovei, borfași de presă din Sărindar, și minusculi oameni politici români : potoliți-vă !** [-----] "

V.Marin / 1 apr.'36

Vasile Marin / 28 apr.'36

▣ **Scrutator [Kalman Blumenfeld] (P. 179-180)**

(Din "Vestitorii", 28 apr.'36)

"Stăpânul presei jidovești și mentorul politicii democratice.

Nimic nu se mișcă, fără ordinul său, în silozurile cu rotative din Sărindar și nici o acțiune nu se încheagă în uzinele de corupție ale democrației, fără avizul său obligatoriu.

"De pe tronul aurit al Israelului, comandă cu gesturi de satrap, duzinelor de slugi. Devotați prin corupție și legați de interesele Kahalului cu lanțuri aurite, sub șfichiul lui Scrutator, comit cotidian crime împotriva ființei morale a neamului românesc, uneltele Judei : Tudor Teodorescu - Braniște, Sevastos, Petre Pandrea, Mircea Grigorescu, Liviu Nasta.

"Stăpân a-tot-puternic al lojei < Libertatea >, se găsește în totdeauna în centrul urzelii de unde pornesc firele nevăzute cari comandă pârghiile politicii democratice românești.

Pentru Scrutator, nu există secrete de stat, fără Scrutator nu se planuește nimic în lumea oficială și neoficială a democrației, avizul lui este cerut și sfatul lui totdeauna ascultat. Ochii și urechile lui Scrutator sunt pretutindeni .

" Teribil și temut ca un lehovah, Scrutator ține în mâinile sale fulgerele presei din Sărindar.

Miniștrii și prim-miniștrii democrației, îi cultivă intimitatea ;

șefii de partide democratice îi cădelnițiază ;

corpurile constituite îi solicită bunăvoința cu bani mulți și grei.

" În calitatea lui de prim-ministru al Israelului, de ani de zile se agită multiplicat în presă, în parlament, în partide, în bruma de opinie publică, întrucât îi acordă atâta credit .

Iar în aceste două luni, cu deosebire, fostul salariat al nemților din vremea războiului,

se indignează < patriotic >și, urmat de toată gloata masono-democrată ,

conduce campania de dinamitre a fundamentelor românești.

" De două luni încoace, această ludă, neam de șarpe, îndeamnă la asasinat, spurcă cele mai sfinte instituții ale noastre - armată și justiție - agită la ură și învrăjbire ,

incită la dizolvarea organizațiilor curat naționaliste, ferecă și desferecă totul ,

pentru a-și mai împlini o dată planurile cu prețul sângei românesc.

:"Ascultă Kalman Blumenfeld, căci acesta ți-e numele din moși strămoși !

Privește și ascultă : lucrurile s-au schimbat .O lume nouă s-a ridicat înlăuntrul hotarelor

noastre, care îți interzice ție spurcăciune venită din mlaștinile galițiene

să te mai amesteci în treburile noastre românești !

Țara aceasta nu mai este sat fără câini, în care să-ți faci de cap tu și ai tăi!

Întoarce-te cât mai degrabă în ghetto, dar să te rostuești astfel

să nu te ajungă pe plaiurile acestea, ziua cea mare a reînvierii neamului românesc

, ziua cea mare a dreptății lui, după legea lui !"

Vasile Marin / 28 apr.'36

20.) Evenimente : științifice - culturale - literare -artistice , anul 1936 -1937

LD : completează !

Știință

- Virgil Madgearu, Agrarienism, Capitalism, Imperialism

- PPPanaitescu, Mihai Viteazul ;

- Petre Andrei, Sociologie Generală ;
- Lucian Blaga ; Orizont și stil ; Spațiul mioritic ;
1937.

- Ion Lupaș , Istoria Unirii Românilor ;
- Lucian Blaga , Geneza metaforei și sensul culturii

Literatură

-Eugen Lovinescu, Istoria literaturii române contemporane (1900-1937)
- Tudor Arghezi, Versuri, ediție definitivă ;
- Mateiu Caragiale, Pajere ;
- Camil Petrescu , Teze și antiteze

1937

- George Călinescu, Viața lui Ion Creangă ;

Arhitectură

- Începe construirea noului Palat Regal
- Clădirea Bibliotecii Academiei Române, (arh. Duiliu Marcu) (1936 -1937)
- Construirea Uzinelor ptr. f.carea de țevi (arh. Horia Creangă) (actual " Republica ")

Cultură

-Muzeului satului, București ;

[Guvern Tătărescu](#) .Legislatura PNL. Sesiunea a IV-a ordinară , 14 nov.'36 - apr.'37

21) Mesajul Regal, duminică, 15 nov.'36.

(DAD, MO 1, șed. din 15 nov.'36 , p. 1-3 ; D.S. MO 1 , p. 1-3)

Domnilor Senatori ,

Domnilor Deputați,

" Sunt fericit a Mă găsi iarăși în mijlocul reprezentanților țării ,
întruiniți în a patra sesiune ordinară a legislaturii actuale a Corpurilor Legiuitoare.

Cu vie satisfacție putem constata azi că **sfortările Guvernului Meu** ,

în strânsă colaborare cu **Parlamentul țării**,

au fost rodnice pe toate tărâmurile vieții naționale ,

făcând astfel posibilă **dănuirea unui regim de stabilitate și de continuitate** ,

grație căruia **s-au putut rezolva** , rând pe rând,

numeroase și grele probleme ridicate de nevoile timpului nostru. (aplauze)

[-----]

întărire de caracter cultural, social și sanitar , [-----]

întărirea învățământului rural și profesional,

așezarea tineretului în cadrul a noi frâuri de disciplină [**străjerie, premilitărie**] ,

[-----]

" Continuând să execute **programul său**,

Guvernul Meu va supune debaterilor Domniilor Voastre proiecte de legi

destinate **să desăvârșească opera de reconstrucție începută**. [-----]

" De asemenea, vă va fi supus **proiectul de lege pentru regimul presei** ,

prin care **se armonizează principiul libertății scrisului** , cu **principiul răspunderii scrisului** ,

(**aplauze**) , fără de care **presa** nu-și poate împlini , în chip normal,

marea misiune ce are în viața Statului modern . [-----]

" Prin **proiectul de lege pentru reglementarea Muncii de Folos Obștesc**,

se desăvârșește **educația tineretului premilitar** ,

în cadrul unui **program de muncă afectată** Lucrărilor Publice. (**aplauze**) [-----]

" Prin **proiectul de lege pentru constituirea Vetrelor Monastirești**, se asigură un **minimum de dezvoltare materială** a vechilor lăcașuri de credință, care au jucat în **trecutul nostru religios și cultural** un rol atât de precumpănitor. " (aplauze)
[-----]
Mesajul Regal / 14 nov.'36

22.) **Em. Slătineanu (PNL)**, discurs la Mesaj, Senat, 24 nov.'36

(D.S ., MO 4, șed. din 23 nov.'36 , p. 25- 27)

[**LD : este un eminent jurist**] **Doc.integral - fișier PNL XI**

[-----]

Slătineanu / 23 nov.'36

▣ **Bilanțul guvernării**

▣ **Învățământ , Cultură , Sport**

Răspunsul la Mesaj , conține **o stare de euforie** : Ce a făcut Partidul Liberal și ce va mai face. Ce a făcut ? Incontestabil că **bilanțul este favorabil nouă**.

În toate ramurile de activitate **am dat tot ce se poate da**.

În învățământ , d-l **dr.Angelescu** , ministrul educației naționale , a făcut ceea ce nu știu dacă mulți ar fi făcut în locul d-sale . Această **muncă de benedictin a dr.Angelescu** , prin înființare de școli , prin răspândirea luminii ,

a făcut din d-sa cum se spune, adevăratul "**om al școalei**"

Dar este și **o notă mai pesimistă** : **hecatomba la bacalaureat a candidaților**

care au căzut cu duiumul , **50% dintre candidați au fost respinși**.

Încât , dacă dl Angelescu a putut să întreprindă o ofensivă culturală

în ce privește analafabetismul, ar trebui ca **d-sa**

să ducă și o ofensivă culturală în ce privește ignoratismul.

S-a spus , între altele, că **această insuficiență culturală** a candidaților la bacalaureat , provine din **marea importanță ce s-a dat sporturilor**.

Parcă **îndemânarea fizică, aruncarea discului sau plimbarea pe jos,**

ar putea diminua întru citva îndemânarea spirituală a omului !

S-ar crede că **fiziologiște, generațiile care vin astăzi sunt mai slăbite** , chiar în ce privește **intelectul** , decât cele din trecut .

Francezii au " ani goi " în ce privește **contingentele din ce în ce mai slabe**.

La noi, nu ! Poate pe calea sporturilor, ne-am prezentat tot așa de bine ca țările din Occident .

Când eram în școală, **când am dat bacalaureatul** , trebuia **să ai o vocație** ,

fie pentru litere , fie pentru științe și, **dacă aveai una din ele, puteai să reușești** .

Fiindcă egalitatea este absolută. **Hecatomba mare a candidaților la bacalaureat**

poate să fie explicată și **prin severitatea comisiunilor** , care prin mijlocul acesta pieziș ,

caută să pună o stavilă șomajului intelectual.

Slătineanu / 23 nov.'36

23.) **M.Mora ("Universul " , Liga Antirevizionistă Română)**, discurs la mesaj, 24 nov.'36

(DAD , MO. 4 , șed. din 24 nov.'36, p. 33- 35)

[**LD : Mora este un antirevizionist pe linia " clasică" , a politicii titulesciene .**]

/ Revizionism = neliniște cronică ; focar de conflicte , /

/ Revizionismul lui Mussolini /

/ Revizionismul lui Hitler

/ Axa Roma -Berlin ;

/ Solidaritatea Micii Înțelegeri / București -Praga / Beneș -Carol II /

/ Revizionismul Ungariei ;

/ Personalități despre revizuire :

- Andre Tardieu - Aristide Briand - Roosevelt
- Sikorski - Adam Romer
- Tiulescu - Duca

24.) Rom. Seişanu ("Universul" , Liga Antirevizionistă Română), la Mesaj , 24 nov.'36

Pamfil Şeicaru (" Curentul ") , **intervenții**
(DAD, MO 4, şed. din 24 nov.'36 , p. 37- 40)

[LD : Seişanu este un antirevizionist din " noul val" , mai belicos, mai agresiv, cu neîncredere totală în Liga Națiunilor și utopia dezarmării .

Este primit cu aplauze de majoritatea PNL și PNC Deși nu-i pronunță numele, pare că Seişanu face o critică severă politicii promovate de Titulescu.

Și nu pot spune că , în multe , nu are dreptate .]

/ **Situația internațională - Politica externă a României /**

/ **Slăbirea autorității și eficacității Ligii Națiunilor /**

/ **Eșecul Conferinței dezarmării de la Geneva / Sfârșitul utopiei pacificării prin dezarmare /**

/ **Statutul discriminatoriu al minorităților / Egalitate de tratament a țărilor privind minoritățile /**

/ **Ungaria revizionistă / Poziția terților : Italia, Germania, cercuri Occidentale /**

Pamfil Şeicaru : interpretarea pozițiilor / premilităria /

/ **Concluzii** : aprobă Răspunsul la Mesaj ; cere măsuri de pregătire militară /

Doc.integral la [fișier Diplomatie VI](#)

25.) **Iosif Willer** (**P.Maghiar**) , **discurs la Mesaj, Cameră , 25 nov.'36**

(DAD, MO 4, şed. de miercuri, 25 nov.'36 , p. 46 - 51)

Doc.integral - [fișier Unguri II](#)

/ **Doleanțe minoritare : dreptul la viață, la existență :**

- **Eliminarea funcționarilor minoritari (examenul de I.română)**

- **Învățătorii confesionali și preoții - neplătiți de Stat**

Willer versus I.Pop, Șt.Pop, Ghiță Pop (polemică)

Școli de Stat - școli confesionale

Willer versus Ghiță Pop , G.Bota , Aurelian Bentoiu (polemic)

Maghiarii și Șvabii : maghiarizarea șvabilor

/ **Presă și problemele minoritarilor / Cenzura / Campaniile de presă /**

[-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

▣ **Doleanțele minoritare :**

▣ **Dreptul la viață , la existență**

" Dreptul cel mai elementar și cel mai natural al fiecărui om, precum și al fiecărui popor, este : **dreptul la viață , dreptul la existență** , și anume la o existență omenească .

Acest drept elementar ne este din zi în zi mai periclitat .

Straturile noastre intelectuale au primit nu de mult **o lovitură mortală** ,

și nu văd nici un semn care ar arăta îmbunătățirea situației în viitor.

[-----]

Învățătorii confesionali și preoții

Tot o situație tristă despre care nu aveți cunoștință este cea a **învățătorilor confesionali și a preoților**. Lipsa totală a ajutorului de Stat , **disproporția , mai bine zis nedreptatea făcută preoților , lovește tocmai în clasa intelectuală** și face ca **tinerii să fugă de aceste cariere** , care ar fi cele mai potrivite pentru a îndrepta poporul spre o viață cumpătată și cu frica de

Dumezeu , cariere prin care acești oameni îndeplinesc o misiune în Stat .

- **VTPrelipceanu** (PNC) : **Această problemă a preoților nu trebuie s-o socotiți ca privind exclusiv pe minoritari** . Dvs trebuie să știți că **sunt preoți ortodoxi** , care fac parte **din biserica dominantă de Stat** , și care **funcționează onorofic, fără salariu** . **De aceea, nu trebuie să faceți din această situațiune un pretext de învinuire a unor persecuții în contra minoritarilor , fiindcă constatările dvs sunt nedrepte**

- **Willer** : **D-le deputat Prelipceanu , cu ce am meritat eu de la dvs acest limbaj atât de ostil ? [LD Atenție la proces de intenție !]**

- **VTPrelipceanu** : **Nu este ostil, este drept !**

- **Willer** : **Eu am spus acest lucruși la minister, și mi s-a promis că vom discuta la buget .**

- **Justin Stănescu** (PNL) : **Sunt 6.000 de preoți ortodoxi care slujesc onorific.**

- **Willer** : **Eu sunt primul care va protesta contra acestei situații.**

-**VTPrelipceanu** : **Bugetul Statului nu poate să satisfacă aceste cerinți, și nu este permis să bateti monedă din această neputință de a satisface dezideratele dvs Dvs întrebuițați un limbaj de domnișoară de pension , pentru a spune lucruri care sunt direct jignitoare pentru noi .**

-**Willer** : **Am avut prilejul să arăt d-lui ministru că, de pildă, episcopul Bisericii Unitariene, are mai puțină leafă decât portarul Parlamentului.**

-**NCPopescu** (PNL) **D-le deputat , vă urmăresc totdeauna de la tribună , și aș vrea să aud o dată , din partea unui reprezentant al dvs , relevându-se un lucru bun făcut de administrația noastră Dvs vorbiți numai de persecuțiuni .**

-**Willer** : **Vă rog să așteptați sfârșitul, când veți auzi și aceasta .**

[-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

Ionel Pop, Ștefan Pop, Ghiță Pop / intervenții

▫ Școlile de Stat, școlile profesionale

În afară de situația precară a generației de astăzi, grija noastră cea mare este ce o să fie cu copiii noștri . Învățământul primar, profesional se lovește de greutateți mai mari.

Art.7 din legea învățământului primar al Statului, dă posibilitatea ca **elevii minoritari să fie educați în limba lor maternă** .Față de aceasta, **statistica secțiunilor maghiare de la școlile primare de Stat , precum și a elevilor maghiari, arată o situație precară.**

Din cele 427 școli primare de Stat ,care ar trebui să aibă secțiuni maghiare ,

la sfârșitul anului 1934 / 1935 ,după 5 ani, nu sunt decât **112 școli cu secțiuni maghiare .**

În aceste 112 școli, **sunt cuprinși 11.480 copii maghiari,**

dar **175.000 copii maghiari nu sunt cuprinși în aceste școli .**

-**Ionel Pop** : **Câte școli de Stat au fost în Ardeal , înainte de 1918 , cu limba de predare românească ?**

-**Willer** : **Nu vreau să înveninez situația [LD ?!] ; pentru că poporul meu m-a trimis aici să vorbesc cu dvs nu asupra trecutului, ci asupra viitorului . [-----]**

-**Ionel Pop** : **Înainte de unire nu exista în Ardeal nici o școală de Stat cu secțiune românească !**

-**Willer** : **Vă mulțumesc foarte mult, dle deputat Pop, și nu știți cât de recunoscător vă sunt față de această intervenție , atât de ostilă, atât de plină de venin .Dvs, astfel, vă justificați foarte mult . [LD Atenție la proces de intenție !]**

-**Ionel Pop** : **Nu am nici o ostilitate , nici față de dvs personal, pe care vă stimez foarte mult, și cu atât mai puțin față de cetățenii acestei țări , reprezentați prin dvs, adică față de concetățenii unguri. Eu admit că se fac greșeli în ceea ce privește tratamentul acestor cetățeni ai României , și avem cu toții bunăvoința ca minoritățile din România să aibă ,în ce privește cetățenia, o mentalitate românească.**

Însă, atunci când dvs puneți chestiunea în mod tendențios,să-mi permiteți să intevin și să arăt că anumite doleanțe pe care dvs le aduceți aici, nu sunt specfic ungurești ,ci ale țării întregi.

-Willer : Când eu v-am spus că noi am dat ajutor de stat școlilor dvs [confesionale] , iar dvs nu ne dați, ce tendențiozitate este asta ? Vrem să primim și noi ajutor de Stat !

-Ștefan Pop : Sub regimul unguresc , era o singură școală românească pe care o ajutați dvs. Aceasta este mica deosebire , dintre vechiul regim și regimul nostru .

-Willer : Dta ești expert specialist în această materie ! Cum poți să spui aceasta ?!
[-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

G.Bota , Ghiță Pop , Aurelian Benteoiu / intervenții

▣ Maghiarii și Șvabii

▣ Continuarea maghiarizării !

- G.Bota (PNL) : Este o chestiune care nu aparține nici trecutului , nici viitorului , ci prezentului În județul Sălaj și în județul Satul- Mare sunt vreo 37 de sate șvabești .

Aceste sate sunt maghiarizate prin biserica romano-catolică .

Preoții și toată Episcopia de la Satul -Mare este în mâna acestor sate șvabești , care au în frunte pe episcopul Fiedler.

Ce s-a întâmplat ? Noi, național-liberalii, ca și național-țărăniștii, la cererea șvabilor, am introdus limba română de predare în școala primară cea germană , pentru reorganizarea șvabilor. Cred că este un gest frumos.

-Ghiță Pop : Di Willer s-a împotrivit !

-George Bota : Ce s-a întâmplat ? Preoții romano-catolici , care sunt unguri, au refuzat să primească limba germană. Chiar alaltăeri - fiindcă eu vin de acolo - mi-a spus un avocat de-al lor : < dacă dvs ne luați pe șvabi de la școlile noastre ungurești și-l dați la școala șvabească , cu limba de predare germană , atunci noi trimitem elevii la școlile Statului. >

Adică, numai atunci îi trimit la școlile Statului, când nu pot să-i mențină maghiari.

Prin urmare, școlile lor și azi duc o politică de maghiarizare , sau, cel puțin, de menținere a maghiarismului ; aceasta este situațiunea.

-Willer : Dacă vrem să studiem această chestiune *sine ira et studio*, nu cu acuzațiuni și învinuiri - pentru că , atunci, nu vă stau la dispoziție - vedem că aici este o mare problemă de principiu.

Dvs aveți un alt punct de vedere , și bizuiți, fiindcă sunteți mai tari, Iar noi minoritarii mai slabi, nu putem menține teza noastră , dați-ne voie să fim convinși că noi avem dreptate.

Se pune aici problema naționalismului . **Naționalismul este un crez, ca și religia.**

Nu este , oare , și pentru sufletul dvs tot așa de sfânt naționalismul , ca și religia, care vă duce spre cel Atotputernic ?

Nu se poate schimba de azi pe mâine , după ordinele autorităților !

Să revin asupra acelor șvabi maghiarizați.

Dacă cunoașteți această istorie, vă rog să o spuneți, pentru că , altfel, induceți în eroare auditoriul.

Acești șvabi au venit cu veacuri înainte ca niște servitori la contele Karoly.

-Ghiță Pop : **Inexact ! Erau colonoști, nu servitori !**

-Willer : Astăzi are cu totul alt sens noțiunea de colonist , ca pe vremea aceea.

D-le Ghiță Pop, dacă sunteți de bună credință, atunci trebuie să recunoașteți că ,

dacă numim pe șvabii din Banat colonoști,

nu-i putem numi ca atare și pe acești șvabi din Sălaj , căci au venit ca iobagi .

-Gh.Pop : Altceva este iobag, altceva este servitor.

-Justin Stănescu : Dvs susțineți că toți Românii au venit ca colonoști în Transilvania !

-Aurelian Benteoiu (subsecretar de Stat , Interne) **Atunci religia de care vorbeați adineauri , nu este valabilă pentru iobagi, ci numai pentru magnați !**

-Willer : Dle ministru , intervenția dvs a fost pripită. Trebuia să așteptați ca să termin fraza. , fiindcă dvs sunteți nițel mai tare , vă rog rog cel puțin atâta indulgență să aveți

față de mine , să așteptații să mă exprim . [LD **Atenție la proces de intenție !**]

Stăpânii pământurilor pe care s-au așezat acești iobagi , fiind maghiari, **Șvabii au făcut căsătorii cu familiile maghiare și așa s-au maghiarizat nu însă prin lege și prin jandarmi** care să scoată elevii de la școala de Stat , și **nici prin executori** care să vină cu **vânzări silite** , așa cum se petrece astăzi , **cu cei care nu vor să părăsească vatra ungurească .**

Eu vă spun : dacă astăzi , cineva dintre șvabii maghiarizați se simte german , nu ne trece prin minte să-l reținem în vatra ungurească.

Eu am cerut la minister și chiar la colegii mei germani , i-am rugat să facem **comisiuni mixte care să cerceteze , iar acei care vor să se declare germani , să fie considerați germani.**

[urmează o polemică între **Willer și Bota** , în care fiecare susține că ei vor sau nu]

-**Ghiță Pop** : **Dvs ați afirmat că nu țineți să maghiarizați pe germani și să le impuneți limba ungurească.** Vă aduc o singură pildă, și este aici **dl deputat Josika...**

(**Înteruperi de la Maghiari**)

-**Pamfil Șeicaru** : D-lor, vă rog să **ascultați pe dl Ghiță Pop**, d-sa a fost **ministru de Stat al Minorităților [guvern PNT]** și **mențiunile d-sale sunt foarte precise....**

-**Gh.Pop** : **Anul trecut, Ministerul Instrucțiunii a dispus ca într-o comună oarecare [jud.Sălaj] unde locuitorii cereau să facă limba germană...**

-**I.Josika** : **Care comună ?**

-**Ghiță Pop** : ... **ministerul a căutat să se conformeze dorinței populației.**

Atunci, d-l deputat Josika , pentru care , de altfel, am toată considerațiunea, a intervenit la minister, **protestând și spunând că populațiunea toată este complet ungurească și este o absurditate să se impună limba germană unor oameni care nu știu și nu voiesc să învețe limba germană .**

Ministerul, nedumerit, a trimis acolo **un inspector sas** care a cercetat amănunțit , și a constatat că **toată comuna este germană ! 96 % este populație germană !** Și d-lor **caută să impună limba maghiară în această comună !**

- **I.Josika** : D-lor, recunosc că o parte din locuitorii acelei comune **vor să fie maghiari, iar altă parte vor să fie germani** . Eu am cerut să se examineze care este dorința populației, pentru că o parte din locuitori au cerut **menținerea limbii maghiare** .

Acel inspector sas, a vorbit **numai cu aceia care voiau limba germană.**

- **Pamfil Șeicaru** : **Care este proporția dintre maghiari și germani în acea comună ?**

-**I.Josika** : **Jumătate și jumătate .**

-**Șeicaru** : **Și atunci, pentru că este jumătate -jumătate, trebuie să fie ungurească ?!**

-**Iosif Willer** : **Propune acea comisie mixtă , maghiaro-germană, care să meargă din sat în sat, și dacă locuitorii vor spune că sunt germani , declarăm că nici o dată nu vom atinge naționalismul lor german."**

[**Ghiță Pop** anunță că va face o **interpelare** pe această temă]

[-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

▣ **Presa și problemele minoritare**

" Ne-am exprimat deja **convingerea că situația critică a minorităților**, în deosebi a celei maghiare , **se atribuie agitațiilor neînfrânte** care se desfășoară în contra noastră , de ani de zile în presă , și **este regretabil că nu avem posibilitatea să ne apărăm.** " În nenumărate rânduri **am solicitat pe distinși bărbați ai condeiului** , cu care am raporturi cordiale, **să-și dea seama câtă ură și ce atmosferă insuportabilă se naște în urma agitațiilor zilnice.** [-----]

-**I.Totu** : **De ce nu faceți apel și la presa maghiară ?** [-----]

Iosif Willer / 25 nov.'36

Pamf.Șeicaru , **D.luca** (ministru)

▣ **Cenzura !**

▣ Campaniile de presă

[LD : în toate cazurile, **Willer nu discută problema de fond** .Ce contează motivul pentru care un român se enerva pe **spusele lui Mussolini** , amenințând cu o noapte a sfântului Bartolomeu?! Important era că **se proferase o amenințare la adresa ungarilor !** Asta pe de o parte .Pe de altă parte , **ce disproporționalitate de informație** între cititorii celor două limbi !]

" **Acest tratament deosebit trebuie înlăturat și scoasă din funcțiune cenzura .** Articolele noastre sunt **cenzurate fără cruțare .**

Scriitorii noștri cei mai pregătiți sunt **cenzurați cu o penibilă ignoranță ,** iar articolele care agită atmosfera în contra noastră , **cu tendințe inexplicabile ...**

-I.Totu: Vă rugăm să nu insinuați ...

-I.Willer : Din toate colțurile țării adunăm articole pline de ură și de dispreț, la care nu putem și nu vrem să răspundem. [**LD Atenție la proces de intenție !**]
Ex. Articol de fond , semnat Dobrota , din " **Glasul Românesc** " (Odorhei , 12 nov.)

< Dacă Mussolini vrea să scape pe unguri de sub robia românească, iată îi dăm și noi o mână de ajutor : vom aranja o noapte de sfânt Bartolomeu , după care pot veni italienii să adune trupurile maghiare de pe pământul Ardealului ; vor scăpa ungurii noștri din robie , iar noi de o problemă care ne cauzează atâta zgomot >

-Gh.Pop : Dle Willer , aveți dreptate , dar este o foaie obscură , nu știe nimeni de ea, este cenzurată ?

-Willer : În fiecare localitate există asemenea foi .

-Pamfil Șeicaru : Dle Willer , recunoaștem că d-ta ai o situație superioară, cunoști românește ; noi nu cunoaștem ungurește . Sunt sigur că **dacă ași urmări o săptămână presa maghiară** , care apare în Ardeal, ți-aș putea prezenta fragmente de articole de care desigur că d-ta te-ai desolidariza .

-Willer : Eu nu citesc **decât presa care corespunde gustului meu .**

-Șeicaru : Atunci de ce vrei d-ta să solidarizezi întreaga Cameră **cu proza nesocotită care apare într-o foaie obscură ?**

-Gh.Pop : D-le Willer , vreau să vă amintesc un caz foarte interesant .

N-ați putea să-mi dați lămuriri asupra cauzelor care au determinat guvernul să suspende " Brassoi -Lapok " ?

Nu cumva Partidul Maghiar are o legătură cu această chestiune ?

-Willer : Această suspiciune elegantă a d-lui Ghiță Pop ,

[**LD Atenție la proces de intenție !**] mă îndrituește să rog pe dl ministru de Interne luca și pe dl subsecretar de Stat , Bentoiu , să ne spună dacă nu cumva **Iosif Willer** , în calitate de secretar general al Partidului Maghiar , n-am intervenit pentru " **Brassoi -Lapok** " și dacă n-am protestat pe la ministere pentru acest lucru ?

Dar d-le Șeicaru , când în 1931 , a mai fost suspendat acest ziar, v-am rugat pe dvs să interveniți pe lângă guvern să **contramandeze** măsura .

Nu pot să spun nici azi altceva : mi-ar fi rușine să mă solidarizez cu o măsură de suspendare a unui ziar !

-D.luca (ministru de Interne) : **Dlor deputați, recunosc în fața Camerei că dl Willer a intervenit la minister, ca să ridicăm dispoziția de suspendare a celui ziar și declar aici că oricare ar fi intervențiile, când ai o răspundere în fața țării și a neamului , nu cedez ! (aplauze , strigăte de bravo)**

-Willer : Dle ministru, eu am intervenit atunci cu motivarea că **măsura dvs era nemotivată.** De aceea , sper că veți reveni asupra acestei măsuri atât de draconice fiindcă **nici o măsură nu poate să dureze în vecii vecilor, aceasta când este vorba, mai ales, de o măsură nemotivată.**

[Urmează o altercație **Virgil Solomon - Willer** , pentru că acesta nu-i mai dă voie lui Ghiță Pop să-l întrerupă]

I.Willer / 25 nov.'36

26.) **dr.M.Macavescu (PNL) , discurs la Mesaj, Cameră, 25 nov.'36**

(DAD, MO 4 și 5 , 25 - 26 nov.'36 , p. 51-52)

dr.M.Macavescu / 26 nov.'36

▣ Școala.

Opera de construcții școlare a fost continuată cu un randament deosebit.

Aproape toate școlile au fost înzestrate cu material didactic.

Pe lângă cele 15.000 posturi didactice, s-au mai înființat 10.000 posturi noi.

De aceea se cuvine să recunoaștem că așa cum

Haret a dat extensiune învățământul primar, iar IG Duca a continuat aceste realizări,

dr. Angelescu a dus cruciada împotriva analfabetismului ,

contribuind la ridicarea nivelului cultural al țărănimii .

" Cu **învățământul profesional și noțiuni de gospodărie casnică** la cursul primar,

precum și cu **învățământul supraprimar** , am reușit în **acești 3 ani**

să înfrângem toate prejudecățile care existau

în privința capacității și dragostei de învățământ a țaranului,

dându-i local de școală , unde să poată să urmeze copiii cursurile,

dându-i profesori și completând , din punct de vedere practic și profesional,

învățământul elementar ."

M.Macavescu / 24, 25 nov.'36

27.) **Virgil Madgearu (PNT) Comunicare : Cenzura; Abuzurile , 26 nov.'36**

(DAD, MO 5, joi, 26 nov.'36, p. 55 - 58) **Doc. integral : PNT, XIII**

/ Cenzura opiniilor PNT - permanență a guvernării PNL /

/ Cenzurarea PNT : politica externă; demiterea lui Titulescu /

/ Cenzurarea apărării PNT : calomnierea și amenințările extremiste /

/ Cenzurarea organizării rezistenței PNT : gărzile de autoapărare /

/ Cenzurarea opiniilor de specialitate ale PNT : economice, financiare /

/ Înăsprirea cenzurii / abuzurile guvernului /

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▣ Cenzurarea opiniilor

" **Parlamentul s-a închis** și , îndată după aceea, **cenzura a început să se exercite cu sălbătăcie și mai mare decât până atunci.**

Nu am să relev aici cenzurarea opiniilor ce s-au exprimat în **diferite ziare și publicațiuni** ;

sunt convins că **ne-ar trebui ședințe întregi** și ar trebui să avem la Cameră **toptane întregi de ziare** ,

ca să arătăm **extensiunea pe care a luat-o treptat -traptat** ,

în cursul vacanței parlamentare , **cenzura.**

Dar am socotit cu toții că putem să considerăm de bună credință **declarațiile** ce s-au făcut

de pe banca ministerială în repetate rânduri , de către **ministrul de Interne**, ca cel puțin

declarațiile făcute în numele **partidelor politice nu vor fi supuse cenzurii.**

E natural că **un regim de cenzură urmărește** ca prim scop ,

acela **de a contribui la menținerea ordinii publice** ;

acela **de a opri să se dezvolte spiritul anarhic**,

și acela de a împiedica să apară în străinătate

anumite **manifestații care să dăuneze interesului public.**

Dar cenzurarea să se facă în așa fel încât **punctele de vedere ale diferitelor partide politice**

să apară la lumina zilei , **nu așa cum s-a întâmplat** deseori ca , după ce s-a cenzurat p.d.v. al

unui partid , **să se lase ca el să fie acuzat în presă că nu a avut nici un punct de vedere ,**

că a avut o atitudine lașă ! [-----]

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

▫ Înăsprirea cenzurii

▫ Abuzurile guvernamentale

Foarfecele cenzurii a fost necruțător.

Cui să ne adresăm pentru ca protestul nostru să fie auzit ?

Am avut **angajamente solemne** , care nu s-au ținut . An de an, cenzura s-a agravat .

" **In schimb, dacă cenzura nu se aplică pentru a opri manifestațiunile bolnăvicioase ale corpului nostru social , ea se exercită cu toată puterea împotriva încercărilor de a se crea un curent de rezistență în opinia publică împotriva acestor manifestațiuni bolnăvicioase. (aplauze prelungite la PNT)**

" D-lor deputați, evident că ar fi o iluzie ca să protestăm.

M-am ridicat la această tribună pentru ca să arăt Parlamentului ,

care nu este răspunzător direct de situația dată,

modul cum guvernul își exercită atribuțiile sale,

care nici nu poate a avea veleitatea de a fi răspunzător,

adevărată realitate și **pentru a încerca să creez în opinia Parlamentului și în opinia publică a țării un început de clarificare ; să știm precis pe ce lume ne aflăm.**

Virgil Madgearu / 26 nov.'36

28.) Aurelian Benteoiu (subsecretar de Stat, Interne) , răspuns lui Madgearu, 26 nov.'36

(DAD, MO 5 , șed.de joi, 26 nov.'36, p. 58-62)

Cenzura .

[[LD : de data aceasta , Aurelian Benteoiu este pus într-o situație delicată.

În fond, apără o instituție și o practică care încalcă, îngreșește, libertatea cuvântului scris, libertatea de opinie a partidelor, libertatea presei.

Că existau anume rațiuni de Stat , pentru aceste măsuri.... este adevărat !

Dar când înșiră el **normele stabilite** de guvern pentru **instituția cenzurii** , pentru șeful ei , **Ict.col Hotineanu** ... am fost șocată.

De altfel, în răspunsul său, el nici nu va răspunde principalei acuzații aduse de Madgearu, , pe care le va ocoli, și se va referi la cazuri particulare, susceptibile de a fi cenzurate .]

Doc.integral la **fișier PNL XI**

/ Cenzura parlamentară / Răspunderea guvernului / Răspunderea cenzurii /

Benteoiu - Armd.Călinescu :

/ Starea de asediu și cenzura în gov.PNT și PNL /

/ Normele cenzurii (interdicții de lezare) :

I. Coroana II. Armata III. Structura de Stat , regimul politic

IV.Politica externă V. Limbajul licențios VI. Moneta națională

/ Aplicarea cenzurii / Aparatul funcționăresc al cenzurii (Ict.col.Hotineanu)

/ Răspuns punctual lui Madgearu : articolul financiar /

- Competența cenzurii

- Răspunderea guvernului

/ Concluzie : lovitură politică deviată ! /

[-----]

A.Benteoiu / 26 nov.'36

▫ Instituția cenzurii

▫ Cenzura parlamentară

▫ Răspunderea guvernului

" D-le președinte, dlor deputați, **intervenția d-lui Madgearu** la tribuna Parlamentului , o așteptam .Nu știam ca ordine, dacă va fi cea dintâi, dacă va fi cea de-a doua,

sau , dacă în serie, va veni la urmă, pentru că mă așteptam să se producă mai multe.

" Toți știți că **instituția cenzurii nu se bucură de simpatie** din partea tuturor .

Trebuie să fixăm , însă, **ce putem discuta aici și de ce poate fi făcut răspunzător guvernul**,

atât în ceea ce privește **justificarea principială a acestei instituții** ,

cât și în ceea ce privește **funcționarea ei în fapt**. [-----]

Este necesar **să fixăm conținutul noțiunii de control parlamentar**, pentru a determina

limita până la care în mod leal pot să meargă reproșurile adresate guvernului ,

de n-ar fi pentru altceva , decât **pentru respectul acelei legi a filozofului** , la care se referea

d-l Madgearu, potrivit căreia **o noțiune , dacă se generalizează ca accepție** ,

se golește de conținut. [-----]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▫ **Normele cenzurii**

[**LD : enumerarea îmi aparține**]

S-a interzis atacarea instituțiilor fundamentale ale Statului.

Cred că suntem cu toții de acord , toți acei din această incintă,

la o asemenea normă imperioasă. (**aplauze la PNL**)

lată un punct asupra căruia nu sunteți de acord, pentru că nu aplaudați !

I) **Coroana**

-Virgil Madgearu : Coroana nu are nevoie de apărare . Iar în măsura în care un ziar își permite o necuviință, cu privire la Coroană, guvernul, făcând act de autoritate, suprimă ziarul ; pentru aceasta nu are nevoie de cenzură.

-Bentoiu : Este bine ca , în interesul superior al țării, **să ne temperăm și să punem o frână pornirilor pătimașe** , în lupta de la partid la partid , iar **pe anumite zone să fim un suflet toți.**

Nu înțeleg de ce faceți controversă pe această chestiune (exclamări la PNL)

și vă ridicați împotriva unui lucru asupra căruia nu putem să nu fim de acord.

Pentru că **aceasta este o chestiune delicată și nu pot repeta metoda aplicată cu privire la**

dvs sau dr.Lupu , citindu-vă cele ce privesc acest capitol de activitate al cenzurii ,

vă invit d-le Madgearu la cenzură să vă arăt ce a fost cenzurat în această privință

.Cred că cu sufletul dvs de bun român , **veți spune : bine ați făcut !**

- Madgearu : Nu protestez împotriva exercițiului cenzurii ,

ori de câte ori asemenea interes este în joc.

Eu vă rog să răspundeți asupra atitudinii cenzurei în ceea ce privește

liberul drept al fiecărui partid politic de a-și exprima punctele sale de vedere ,

cu privire la diferitele probleme ale țării

II) **Armata**

-Bentoiu : Dle Madgearu , eu sunt preocupat de a avea **o ordine logică în expunerea mea.**

Am oprit atacuri împotriva armatei, a armatei ca instituție ,

a armatei pe care nu o confund cu cutare sau cutare persoană din cadrele ei .

Voiți să vă citesc ce anume s-a scris în presă în această privință ?

Mă dispensați.**Suntem și aici de acord. Iată că am câștigat un al doilea capitol ,**

un al doilea sector.Suntem de perfect acord că **cenșura se justifică principial și ca aplicare**

în fapt , în ce privește activitatea delincventă a presei

cu privire la această instituție esențială a Statului nostru .

III.) **Actuala structură de Stat**

-Bentoiu : O altă normă generală dată de Ministerul de Interene, **cenșurii :**

oprirea oricărei activități de presă care ar tinde la subminarea Statului nostru ,

a actualei structuri de Stat , prin teorii subversive , fie de dreapta , fie de stânga

Cred că suntem de acord în această privință ...

Și aici tăcere pe băncile dvs !

Dacă v-aș cita , d-lor, ceea ce s-a scris în diferite gazete , atâtea ațățări oribile ,

fie cu colorit de extrema stânga , fie cu colorit de extrema dreapta,
v-aș forța logic , v-aș constrânge să consimțiți că și aici este necesar
să-și exercite activitatea ei, cenzura .

IV.) Politica externă

Același lucru se întâmplă **și cu problemele de politică externă** .

Ei da, știu , ați îmbrăcat haina reputațiunii d-lui Titulescu , pe care toți îl stimăm,
pentru a putea , sub această stimă , să loviți în guvern.

În ce privește politica externă , **spicuirile din presă sunt foarte interesante.**

În fiecare cafea se instituie un Minister de Externe , și la fiecare răscruce de drum ,
trei inși adunați își găsesc calificarea să dea soluțiuni problemelor de politică externă

Unii le colorează în roșu , alții le orientează către extrema dreapta.

Dvs nu vă convine- cred - nici una nici alta , și sunteți logic constrânși să consimțiți că ,
și în această privință , existența cenzurii este justificată.

Nu putem apoi lăsa libere **atacurile la adresa șefilor de Stat , șefilor guvernelor străine**
și a miniștrilor de externe străini.

V.) Stilul murdar și violent

Am permis ca, **independent de conținutul substanțial al unui articol,**
dacă el îmbracă aspectul unui conținut de vas murdar , cu violență de stil,
să nu fie tolerat , de nu ar fi decât pentru **păstrarea simțului estetic**
și al simțului de cuviință a acestui popor.

Am aici **câteva asemenea articole** , vă rog să mă dispensați să vi le citesc , **vi le încredințez**
dvs, citiți-le și , dacă vă face plăcere , iau act , și va rămâne să vedem dacă nu cumva unor
asemenea articole , pe viitor , să le dăm drumul , pentru respectul libertății presei.

Mie îmi e rușine să le reproduc. [**le transmite în sală, spre deputați**] [-----]

Vă văd d-le Călinescu că **vă crispați cu scârbă** când citiți ceea ce este scris acolo .

Dacă nu ar exista cenzura, după asemenea articole **ar trebui să se instituie**

- **Armand Călinescu** : Dle Bentoiu, dvs sunteți avocat , vă rog să-mi spuneți : **nu există în**
legislația noastră , nici un mijloc de represiune a unor asemenea orori ?

Vă rog să-mi spuneți : **Parchetul , în ce cazuri a sesizat justiția pentru a aplica sancțiuni ?**
(**aplauze la PNȚ**)

- **Bentoiu** : Dle Călinescu, dacă în materie de presă aștepți represiunea ulterioară
a scrisului delincvent , **după ce aceste orori s-au difuzat la cititori...**

VI.) Moneta națională

În sfârșit , o atenție deosebită a dat d-l Madgearu , faptului că s-a suprimat un articol al d-sale.

Acel articol se referea la **moneta țării. Or, stabilitatea monetară, trebuie să fie apărată**

și să nu fie lăsată la discreția comentariilor celor din urmă nepregătiți. [-----]

Norma sună astfel : < în ce privește stabilitatea monetară,
veți împiedica să se publice tot ce poate dăuna stabilității leului >

Deci, limitarea libertății scrisului asupra problemei monetare , este principial justificată.

- **Virgil Solomon** : D-l Madgearu este un nepregătit ! (**ilaritate la opoziție**)

- **Gr.Iunian** : Faceți o aluzie la dl ministru de Finanțe ? (**ilaritate la opoziție**)

- **Bentoiu** : Problemele monetare intră , de sigur , în sectorul de competență a d-lui Madgearu .
Dar trebuie făcută o distincție între normă și aplicare ... [-----]

- **Armand Călinescu** : **Acum spuneți-ne și ce e voie de scris !**

- **Bentoiu** : **Tot ce este împăcat cu interesele țării,**
cu interesele omeniei și ale cuviinței . [-----]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▣ **Aplicarea cenzurii**

▣ **Aparatul cenzurii**

" **Guvernul nu mânuește foarfeca la cenzură** și cred că și când veți veni dvs , dacă veți veni și când veți veni , **nu se vor coborî miniștrii la serviciul cenzurii** cu foarfeca ca **să taie articole din șpalturile gazetelor.**

Vă veți mărgini să dați norme generale , care să fie aplicate de serviciul cenzurei.

[-----]

" **Apar sute de ziare**, în tot cuprinsul țării ; și pentru că facem și cenzura presei străine, sunt , de asemenea , **sute de gazete străine , care trebuie cenzurate de acest serviciu.**

Toate aceste lucrări **se fac, zi și noapte, de 20 de oameni** , împărțiți în echipe , care **n-au nici un soi de menajament al odihnei lor.**

Gândiți-vă, apoi, la **recrutarea personalului** .

De sigur, **când este vorba de materialul curent**, la îndemâna fondului apreciativ al oricărui **om de o cultură generală, cenzura este ușor de făcut** .

Dar când am **o problemă de specialitate** , ca operațiunile **în legătură cu moneda, și când de la guvern pornește doar norma generală** [-----]

Se dă drumul , în chip intempestiv, **unui articol rău informat sau inexact** , care are ca repercusiune **o alarmă extraordinară** , în bursă , în ziua următoare, **zeci de milioane pierdute de naivii** care au avut slăbiciunea să creadă în acel articol !

Este cazul ca aici să fim suprasensibili și supra vigilenți ?

Apoi, **cenșura nu o fac profesorii de Economie politică** , **specializați în probleme monetare (Aplauze la PNL)** , ci o fac funcționari **plătiți între 3-7.000 lei pe lună**, pentru că **dacă ar fi profesori la Academia Comercială , nu s-ar angaja la cenșură !** Dacă veți veni la guvern , : **după ce criteriile veți recruta savanți în economie politică**, oameni care să aibă **o competență desăvârșită în probleme monetare ?** În această materie, chiar **specialiștii au atâtea controverse** și nu se înțeleg între ei !

Ar trebui, prin urmare , **ca să nu se poată reproșa nimic guvernului**, ca , în prealabil, **să așteptăm soluționarea tuturor controverselor pe planul doctrinar**, și după aceea să avem fericirea **să putem recruta pe cei mai savanți** care să aibă discernământ, **ca să știe ce trebuie să taie și la ce trebuie să dea drumul !**

-Armand Călinescu : DI Titeanu a fost răzbunat astăzi ! (ilaritate la PNL)

[-----]

-Aurelian Bentoiu : Mă întreb , cum se poate cere cenșurii , care lucrează ziua și noaptea, asupra întregii preze române și străine, să nu se strecoare greșeli ? [-----]

" Prin urmare, **fără a soluționa o controversă doctrinară de ordin monetar**, ci **limitând discuțiunea la latura practică** și rațiunea de a fi a cenșurii , **eu îmi dau adeziunea la ceea ce a făcut dl locot.col.Hotineanu, care a lucrat ca un admirabil șef al serviciului încredințat lui.**

[-----]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

▣ **Concluzie : lovitură politică deviată**

"Așa încât, **conchizând, orice atac împotriva instituției cenșurii , este nejustificat , pe aplicare în fapt, iar chestia unor ipotetice greșeli , nu privește guvernul .**

Arătați-mi greșelile precise ale serviciului respectiv,

și **nu ne puteți cere altceva, decât aplicarea de sancțiuni în contra funcționarilor culpabili.**

" **Din punct de vedere politic , însă, lovitura dvs a fost deviată "** (aplauze la PNL)

-N.Georgescu -Tulcea : Constat că după discursul de astăzi,

d-l Titeanu a fost complet răzbunat .

[**LD : până la remaniere., Titeanu fusese subsecretar la interne**]

A.Bentoiu / 26 nov.'36

29.) **Pamfil Șeicaru ("Curentul ") , intervenție -replică : Cenșura , 26 nov.'36**

(DAD, MO 5, șed. din 26 nov.'36 , p.59, 64 -65)

[LD : **Șeicaru absentase** la prima parte a ședinței, când Benteoiu făcuse o aluzie la "Curentul "]

/ Benteoiu : **Presa și cenzura /**

/ Șeicaru : **"Curentul " cenzurat :**

-**Procesul Anei Pauker ; intervenția d- rei Blum /**

-**"Drepturile omului " și amestecul unor personalit.franceze ;**

/ **Cenzura : da sau nu ?**

-**Benteoiu :** Pentru a vă arăta unde au ajuns lucrurile, și câtă justificare avem în menținerea ei , mă voi referi chiar la păreriile presei , ale unui organ de presă din cele mai serioase , care justifică existența cenzurii. Ziarul "**Curentul**" din 25 iunie 1936 scria :

< De aceea am socotit perfect întemeiată grija cenzurii

de a împiedica orice atac la adresa șefilor de guvernământ ai altor țări.

În definitiv, este o mitocănie să te legi de originea cuiva , să-i denunți locul de naștere , proaspăta lui prezență în comunitatea unei națiuni etc etc ... > [-----]

Într-o altă gazetă, cu tiraj apreciabil se spune:

< Suntem datori să mărturisim că, în unele împrejurări, restrângerea rațională a libertățile individuale se impune. Astfel, sunt unele curente politice care propagă disoluția socială , desagregarea ordinii de stat , sau ura înverșunată împotriva cetățenilor. [.....]>

În gazeta "**Demascarea**", intitulat "**Trăiască cenzura** " , se spune:

< Astăzi când ne-am trezit deodată cu un strigăt înflorit pe buzele noastre și acel strigăt ne-a mirat că nu era , ca altădată, : " Jos Cenzura ! " ci dimpotrivă, " Trăiască cenzura! " De ce aceasta ? > ... și urmează justificarea.

[LD : **apoi vine Șeicaru în Cameră , este contrariat de invocarea lui și are o intervenție - replică .O dau pentru că este interesantă ... deși îmi lipsește o pagină ...]**

-**Benteoiu :** Nu era în intenția mea de a ataca pe prietenul meu , directorul gazetei, d-l Șeicaru, ci dimpotrivă, era un omagiu pe care i-l aduceam , fiindcă înțelegeam să invoc autoritatea morală pe care o are ziarul "**Curentul**" , în ansamblu presei românești.

-**Șeicaru :** Vă mulțumesc.

-**Benteoiu :** Și atunci am zis, iată un exemplu în ce privește această normă generală : un articol din ziarul "**Curentul**" în care , în legătură cu unele atacuri aduse șefului guvernului francez , de unele organe de presă , cu mai puțină răspundere ...

-**Șeicaru :** Nu l-am atăcat. ...

-**Benteoiu :** **A fost scris în " Curentul"** .Vi-l voi da. N-am făcut decât să citesc o frază din el : la adresa șefilor de State...

Șeicaru / 26 nov.'36

▣ **Procesul Anei Pauker**

▣ **Intervenția d- rei Blum**

" Îm permiteți să vă lămuresc eu chestiunea ? Acum înțeleg la ce articol vă referiți . Să-mi dați voie, d-lor deputați, să vă dau o mică explicație.

Vă amintiți dvs că în timpul **procesului Anei Pauker** ,

o domnișoară Blum s-a prezentat ca inspectoare a umanității.

Vedeți dvs, **inspectorii aceștia ai "umanității"** , de la toate "**Ligile drepturilor omului**" , nu depășesc nici o dată granița Nistrului , **să vadă cam ce se petrece dincolo , în " Paradisul Roșu"** . (aplauze la PNC)

" Evident , că **nu pot să accept, sub nici o formă, și nu cred că există nici o conștiință națională care să accepte pe străini să ne controleze cum ne administrăm noi în interior.**

Dacă ne administrăm bine sau rău, noi răspundem. Dacă ne administrăm rău,

toate națiunile care se administrează rău , ispășesc în cimitirile istoriei ;

toate națiunile care se administrează bine, urcă înălțimile de splendoare ale istoriei.

Aceasta este socoteala noastră proprie.

Mi s-a părut foarte ciudată această mobilizare de protestări

în jurul procesului Anei Pauker.

Ceva mai mult, am văzut pe această listă de protestări și iscălitura unui fost prim-ministru al Franței, d-l Daladier . Atunci am trimis un articol care s-a publicat în " *Action Francaise* " , în prima pagină, articol în care am executat , la el acasă, așa cum se cuvenea, pe d-l Daladier , pentru această ciudată intervențiune oficială , în treburile noastre interne. " Domnișoara Blum, avea oarecum o afinitate de rubedenie - nu știu, dar mi s-a spus atunci că este nepoata d-lui Blum. Mie mi s-a părut cam ciudat că, d-l Blum , fiind prim-ministru , cineva din familia d-sale să vină aici . Se crease o confuzie ! Autoritățile noastre se puteau emoționa: nepoata primului ministru al Franței!

Și , ca să înceteze emoția, într-adevăr că am scris un articol.

Nu vehement , ci de o dozată perfidie. Vorbeam de domnișoara Blum , nepoata , nu unchiul . Aici era o ironie oarecum intimă . - Vedeți , mă siliți să dau explicațiuni - dl Blum a avut un anumit accident la școala normală superioară.

Faptul stă scris într-o broșură a unui scriitor francez de stânga, Gustave Terry, fost director al ziarului " *L' Oeuvre* " . Accidentul l- a făcut pe dl Blum să plece de la școala normală zice-se , pe confuziune de sex.

Evident , era un joc cu ironia , d-ra Blum , unchiul , nu nepoata , sau nepoata , nu unchiul.

Șeicaru / 26 nov.'36

▣ Cenzurarea atacurilor contra șefilor de Stat

" După aceea, a urmat o intervențiune și s-a spus că șeful altui Stat nu trebuie să fie atacat . Am spus : foarte bine. Dar iarăși mi se pare ciudat că această măsură drastică , pe care eu o găsesc foarte legitimă, nu se ia față de toată lumea !

D-l Blum nu este , încă , șeful Statului francez ; eu îi doresc din tot sufletul să ajungă ; nu am nimic împotriva ; treaba francezilor cum își așază ierarhia în comandamentele naționale ale Statului lor , dar , deocamdată, d-sa era președintele Consiliului.

Am spus așadar : foarte bine, iată o măsură de politete internațională de a nu fi atacat președintele Consiliului și ministrul de Externe al unui Stat.

Dar , în același timp, în presa noastră , era atacat cineva care nu era șef de guvern , ci era șeful Statului german, cancelarul Hitler.

Atunci am spus : cum se poate două măsuri ?

" Evident, măsura dvs era o scăpare din vedere sau poate era o directivă , pe vremea aceea luându-se măsuri excepționale , pentru ca d-l Blum să nu fie atăcat, în același timp lăsându-se să se atace șeful unui Stat , cancelarul Hitler.

" Iată acum, d-le subsecretar de Stat , origina acestei ratificări a unei măsuri pe care ați luat-o împotriva mea , de a mă împiedica să discut chestiunea d-rei Blum, nepoata, sau d-ra Blum , unchiul .

Am ratificat această măsură cu o singură condiție : ca să fie *erga omnes* .

Politeța față de șefii de State, guverne și State, ori este o excepțiune pentru cineva și dacă este excepțiune devine umilitoare .

O politețe pe care o impui țării numai față de o persoană , crează o nuanță de vasalitate.

Dacă politeța este *erga omnes*, nu mai există această nuanță de vasalitate , ci o nuanță de politețe. Eu nu m-am supărat când mi s-a dat

o lecțiune de politețe internațională , pentru că prefer să primesc o asemenea lecțiune , dacă prin aceasta se împiedică o mojiec internațională a acelora care , după ce au fost în conducerea unui guvern, ca d-l Daladier, sau alții,

protestează împotriva chipului cum ne administrăm noi în interior.!

Oricând prefer această lecțiune , dacă vreți de cuviință, ratific toate măsurile dvs , dacă cu prețul acesta izbutesc să apăr prestigiul țării noastre .

" Nu am ajuns până acolo ca prima haimana de la " *Drepturile omului* " sau știu eu de la ce lojă misterioasă, să ne dea lecțiuni de conduită în interior. .

Cred că și d-ta, d-le subsecretar de Stat , ești de acord cu mine aici "

(aplauze pe mai multe bănci)

Șeicaru / 26 nov.'36

▫ Cenzura ? da sau nu ?

-N.Georgescu -Tulcea (PNT) : **D-le Șeicaru, d-ta ești pentru cenzură sau contra ei ?**

-**Șeicaru** : Mă întrebi dacă sunt pentru cenzură ? D-tale ți-ar fi convenit ca să se lase să se publice anumite declarațiuni care s-au făcut într-un oraș din Ardeal ?

-Georgescu -Tulcea: **Eu te întreb dacă d-ta , ca ziarist, ești pentru cenzură ?**

-**Șeicaru** : Sunt anumite ocazii când eu, ca gazetar ,voi refuza oricând să public declarațiunile nesocotite pe care le.-ar putea face un om politic. (aplauze la PNL) **Nu mai protestați și să nu vă mai cuprindă o așa mare pasiune pentru libertatea presei , pentru că , rând pe rând, când ați fost la guvern , ați cenzurat-o .**

-**NSTănăsescu** : D-ta ești ziarist conștient, dar sunt alți ziaariști care scriu fără să-și dea seama.

-**Șeicaru** : În ceea ce privește ratificarea cenzurei, eu socotesc că **cenzura devine insuficientă** pentru sprinteneala , pentru iscusința unui condei **Sub cea mai severă cenzură poți scrie ce vrei, fiindcă este greu să găsești un cenzor așa de pregătit , încât să poată surprinde iscusința unui condei bun , care poate scrie orice , dincolo de toate măsurile opresive și de toate împiedicările pe care le-ați opune "**

-**Aurelian Benteoiu** : Dacă dl Șeicaru ar fi fost prezent când am vorbit eu, intervenția d-sale nu s-ar fi produs. Am această convingere fiindcă din ceea ce a rostit acum la tribună [-----] **Nu mă interesează ce aderențe avea articolul față de contingente de fapt și în ce împrejurări a fost scris , cam ce legătură se putea face între Ana Pauker și d. Leon Blum...**

-**Șeicaru** : Nu se poate face nici o legătură.Nu insistați , că sunt gata să desmint .

-**Benteoiu** : Numai că ați rostit amândouă numele în cuprinsul cuvântării dvs .

-**Nich.Robu** : E o singură legătură : sunt amândoi jidani ...

Șeicaru / 26 nov.'36

30.) **N.Iorga (PND) , discurs la Mesaj, Senat , 27 nov.'36**

(D.S. , MO 6, șed. de vineri, 27 nov.'36, p. 77- 86)

[LD : 8 iul 2003 : Nu am nici o dovadă , dar am **impresia, aproape certitudinea,** că discursul lui Iorga a fost **un aranjament între cel puțin trei personaje :**

Carol - Tătărescu -Iorga.]

[Pe tot parcursul discursului, nimeni nu-l întrerupe, nimeni nu polemizează.

Deși spune că nu are talent de actor ... **Iorga joacă teatru !**

Va spune " niște puncte de vedere" , dar ... tot discursul a fost construit pentru **concluzia finală :** așteaptă de la **Regele Carol** să facă **un guvern de " concentrare a valorilor" ,** după ce însă, **își vor arde programele și steagurile de partid .**

O spune clar, fără echivoc, **îndemnându-l pe Rege să facă acel pas ,** pe care **Carol II îl va și face peste un an și trei luni .** Nu bătuse ceasul !

Doc. integral - **fișier PND -III**

/ **Democrația : Partidele- Partizanii - alegătorii /**

/ **Îngrijorări , atmosferă politică /**

/ **Sucesiunea la guvernare / Actorii politici :**

Regele- Guvernul - opinia publică - miniștrii - Parlamentul - Presa

/ **Revizuirea Constituției ? Nu ! Nu vă atingeți de Constituție ! /**

/ **Liniștea și ordinea publică**

cumințirea lui CZCodreanu ș.a. /

-**Psihoza belicoasă / Moda manifestațiilor /**

- **Educația spirituală : școala, presa, cultura /**

/ **Partide politice - Programe - Partizani - Electorat /**

- **Inutilitatea partidelor politice , a programelor , a stindardelor /**

- **Îndemn către MSRegele : guvern de "valori" naționale !**

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Îngrijorări

▣ Atmosferă

" Mă îndeamnă să vorbesc , deși nu este un lucru așa de plăcut pentru mine - plăcut pentru dvs , dacă vreți , care mă ascultați cu atâta prietenie , cu atâta interes , dar pentru mine , care am multe lucruri de făcut , nu este desigur lucrul cel mai indicat , cel mai plăcut - mă îndeamnă anumite lucruri :

mă îndeamnă , de sigur , și grija oamenilor care sunt neconțenit îndemnați, zăpăciți, otrăviți , de o presă care cultivă uneori ura,

și care se pare că nu-și dă seama de ceea ce înseamnă pentru o națiune atunci când ura ajunge în fundul tuturor sufletelor, căci așa se merge la împrejurări ca cele din Spania [război civil] , prin ura aceasta strecurată zi cu zi.

" Prin urmare , grija pentru opinia publică , otrăvită astfel , mă îndeamnă să spun câteva cuvinte , care , înainte de toate , au valoare foarte relativă , a unei complete nepărtiniri și a unei dezinteresări absolute . [-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ Succesiunea la guvernare

▣ "Actorii politici "

" Astfel , vorbesc și pentru dvs.Vorbesc pentru dvs care sunteți la sfârșit de guvernare -deși nu înseamnă de astăzi până mâine, cum cred unii oameni a căror gușă este totdeauna deschisă - ci este un lucru pentru mai târziu , și atunci războiul gușelor și al gușaților , dacă voiți , se va deschide , dar va să zică nu se deschide numaidecât , în momentul acesta , o succesiune.

Guvernul

" Dar dvs vă așteptați la această succesiune și ar trebui să vă pregătiți o ieșire frumoasă . Mi se pare că - după cum veți vedea îndată - dvs nu o faceți ! [-----]

Regele...

Fiindcă nu cred că , dacă o țară tolerează , un guvern care nu face nimic, Dar un suveran , și unul ca Acela pe care îl avem - și îl cunosc eu ! - un astfel de suveran nu îngăduie un guvern care nu face nimic.

(aplauze prelungite) [-----]

Opinia publică ...

" Va să zică , eu voi vorbi pentru opinia publică , atâta care este , pentru a o dezapăci , pentru a aduce oamenilor care vor să mă creadă puțin , o altă lumină decât lumina multicoloră care , pretinzând că este cea mai bună lumină de soare , nu este decât zigzagul acela de roșu , albastru și verde , care se vede în vitrinele cinematografelor. [-----]

Parlamentul ...

" Eu mai vorbesc și pentru alte două motive . Și din respect pentru această instituție parlamentară .

Prea sunt mulți în toată lumea care își închipuie că totul ar merge bine ,dacă nu ar exista Parlamentul.

Prin urmare , dacă nu ar exista Parlament, ce rămâne ? "

Presă...

" Rămâne Suveranul , rămân ministrii , birourile și rămâne presa , atâta vreme cât presa nu este împiedicată din afară , și , mai ales, când presa nu este împiedicată dinăuntru.

" Fiindcă atunci când presa nu are o conștiință ,

o conștiință **superioară tuturor intereselor**, atunci , fără îndoială ,
ea este un lucru foarte rău și **Presa este împiedicată de dinăuntru ."**
[-----]

N.lorga / 27 nov.'36

▫ **Revizuirea Constituției ?**

▫ **Nu !**

[LD : atenție.este noiembrie'36 .**Opiniile lui lorga sunt limpezi , cu argumente , fără echivocuri : pledează pentru păstrarea Constituției, pentru evitarea revizuirilor . Ce se va întâmpla în 1938 , cu Constituția lui Carol II** (la care , se crede , că a lorga și-a adus o contribuție esențială) la momentul potrivit .

" **Nu este bine ca bazele unui Stat ,**

baze fixate de înțelepciunea unei **mari generații** [1866]

și baze revizuite de noi în momente liniștite [1923] ,

când nimeni nu jinduia la hotarele noastre ,

ca aceste baze să fie neconținut zguduite. [-----]

Dar , cu toată cenzura dvs, pe care **bărbați foarte inteligenți o exercită în fiecare zi ,**

apar în ziare , neconținut, astfel de povestiri. [-----]

" Dar în vremurile acestea , **sunt foarte mulți oameni care își închipuie că,**

în afară de viața obișnuită , în afară de normalitate - normalitatea disciplinată -

în afară de supunerea omului fără experiență , către omul cu experiență ,

de supunerea tânărului față de bătrânul care a trecut prin ceea ce încă nu cunoaște tânărul,

în afară de respectul legilor , în afară de respectarea tradițiunii ,

în afară de tot ce este mai solid, mai nobil, în trecutul nostru ,

se poate , printr-o învânteală revoluționară , să se schimbe toate lucrurile.

" Iată, de exemplu, **pe cineva , care este un om fără nici o valoare ,**

și pe care îl îmbraci într-un anumit fel, îi pui curele,

îi strecuri în buzunare arme defensive sau ofensive - te întrebi , împotriva cui ? -

îl înveți să defileze în fiecare duminică , îi cumperi mai multe steaguri ,

și iată armata care va crea o Românie nouă !

" Vă aduceți aminte că **am discutat cu multe guverne** această chestiune

și **am spus că nu este bine , și am adăos că**

oamenii care se îmbracă așa cum nu trebuie ,

se cuvine a fi dezbrăcați , chiar cu riscul de a-i lăsa în pielea goală ,

fiindcă în România există numai un steag și numai o armată ,

și în România nu poate să defileze decât această armată "

(aplauze prelungite și îndelung repetate , în Senat)

[-----]

lorga / 27 nov.'36

▫ **Psihoză belicoasă**

▫ **Moda manifestațiilor**

" **Evident, în primul rând - putea face socoteala pe trei ani, fiindcă ne apropiem de scadență -**

în primul rând era cea restabilire a ordinii în țară.

Duca, Dumnezeu să-l ierte, mi-a făgăduit aceasta .

Nu a trăit destul ca s-o facă, și nici nu știu dacă o putea face.

Ați venit apoi dvs [Tătărescu] , d-le președinte al Consiliului , și ați încercat să o faceți

de atâtea ori - chiar în urmă cu câteva săptămâni a apărut un nou decret -

dar cu ce rezultate ? Sunteți siliți să așezați o defilare în cutare duminică,

și altă defilare în duminica următoare ,

pentru ca Bucureștii să nu fie teatrul unui adevărat război,

unul să svârle cu căciula în fața celuilalt ,

și **celălalt** să ia căciula și să o **svârle ,ca răzbunare , în capul primului**
- căciula cu tot ce cuprinde , în afară de capul pe care îl acoperă .[-----]

Și aceasta urmează **din săptămână în săptămână, din lună în lună .**

Noi nu am avut vacanță .Noi nu am putut să avem liniște .

Câte două-trei întruniri în fiecare sărbătoare ! Toate națiunile participă !

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ **Educație spirituală !**

▣ **Școala, presa, cultura**

[LD : recunosc cu modestie că nu înțeleg pe care literatură era supărat Iorga.

Recunosc, cu prejudecată , că este posibil ca , în materie de literatură,

Iorga să fi fost un tradiționalist etc etc... Pe mine mă interesează aspectul politic , educațional,
pe care el îl extrăgea , transformându-l în argument de destrămare sufletească]

" **Dar în domeniul celălalt , al spiritelor ?** Dar până la **strigătul meu de alarmă ,**
care v-a arătat **ce cărți se citesc în școală, ce cărți se recomandă ,**

bolșevismul cel mai descreștat și de caracterul pornografic cel mai dezgustător,
aceasta era literatura tinerii generații .

"Dar iată, am luat alaltăieri un ziar în care se cuprindea **răspunsul dat unor scriitori**
de către mareșalul sovietic Tuhacevski , care , de sigur, nu trebuia să răspundă
la întrebări care nu priveau armata

Metodele din Rusia , ca Stat , sunt metodele din Rusia

Noi avem metodele noastre , pe care nu avem nici un motiv să le schimbăm
cu metodele nimănui. Dar generalii noștri, când se duc în străinătate

nu vorbesc de literatură . Se pare că **mareșalul Tuhacevski a făcut declarațiile**

pe care i le atribuie un ziar francez : **ce renaștere ! ce moștenire greco-latină !**

Acestea nu numai că **nu sunt lucruri de valoare** , dar **sunt primejdioase pentru**
spiritul uman ! Toate trebuie înlăturate și introdusă altă concepție și altă orientare .

" Vedeți dvs, că anumite **poezii** , anumite **romane** și anumite **articole de critică,**
făcute de anumiți profesori - cele mai **scabroase trivialități** au fost reproduse

în gazeta mea ["**Neamul Românesc** "] ieri - sunt iscălite de unii profesori
din învățământul secundar .

Mai toți reprezentanții literaturii descreștate , fac parte din corpul didactic.

D-le ministru de Instrucție [**dr.Angelescu**] dvs nu trebuie să vă lăsați impresionat

de gura spurcată care , îndată ce o atinge cineva , **se deschide și împrășcă înjurături .**

Eu sunt unul din oamenii care **am primit mai multe injurii** , și , cum vedeți,

nu au avut nici un fel de influență asupra sănătății mele (**ilaritate**)

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▣ **Efectul propagandei extremiste**

▣ **Măsuri de ordine .**

" Prin urmare , **prindeți de piept această primejdie,**

fiindcă acei care participă la anumite manifestații , acei care sunt capabili de anumite
gesturi nesocotite, mergând până la crimă, tovarășii acelea de copii asasini,

pe care i-a curățat în ultimul timp justiția , vin dintr-o stare de spirit nenorocită.

" **Până la măsurile** pe care le-a luat acum câteva zile dl Luca [**ministr. Interne**]

, se vindeau între muncitori **două feluri de broșuri : o broșură verde și o broșură roșie.**

În broșura verde , un articol , zece, care zice : **< sfărâmați orice împotrivire !>**

Iar broșura roșie , era împodobită cu **semnul ciocanului și a secerii .**

[-----]

N.Iorga / 27 nov.'36

▫ Politica externă

[Titulescu / Antonescu]

" Și acum, după ce am semnalat lucrurile bune care s-au îndeplinit, să-mi dați voie să mă gândesc puțin și la **felul cum ați înțeles dvs politica externă a țării.**

" Întâiu, baza pe care v-ați pus, baza aceasta era bună.

Dvs nu ați venit , spunând în opoziție : să avem alți aliați.

Ce nenorocire să-și închipuie cineva că aliații se schimbă așa ca rufele !

Am avut aliați până la un moment, ne-au dat ceva, și , din moment ce ne-au dat,

ce să ne mai gândim la ei ? Aliatul care ne-a dat și-a făcut datoria !

Te gândești la un altul, care nu ți-a dat nimic .Să ferească Dumnezeu să ajungem acolo de **să nu mai creadă nimeni în cuvântul României !**

" Și , mai ales, **nu-i permis să se discute axiomele de politică externă ,**

[-----]

Ce ? Am ajuns acolo încât să avem o politică externă a fiecăruia ?

Dacă sunt 25 de partide, fiecare să-și dozeze un alt fel de politică a României ?

Dar se poate ? Dar politica asta presupune și anumite socoteli militare .

Cum poți să crezi d-ta - nu am văzut noi în timpul marelui război ce a însemnat schimbarea de front , în ce privește politica externă ?

Cum poți să crezi că legăturile făcute într-o anumită direcție ,

pot fi înlocuite îndată cu legături în direcția cealaltă ?

Ce absurditate ! Ce lipsă completă de oricăre simț practic ,

precum și ce lipsă de orice simț de demnitate și de oricare sentiment de onoare ,

iar poporul acesta trăește de secole cu sentimentul onoarei

și cu sentimentul cuvântului dat . [-----]

" **Lucrurile cele mai mari în materie de politică externă ,**

se fac fără discursuri răsunătoare , se fac fără angajamente personale,

care pot să ajungă periculoase, și fără nici o grijă de exhibiționism personal .

[-----]

[**Mussolini**]

" **O anume greșeală** făcută de un anume om de Stat ,

de învietoare unei țări, care i-a dat o împărăție și care a ridicat așa de sus coroana Italiei ,

greșeală făcută de dânsul acum câteva zile, arată că nu este bine ,

atunci când se fixează liniile de politică externă,

să se vadă omul cu amintirile lui, cu simpatiile lui și cu antipatiile lui. [-----]

" Purtat prin toate gazetele , prea s-a strigat în toate întrunirile ,

prea s-au răspândit toate calificativele asupra acelor care displăceau ,

cui avea [Titulescu] în acel moment,grija exclusivă ,

nesupusă guvernului , a politicii României. [-----]

[**URSS**]

Prea s-au strâns anumite mâini, pe care e bine că le avem în mâinile noastre ,

dar nu este nevoie să ne sărutăm de nu știu de câte ori pe zi, în necazul altora .

[-----]

" **Nu mă gândesc să zguoim anumite alianțe , într-o anumită direcție ,**

și nu voi săvârși actul de ipocrizie de a striga , în același timp :

< Trăiască Rusia Sovietică ! > și < Jos Kominternul ! >

fiindcă nu sunt capabil să fac deosebiri prea netede în aceste domenii .

Firește, sunt mari diplomați pe care le știu, dar eu, ca istoric, nu le găsesc.

Dar nu este nevoie , când anumite împrejurări impun o alianță ,

nu este nevoie să salți la hotar, spunând că orice primejdie a dispărut,

și că de acum înainte vom fi , în toate împrejurările ,

alături de cine , poate , în altă formă ,

n-a fost nici o dată alături de noi , ci tocmai contrariul . [-----]

[**Victor Antonescu**]

" **Vă mai pot spune că, de când d-l Victor Antonescu a venit la Ministerul de Externe,**

foarte multe din criticile care se puteau face acestui minister, **au căzut** .
[aluziv... Titulescu]

Sunt oameni care au noroc în viață, pe care îi cocoloște oricine .

Nu se poate atinge cineva de ei .Este o forță misterioasă care îi înconjoară ;

Când se strâmbă , se zice : < **ce zâmbet plăcut !** > ,

când amenință , se zice : < **ce mână prietenească !** >

când se face chiar o prostie , se zice : < **ce element genial a intervenit la conducerea României !** >

[**Victor Antonescu**]

" Dar sunt oameni care n-au noroc. Eu l-am cunoscut la Paris pe dl Victor Antonescu .

Dvs, care nu erați acolo, nu vă dați seama de însemnătatea legăturilor

pe care acest **om modest** , acest **patriot călduros**, le -a avut acolo .

Eu mi-am putut da seama de felul **cum s-au apărât interesele României**

în momentul când, **fără legăturile d-lui Victor Antonescu** ,

nu ajungeam unde am ajuns, și am spus-o totdeauna ,

când era o **campanie de presă împotriva d-sale**, campanie de presă din acelea pe care

le vedem venind cu **violență extraordinară** , apoi **potolindu-se** ,

așa încât cutare , care **nu putea suferi un nume fără a-l caricatura**,

ajunge să se ridice la tribună ca să înalțe imnurile cele mai călduroase

celui care îi servea pentru glumele sale proaste .

Era o **presă care se arunca asupra actualului ministru de Externe** ,

asupra activității lui, pe care o socotea că nu este oportună.

" Însă împrejurările din timpul din urmă , ne arată că

nu este o prietenie , pe care d-sa să nu o fi ajutat

și nu este o dușmănie, pe care să nu fi căutat s-o slăbească .

[-----]

Germania

[LD : multă, multă cumiștenie la Iorga ! De fapt , ea denotă o imensă îngrijorare ,
și iluzia că , bunele maniere puteau fi un scut de apărare pentru țara sa.]

" Orice națiune care a știut să se ridice cum s-a ridicat Germania din nenorocirea
pe care și-a făcut-o singură , la starea în care a ajuns,

constituie un factor important în viața lumii .

Prin urmare , **nu este permis să ofensăm un popor mândru de înfăptuirile sale ,
care nu se pot tăgădui** . "

Italia

[LD : atenție la naivitatea lui Iorga ! Pornit pe panta "împăcării" cu toată lumea,
dar , mai ales, cu feblețea lui pentru Italia, Iorga speră la "îmblânziri " care se vor dovedi
imposibile.]

" Pe de altă parte, nimic nu ne poate smulge pe noi de la rasa noastră ,
care este în adâncul instinctului nostru național ; **și nu pentru o vorbă nesocotită**

(**aplauze**) **avem de rupt legături care durează de două mii de ani** (**aplauze**)

cu una din **cele mai nobile națiuni ale lumii** , [-----]

Iar dacă vrea cineva să discute asupra hotarelor noastre ,

cu imposibilitatea de a le atinge, putem să-i permitem această distracție

Fiecare se distrează cum vrea. Unul împușcă în lună și noi îi putem permite să împuște în

lună dacă vrea și dacă socoate că poate să-i cadă un vânat împușcat în lună,

n-are decât să se hrănească sănătos cu dânsul . " [-----]

" **Eu aștept de la înțelepciunea lui Carol al II-lea această hotărâre :**

strângerea împreună, pe baza nu a unui program ,

ci a unui număr de puncte de înfăptuit imediat ,

a tuturor oamenilor care reprezintă o valoare în această țară.

" Dar , înainte de aceasta , **să se ducă să-și ardă programele și steagurile ! "**

(**aplauze prelungite**) [LD : ce zici de aplauzele astea într-un parlament al partidelor ,
când li se anunță condamnarea la arderea pe rug ?!]

N.Iorga / 27 nov.'36

31.) **N.Penescu** (Camera de Comerț și Industrie , Sfatul Negustoresc) ,

discurs la Mesaj , 27 nov.'36

(DS , MO 6 , șed. din 27 nov.'36 , p. 94 - 97)

N.Penescu / 27 nov.'36

▣ **Învățământul profesional =**

▣ **Mulțumirea negustorilor**

" **Evoluția economică a secolului XX , a schimbat temeinic întreaga structură a economiilor naționale și particulare . S-au născut noi noțiuni necunoscute generației anterioare , mecanismul producției și distribuției bunurilor s-a complicat și evident că acest mecanism economic a necesitat și o reformă radicală a învățământului profesional , care să garanteze generației viitoare încadrarea ei eficace în acest mecanism.**

" **Strălucitul nostru ministru al Instrucțiunii , urmașul demn al lui Spiru Haret , dl dr. Angelescu , a înțeles chemarea vremurilor schimbate , așezând învățământul nostru profesional pe baze noi , corespunzătoare concepției moderne.**

" **În dubla mea calitate , de profesor și reprezentat al negustorilor , îndeplinesc o plăcută datorie , mulțumind d-lui ministru al Educației naționale , pentru reformele aduse învățământului profesional. Clasa negustorească este profund recunoscătoare d-lui ministru , pentru că întărirea învățământului profesional deschide larg orizontul generației de mâine.**

"**Prima oară se organizează în țara românească credite de instalare pentru absolvenții școlilor de comerț și de meserii .**

" **Crearea unei burghezii puternice , trebuie să ne preocupe în permanență , fiindcă este chemată să desăvârșească opera de unificare pe teren economic "**
N.Penescu / 27 nov.'36

32.) **Octavian Goga** (PNC) , discurs la Mesaj, Cameră, 27 nov.'36

(DAD , MO 5 , șed. de vineri , 27 nov.'36 , Cameră , 27 nov.'36)

Document integral, [fișier PNC V](#)

O.Goga / 27 nov.'36

▣ **Cenzura**

" Spuneam că **cenzura nu îngăduia nici un fel de apropiere de această materie.**

Dvs dle Benteoiu , ați vorbit ieri despre cenzură. V-am ascultat și trebuie să vă spun

de la început că **eu sunt contra cenzurii .**

- **Benteoiu** (subsecretar la Interne) : Noi am venit la cenzură când a plecat d-l Titulescu de la Ministerul de Externe.

-**Goga** : De aceea nici nu vă privesc obiecțiile mele , în mare parte...

Eu am fost pentru confiscarea tuturor tipăriturilor de presă , care sunt împotriva intereselor de Stat .

Ar fi mult mai bine **să stabiliți o atmosferă de autoritate** și , în cadrul acelei atmosfere de autoritate , **să veniți și să confiscați tot ceea ce este produs tipografic** considerat ca împotriva intereselor superioare a țării."

Dvs ați vorbit ieri , aici , foarte legitim , despre apărarea Coroanei .

Ei bine , aveți cenzură , și totuși nu ați putut opri discursul de la o gară din Ardeal , a d-lui Iuliu Maniu , foarte irespectuos la adresa Coroanei. (aplauze la PNC)

[-----]

O.Goga - A.Benteoiu / 27 nov.'36

▣ Cenzurarea presei.

" Vorbind de cenzură, nu pomenesc de **regimul special pe care dvs, dle subsecretar de Stat, l-ați creat de la venirea dvs**, fiindcă v-am văzut cu **preocupări de conștiință** în fața problemei , prezentându-vă aici cu **un fel de sumar al tuturor chestiunilor** care credeți dvs **că nu este bine să fie atinse**. Însă tot dvs ați spus : **executarea ordinelor suferă foarte mult**.

Eu v-aș putea spune că, **cu toată cenzura, aici la București**, în gazete, **apar lucruri pe care aș dori să nu le văd apărând**, pentru ca **să cruț opinia publică de o coborâre a bunului simț**.

"Cât privește însă **multe gazete** , în special **gazetele străine, neromânești**, vă atrag atențiunea că **toată țara este împânzită de gazete străine** , în special **ungurești, care nesocotesc cenzura**; și se vede că **această cenzură se exercită de oameni agramați , inconștienți**, pentru că **tonul pe care îl văd eu scoțând capul din aceste gazete , este împotriva intereselor țării**. Aici , însă, la București, **cenzura avea o rigoare specială în ceea ce privea politica externă**

Nu se putea atinge nimeni , de nici un fel de problemă din afară.

gazetele ungurești...

-**Bentoiu** : În privința gazetelor de care plângeați adineauri, vă pot informa că **sanctiunile cele mai severe** pe le-am aplicat , de când sunt la cenzură, **au fost împotriva acelor gazete** : două suspendări s-au produs în câteva zile.

-**Goga** : Închideți gazetele acelea , faceți un bine !

-**Șeicaru ("Curentul")** : Dle Bentoiu, d-ta ești numai de 4-5 luni, la Ministerul de Interne. Gazetele acelea au o activitate mult mai veche.

-**Bentoiu** : Când s-au făcut vinovate acele gazete, **au fost suspendate**.

Aceasta este sanctiunea cea mai gravă ce li se poate aplica.

-**Goga** : **Este ceva morbid în situația acestor gazete** , fiindcă ele sunt într-un număr de patru ori mai mare decât erau sub regimul unguresc.

Sunt orașe care au câte **5 cotidiene în limba maghiară**.

-**Șeicaru** : Dle Goga, nu socotiți dvs **morbidețea acestor gazete ungurești** , drept cea mai bună luare de temperatură a **slăbiciunii și a anemiei autorității de Stat național românesc ? (aplauze)**

În măsura în care **Statul s-a dovedit slab, aceste gazete s-au înmulțit**.

-**Goga** : Între primele măsuri ce se vor lua, **în cel dintâi sfert de ceas al unei guvernări care are să vie, va fi măturarea a o mulțime de asemenea organe , care n-au nimic de a face cu interesele Statului.** (aplauze la PNC)

Însă ce se petrece aici, la cenzură ?

Nu se putea scrie , de exemplu, nici un fel de apreciere , **nici la adresa stărilor din Rusia**, și , în special, **nu putea fi vorba să examineze** cineva , într-un sens politic,

marile schimbări care s-au petrecut în timpul din urmă în Franța. Era dramatic :

n-are voie nimeni să vorbească în sens politic despre evenimentele de la Paris sau de la Moscova .Tabu d-l Blum. Tabu d-l Litvinov.

Se suprimau orice adjective la adresa lor. Mai mult, **nu se îngăduia să apară nici măcar**

vocile din presa țării lor. Era imposibil. Când venea aici un articol mai puternic ,

care vorbea despre ultimele evoluții din Franța, **era pur și simplu confiscat**

și **dvs nu aveați voie să citiți ce spunea d-l André Tardieu la Paris** - când d-l André Tardieu reprezintă , și el, dacă nu un curent puternic din opinia publică, în orice caz ,

o serioasă îndrumare intelectuală și o experiență politică consacrată.

-**Pamfil Șeicaru** : Este autorul tratatului de la Versailles , alături de Clemanceau.

-**Goga** : Am aici o mulțime de pagini care au fost confiscate . **Am strâns o colecție la redacția ziarului " Țara noastră"** , cum cred că a făcut fiecare gazetă serioasă.

Rămâne un certificat foarte trist această colecție.

Pentru că , ce se degajează din această situație ?

Se degajează faptul că societatea românească **este lipsită de îndrumări în politica externă ;**

că pe urma acestei **amputări de ordin general**, îndrumarea **politicii externe la noi suferă ;**

că **nu știe nimeni ce se întâmplă** ; că încep să **se plimbe legendele** și se creiază

o stare sufletească de presiune și de protestare .

Politica externă a fost suprimată și amputată încontinuu.

Grație acestei comprimări, nu se știe nimic ce s-a petrecut ."

[-----]

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Guvernul Leon Blum

▣ Manifestul LANC - cenzurat !

" Eu nu mă voi amesteca în zbuciumul interior al Republicii franceze.

Dar aş lipsi de la datoria mea dacă nu aş mărturisi că actualul guvern al d-lui Blum - acum dacă aş scrie la gazetă , cenzura m-ar tăia ! - **cu lozincile pe care le urmăreşte , nu poate fi considerat de noi , pe aceeaşi linie istorică cu Franţa tradiţionalistă ,** faţă de care nu a încetat o clipă veneraţia noastră. (aplauze la PNC)

În această privinţă , vă rog să-mi îngăduiţi să citesc **concluziunile dintr-un Manifest** elaborat de către şeful nostru suprem , dl **Alexandru Cuza** şi de mine, care a fost confiscat . "

Goga -Bentoiu /

[**De-ale cenzurii**

De fapt nu confiscat, ci cenzurat , dar şa tare cenzurat , d-nii mei, **încât nici măcar nu s-a îngăduit să se înregistreze la gazetă că am dat un manifest !**

Credeam că se vor cenzura din el unele părţi - deşi mi se pare cam ciudat , ca elementele de o incontestabilă cultură , care sunt acolo la cenzură, **să taie ,** eu nu mai zic de mine, dar **să taie ceea ce scrie d-l ACCuza, venerabilul nostru preşedinte suprem ,** mi se pare **un act de impudoare .** Eu acum sunt foarte dispus să fac mici destăinuri

picante. Când a fost cenzurat , domnii mei, eu , faţă de asemenea lucruri care sfidează legea, am venit şi eu cu un act de ilegalitate : **am tipărit manifestul şi nu l-am mai prezentat la cenzură.L-am împărţit aşa .**Aparatul de confiscare , nu-l aveţi ;

prin urmare **manifestul s-a răspândit "** (aplauze la PNC)

-Bentoiu : Îmi daţi voie ?

-Goga : Nu este din timpul regimului d-tale .**Nu te face solidar cu trecutul !** (ilaritate)

-Bentoiu : În nici un caz nu poate fi vorba de regimul meu , dar este o chestiune de principiu.

Am primit şi ieri reţeta din altă parte şi mi-aţi recomandat-o şi dvs astăzi ...

Mi-aţi arătat şi ieri şi astăzi confiscarea ca fiind superioară cenzurii preventive, aceea pe care o executăm noi. Acum , dvs ne-aţi spus prin ce mijloace aţi izbutit să răspândiţi manifestul dvs. Dar acest succes dovedeşte tocmai că reţeta recomandată de dvs nu este bună şi nu trebuie să o aplicăm.Prin urmare, perseverez . (aplauze la majorităţi)

-Goga : Vă rog să faceţi o deosebire. **Formula este ceva rigid şi dogmatic.**

A o aplica la toate cazurile, a întrebuiţta aceeaşi formulă pretutindeni , este o mare greşeală.

Apoi, eu protestez ! "

Ce ceream eu pentru d-l Maniu , dvs nu aveţi dreptul să îmi aplicaţi mie (ilaritate) ; fiindcă

d-l Maniu ataca Coroana şi dl. Alexandru Cuza şi cu mine făceam o analiză serioasă, foarte sobră în cuvintele ei, **a situaţiunii celei nouă create în Franţa , după guvernul Blum.** Şi eu cred că **dl Alxandru Cuza şi cu mine suntem oameni cu oricare**

răspundere ; mai mult, reprezentăm o bună parte din opinia publică a acestei ţări şi avem dreptul să privim raporturile între noi şi Franţa şi să le comentăm ;

este o datorie a noastră (aplauze la PNC) Dar , ceea ce spuneam că este nota picantă :

după ce a fost oprit manifestul nostru , am fost chemat la telefon de ministrul de Externe, amicul meu Titulescu, în timp ce eu eram la Ciucea. M-a chemat la telefon şi mi-a spus :

- **< Aud că ţi s-a spus ţie că eu aş fi dat ordinul să fie cenzurat manifestul vostru.**

Cum crezi tu că eu aş fi îndrăznit să fac un asemenea lucru ?

Îţi spun acum , ca să audă toţi cei care urmăresc conversaţia noastră la telefon, că acest lucru nu este adevărat . >

Protesta aşa de violent încât eu am spus :

-< **Atunci ţi-am făcut o mare plăcere cu acest manifest ! >**

-< **Plăcere tocmai nu ! >** După aceea a venit cu oarceari justificări.

O.Goga / 27 nov.'36

▣ Guvernul Leon Blum

▫ Manifestul PNC

- continuare -

Să-mi dați voie să citesc concluziunea din acest manifest :

< În vremea când la Paris se înscăunează **marxismul triumfător**, în suflete neamului nostru percepțiile naționaliste sunt mai accentuate și mai definitive ca oricând. În faza actuală a istoriei noastre , **românismul este lovit de radiațiunile unui naționalism organic** , rezultatul unei **conștiințe de diferențiere etnică** , precisă și irevocabilă.

< **Naționalismul este justificat** de nașterea Statului român și este **unica platformă a consolidării noastre interne** .

Nici un milimetru , nici o silabă nu se poate sacrifica din această concepțiune , fără a primejdui însăși existența noastră.

< **Ideea națională și creștină** la noi nu este numai **revelațiunea unei doctrine** , este mai mult decât atât, **este strigătul desnădăjduit al instinctului de conservare și apărare a neamului** . Iată deci realitatea.

<Un conflict de ideologie a intervenit între **o bună parte a opiniei publice franceze , captată de catehismul lui Lenin**, și orientarea sufletească a românismului .

Este o disonanță de simțire și de gândire pe care , cu durere, suntem datori s-o înregistrăm.

< **O concluzie** însă trebuie să tragem din această stare de lucruri schimbate, pe care **o prezentăm lumii noastre și tuturor care privesc sbuciumul țării** .

< **Ne credem a fi în asentimentul tuturor bunilor români** , care cunosc pulsul istoriei , atunci când **afirmăm încă o dată admirația noastră neclintită pentru Franța tradiționalistă , a concepției de armonie socială**, pentru înfăptuirea binelui colectiv.

< **Față de această Franță** , care a introdus în **laboratorul de gândire a Continentului principiul de naționalitate**, pregătind pacea lumii și schimbările de hartă pe acest etern adevăr, **poporul român și toate curentele politice ale țării noastre**

au păstrat **o respectuoasă expectativă** , așteptând **reînvierea ordinii ei sufletești , pe deasupra unei fenomene de dezagregare trecătoare.**

< **Așteptăm reînvierea Franței tradiționale** , care a transplantat la noi **ideea de națiune și de patrie**, pentru a-i întinde mâna cu pioasă recunoștință.

< **Declarăm însă că**, perpetuând sentimentele noastre din trecut pentru marea națiune franceză, **nu simțim nici un ecou al lor și ne păstrăm deslipiți de orice obligațiune**

față de actuala oficialitate franceză , reprezentată prin dl Leon Blum , spunând poporului românesc să știe că nici un bine nu va putea avea de pe urma lui.>

" Iată d-lor, **aceasta este și astăzi convingerea noastră** , o rostim cu respect și cu sinceritate.

Suntem pentru menținerea raporturilor de amicitie și de alianță cu Franța , păstrându-ne, firește , libertatea completă de acțiune în primirea sau refuzarea **formelor internaționale care pot să influențeze soarta noastră "**

-Pamfil Șeicaru : De ce nu l-ați tradus și nu l-ați trimis la ziarele franceze ?

Fiindcă **o bună parte din ziarele franceze publicau în întregime acest manifest** .

-Goga : Vă spun sincer : sunt convins că-l publicau. Nu l-am trimis însă pentru că **am crezut că trebuie să vorbesc numai cu lumea românească** .

Peste tot , d-e Șeicaru, **eu cred că raporturile noastre internaționale vor fi determinate de aici, de la noi de acasă. Nu se poate face nimic, în nici un laborator, dincolo de granițele țării. Radiațiunea sufletului românesc va hotărî , ea , toate marile adevăruri care privesc soarta noastră."** (**apaluze vii la PNC**)

[-----]
Propaganda bolșevică ...

Cenzura românească !

Dar nu numai atât, **acolo este o activitate militantă împotriva Basarabiei românești**, și acum **revin iarăși la cenzură**. Înainte cu o lună și jumătate , la **postul de radio de la Tiraspol**, s-a pronunțat în limba românească **un discurs de o violență extraordinară**.

În definitiv, radio-ul este în Rusia o instituție de Stat. Noi, dacă nu suntem în prietenie cu rușii, nu suntem nici în raporturi oficiale care să îndreptățească un asemenea limbaj.

Ei bine, în conferința care s-a pronunțat la radio, **s-a vorbit despre necesitatea de a îneca în sânge acest stat al burgheziei** . Mi-am permis s-o înregistrez la gazetă ca să știe Românii ,

care nu au ascultat la radio, **ce cuvinte se pronunță la adresa noastră la Tiraspol**, acolo unde **am refăcut podul ca să stăm de vorbă unii cu alții**.

-N.Constantinescu -Bordeni : Și desigur a fost cenzurată !

-Goga : Da **Nu ni s-a permis să o înregistrăm**, ca să facem educația cetățenească acestui popor. **Este un act de mare greșeală politică**, de oarece, ca chestiune de **pedagogie cetățenească**, lipsim poporul nostru de realele lui îndrumări.

-GACuza : În schimb "**Izvestia**" se vinde **neoprită de nimeni în toată Basarabia**. Dăunăzi a trebuit să confiscăm noi, din organizația noastră, vreo 200 de numere, pe care ostentativ le-am ars în gară la Călărași.

-Goga : Dar **Rusia bolșevică păstrează și un îndemn de expansiune în Occident**, urmând neconținut **distrucția, ca metodă**, în vederea unei **revoluții generale**, care rămâne **ultimul scop al acestor erostați de la Kremlin**."

[-----]

O. Goga / 27 nov.'36

33.) **Virgil Madgearu (PNT) , Declarație la Mesaj , Cameră, 28 nov.'36**

(DAD, MO 6 , ședința de sâmbătă, 28 nov.'36, p. 95 - 97)

N.Rădulescu -Mehedinți (PNT) , Declarație la Mesaj , Senat , 28 nov.'36

(DS: MO 7, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , pag ?)

[**LD** : **În aceeași zi și cu același conținut, Madgearu și Rădulescu citesc**, în numele PNT , în Cameră și în Senat , o **Declarație acuzator - ultimativă** .

PNT acuză guvernarea liberală în toate domeniile, pe toate planurile.

Guvernul liberal trebuie să plece . PNT adjudecă guvernarea , anunță programul .]

Doc. integral - **fișier PNT XIII**

[-----]

Virgil Madgearu /

Rădulescu .Mehedinți / 28 nov.'36

▣ **Guvernarea Tătărăscu**

" **Singurul domeniu** unde guvernul a dovedit stabilitate , a fost **menținerea măsurilor excepționale , cenzura și starea de asediu** , prin care **s-a strecurat în sufletele tuturor îndoiala și suspiciunea** asupra stărilor din țara aceasta . (**aplauze pe băncile PNT**)

[-----]

" Iar **proiectul de lege pentru regimul presei**, întocmit de guvernul unui partid care , după război, **a guvernat neîntrerupt la adăpostul cenzurii**, este **o încercare de a se zugruma libertatea presei prin alte mijloace** .

Dacă **înțelegem necesitatea** de a se stabili **răspunderile scrisului**,

nu vom admite de a încătușa libertatea de exprimare liberă a gândului și critica onestă.

[-----]

Virgil Madgearu /

Rădulescu -Mehedinți / 28 nov.'36

▣ **Cultură**

[**LD** : **Pornit numai pe critică distrugătoare, Madgearu amestecă domeniile, nu spune nimic de școală, de investițiile culturale și de artă făcute în această guvernare** .]

" Pentru investiriile cu caracter **cultural , social și sanitar** , de un interes copleșitor , în timp de 3 ani nu s-a cheltuit din buget **decât 2 miliarde 200 milioane** ,

adică abia **3, 1/2 % din totalul cheltuelilor bugetare** , o sumă modestă ,

mai ales dacă se raportează la **marea irosire a banului public** , în **afacerile scandaloase** , care au făcut **obiectul cercetărilor judiciare** din ultimii ani, fără a se fi adus măcar satisfacție unor sancțiuni exemplare a celor ce poartă răspunderea reală

a unui **regim de desmăț și de risipă** "

Madgearu, Rădulescu / 28 nov.'36

34.) Grigore Iunian (PRT) , Discurs la Mesaj, Cameră , 28 nov.'36
(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36) Document integral - fișier PTR - II
[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Guvernarea Tătărăscu

▣ Între promisiuni și realități

"Să mă iertați, se poate întâmpla să fiu socotit aspru în unele observări ale mele.
Vă mărturisesc că nu vin cu nici un resentiment și, pentru ca să reușesc să fiu obiectiv ,
pentru o dată, am să chem în sprijinul meu chiar autoritatea afirmațiilor dvs.

Nu vorbesc de dl Inculeț [ex ministru Interne] , vorbesc de alți membri ai guvernului .

Dl Inculeț are prudența să nu scrie , de aceea este și foarte supărat

împotriva celor care au cutezanța să scrie .(ilaritate) și a găsit mijlocul
să manifeste această supărare a d-sale , trecând departamentul de Interne
amicului meu, dl Luca,[ministru Intene]care , pare-se, dă totuși un prețios sprijin
la această măreață operă (ilaritate) [-----]

Cenzură sau confiscare în apărarea Regelui !

" Am asistat la un foarte interesant duel , acum două zile , între secretarul general al Partidului
Național -Țărănesc , d-Madgearu, și între d.l Bentoiu .

Se discuta cenzura și metodele cele mai bune de apărare , a ceea ce constituie
un element de seamă a patrimoniului nostru național. Discuțiunea n-a fost pe chestiunea de
fond .Oratorii erau de acord că unele măsuri excepționale se impun. Deosebirea a stat în
aceea că dl Bentoiu spunea că este mai bună cenzura decât confiscarea ,
iar reprezentntul PNT , fără a critica în sine , în principiu, cenzura , credea totuși că
apliarea ei , așa cum a fost făcută , nu răspunde la preocuparea aceasta principială .

-Madgearu : Am declarat categoric că suntem contra cenzurii și socotim că nu are utilitate.

-Iunian : Dar ieri nu ați fost așa de categoric .

-Madgearu : Categoric

-Iunian : Să presupunem acest lucru. Suntem bucuroși să vă auzim declarând acesta azi.
În orice caz, sentimentul nu a fost așa de statornic. Dar deosebirea care este ?

Dvs, Partidul Național -Țărănesc, recomandați : nu faceți cenzură, confiscați !

Aveți un alt mijloc de a garanta libertatea de exprimare : confiscând ! (ilaritate)

Dvs reproșați guvernului lipsa de sinceritate și-i spuneți : noi nu am dorit niciodată cenzura ,
noi am confiscat , și am confiscat pentru că nu este îngăduit să ataci Coroana .

[-----]

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▣ Guvernul Tătărăscu

▣ Partid liberal ?

[LD : numărătoarea îmi aparține , pentru a-l putea sistematiza]

[-----]

C) Partid democratic ?

" Libertățile publice .Un regim democratic este rezemat pe libertăți publice.

Am auzit aici o foarte interesantă discuție asupra cenzurii .

Cu acest prilej, ne-a lămurit dl Bentoiu că n-a lucrat așa, la întâmplare,

că a lucrat cu metodă, într-un cadru bine stabilit .(ilaritate)

A ! Că sunt greșeli de execuție ? Se poate. Aici apare cavalerismul dvs .

" Vreți dictatură, sigur, o practicați de trei ani , lașă și neputiincioasă.

Pentru aceasta vă trebuie acoperirea Parlamentului .

Dvs aplicați legile pe care le votează Parlamentul ! Ce vină aveți ? (ilaritate)

Și mai aveți o grijă : **să vă descărcați răspunderea și pentru aplicare .**

Aveți pentru aceasta **starea de asediu ! " [-----]**

" **Acest regim parlamentar reclamă o înlăturare a regimului restrictiv de libertăți de astăzi.**

N-avem nevoie de stare de asediu.

Arătați- mi dvs **care au fost momentele în care s-a învederat necesară ?Nici unul.**

N-avem nevoie de cenzură .

Este ineficace .Este păgubitoare . Ea nu tinde , cum s-a arătat , decât la abuz .

Ați mers până acolo **încât să interziceți discuțiile asupra problemei monetare ,**
ca și când chestiunea de a se ști care sunt bazele pe care trebuie să fie îndrumată
politica noastră economică și financiară este o chestiune care rămâne
la **chibzuința exclusivă a miniștrilor de finanțe** care s-au perindat,
și nu este o chestiune care **interesează opinia publică ! "**

" Într-un regim democratic să nu se îngăduie ca asupra unor asemenea **probleme obiective ,**
asupra **directivelor de dat politicii noastre economice și financiare , să se facă discuții?**

Aceasta învederează , în mod nu se poate mai evident ,

fie lipsa dvs de sinceritate , când vă declarați partizanii regimului democrat ,

fie că măsura cenzurii , pe care o mențineți și astăzi , **este inutilă și păgubitoare "**

Grigore Iunian / 28 nov.'36

▫ **Legea presei**

" Regimul presei. Ați venit cu legea presei.

Sunt și eu de părere că în presă sunt unele **abuzuri** care **trebuie evident sancționate și**
împiedicate , dar nu printr-un regim de restricțiuni , care să facă posibil în permanență
amestecul puterii executive în presă (aplauze la PRȚ)

" Din două una :

sau **opinia publică este capabilă de manifestări**

și transmite vigoarea ei de manifestare și presei ,

și atunci toate măsurile dvs sunt inutile ,

așa cum au fost inutile legile de apărare a Statului ,

prin care vi s-a dat posibilitatea de înfrânare ,pe care însă n-ați folosit-o ,

sau , dacă **opinia publică este nevolnică** și puteți mai departe **s-o stăpâniți** pe temeiul acestei

nevolnicii a opiniei publice , **n-aveți nevoie de o specială lege de gătuire a presei ,**

pentru că **o gătuiți sub alte forme ,**

așa cum o gătuiți și astăzi , pentru că nu se poate spune

că noi avem astăzi o presă în care să existe posibilitatea de manifestare

a opiniilor politice , ale diferitelor grupări (aplauze) .

" Eu mă ridic împotriva încercărilor pe care le-ați făcut cu privire la **legea presei -**

nu voi stărui asupra acestei chestiuni , fiindcă **o vom discuta**

dacă veți aduce această lege în cursul sesiunii parlamentare . "

Grig.Iunian / 28 nov.'36

35.) **C.Zamfirescu (PNL-g) , discurs la Mesaj, Cameră, 28 nov.'36**

(DAD, MO. 6, sâmbătă, 28 nov., pag. 312- 316)

[LD : Discurs stereotip opozant, cu oarece nuanțe care vădesc dorință de reconciliere
cu partidul trunchi, cu liberalii ce gravitau în jurul lui Dinu Brătianu,
dar cu țintă în guvern (mai ales Tătărescu și Inculeț) , considerat vinovat de toate relele.
Rezum și citez .] [-----]

[**cenzura și starea de asediu**]

Este **veche de trei ani;** tinde să devină **o metodă obișnuită de guvernare ;**

" ați înființat cenzura pentru că vreți **să puneți frâu jurnalelor** ca să nu scrie lucrurile pe care

credeți că nu sunt de scris. **Uitați însă un singur lucru ,** în ce privește **violența ,**

injuria sau invectiva , până astăzi nici un jurnal n-a întrecut colecția

"Viitorului" din 1932.

-Voce PNL-1 : "Mișcarea" dvs !

-Zamfirescu : V-aș recomanda să o faceți cu toată atenția , să răsfoiți în special colecția "Viitorului" din iulie 1932, când a venit la **guvern d-l Alexandru Vaida -Voevod**. Sunt sigur că - nu aici , dar pe culoare - o să fiți de perfect acord cu mine, că **nici un jurnal n-a întrecut violența " Viitorului"** din acele vremuri ."

[PNL-1 față de cenzură ...]

"Cenzura și starea de asediu , de la început, au fost combătute expres , nu tacit , de însuși șeful partidului dvs , de dl.Dinu Brătianu.

Această cenzură și stare de asediu au fost combătute de toate grupările Partidului dvs !

Ași vrea să știu care grupare ar fi fost dispusă să le probe ?

Îmi pare bine că **o coincidență foarte ciudată** face ca raportor la Mesj , să fie chiar **colegul nostru , dl Vântu**.

DI Vântu , probabil , ca să justifice numele pe care îl poartă , **a venit** vijelios la tribună într-o zi , cu o diatribă foarte bine alcătuită , **în contra cenzurei**.

Nu știu ce urmare a avut.

D-l Vântu de odinioară , din vijelia care promitea să fie, **s-a transformat într-o briză** foarte plăcută , **și de unde corabia d-lui lanculeț , risca să fie răsturnată** de impetuoșitatea d-lui Vântu, **ea a fost ajutată mai mult** de acest alizeu , permițându-l să meargă printre stânci , să-l oprească și să-și continue drumul.

-**Șeicaru** : **Vântul** când se apropie de banca ministerială , **devine zefir . (ilaritate)**

-**C Zamfirescu** : **Poate** că atunci **dl Vântu era în opoziție** , iar **acum este la guvern !**

Ca o curiozitate, **această cenzură** , care a fost **blamată de toată lumea**,

nu se știe precis ce paternitate are ;

se presupune că ar fi a d-lui Inculeț , dar **trăește prin voturile unor mijoritari** , care , toți, s-au declarat împotriva ei. **Mi se pare ciudat** și alceva : cel puțin în asemenea ocazii , **nu s-au căutat să se salveze aparențele** , pentru că această lege , care trebuia să fie votată în fiecare an, cu drept de prelungire pe 6 luni - **știu foarte bine năduful băncii ministeriale**, **în a găsi un raportor** și, fără a discuta însușirile și calitățile raporturilor din trecut , cu care , de altfel , am relații destul de civilizate , nu pot să mă împiedice de a nu remarca , într-o chestie care privește direct **doctrina partidului**, din care vă făliți că faceți parte , nu s-a găsit , nu zic , un majoritar cu talent, dar **un majoritar cu mai multă autoritate** , care să imprime pecetea autorității sale în făurirea unei astfel de legi .

Nu știu cum să interpretez zâmbetul colegului meu , dl **Aznavorian**,

pentru că ,întotdeauna , cel puțin în discuțiile de pe culoare ,

am auzit reprobări categorice în privința luării acestei măsuri , **și desaprobări** ,

dar se pare că **majoritarilor li se pune o dilemă**

foarte curioasă : **ori aprobați cenzura , ori plecăm de la putere** .

Față de aceste cuvinte cominatorii ...

-**Hurmuz Aznavorian** : " **Die Zamfirescu**, nu numai discuțiile de pe culoar , **dar și aici**

recunosc inutilitatea cenzurii ; aceasta însă nu însemnează

că partidul trebuie să se orienteze după părerea unui parlamentar .

-**C.Zamfirescu** : Personal, nu vă învinuesc , pentru că **în situația dvs** ,

am convingera că se află aproape 95 % din membrii majorității dvs, așa că vă rog ,

nu luați aceasta ca o învinuire adusă dvs.

C.Zamfirescu / 28 nov.'36

36.) **I.Inculeț (Ministru secretar de Stat , vicepreșed Consiliului de Miniștri)**,

discurs final - la Mesaj, 28 nov.'36

(DAD, MO 6, șed. de sâmbătă, 28 nov.'36 , p. 121 - 127)

[LD : **Ședința dura de 7 ore. Adunarea este condusă de NNSăveanu .**

Inculeț este întâmpinat cu aplauze prelungite de majoritate.

Vorbește foarte rar în public, este **om de acțiune**,și , pentru că deținuse Internele, este considerat **"mâna forte" a PNL**.I se mai adaugă un apelativ : **" omul regelui" .**

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Școala [dr.C. Angelescu]

"În ce privește școala, mă mărginesc numai la școala primară.

Din 1933 și până în prezent , s-au terminat 3.000 de școli primare ;

De la 1935 au fost puse în construcție încă 3.000 de localuri școlare , astfel că la sfârșitul acestui an, vom avea 6.000 de localuri școlare noi. (aplauze prelungite la PNL)

S-au dat pentru aceste școli : bănci, catedre, table și toate materialele necesare

învățământului primar ; s-au numit până în prezent 16.000 normaliști și normaliste ;

s-a dat imbold pentru dezvoltarea învățământului practic , pentru asistența copiilor săraci ;

Și , în fine, o acțiune foarte frumoasă , foarte laudabilă,

s-au obligat toate comunele din Vechiul Regat să ia pe socoteala lor

câte o comună din ținuturile unite, unde influența străină a fost mai puternică ,

de unde s-au luat câte 2-3 copii care, pe socoteala acestor comune,

să primească educație până la universitate. (aplauze prelungite la PNL)

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Pedagogie politică

▣ Mentalități politice

[LD : Ar fi trecut la capitolul IV - Realizări - dar înainte de aceasta ar vrea să facă "un mic preambul" o pledoarie pentru obiectivitate , pentru limbajul cuviincios, pentru bune maniere și dialog civilizat .

E bine , e frumos, dar ... "ce ție nu-ți place altuia nu face! " .

Vai-vai... care a fost limbajul liberal la adresa PNȚ, când acesta a fost la guvernare !]

Madgearu a ieșit la tribuna Parlamentului și a afirmat în fața țării ...

"că noi nu am făcut nimic pentru înzestrarea armatei "

Mai întâi , " realizările ar trebui să ne bucure pe toți ,

pentru că nu sunt făcute în profit personal al cuiva, ci în profitul țării.

" S-ar mai cere ca la onorata opoziție să fie un limbaj , ca să zic așa, mai civilizată,

mai cuviincios, să se evite cuvintele așa-zise tari,

pe care le găsești deschizând un ziar, și citești

discursurile diverșilor corifei ai vieții politice .

Chiar aici în Parlament, auzi cuvinte : escroc, cinic, bandit tâlhar [-----]

" Și curios, că aceste cuvinte , cu atât sunt mai tari, cu cât partidul pretinde

că este mai democrat , parcă democrația , adevărata democrație ,

n-ar cere o educațiune , educațiune pur și simplu .

"Și s-ar mai cere , d-lor deputați, în raporturile dintre noi , aș zice, un minimum de respect .

..S-a prezentat un escroc - nu dau numele pentru că este la Parchet -

aici la București, la un gazetar, cu o chitanță a mea, contrafăcută firește,

prin care eu pur și simplu primeam de la dl Fabricius ,

-care este bănuie că este conducătorul hitleriștilor din România,

sau că s-ar fi făcut aluzie la ministrul Germaniei -

că eu am primit 650.000 lei , chitanță semnată Ion Inculeț, semnătura mea .

Se prezintă acest escroc la gazetar și , împreună cu dânsul, se duc la un fost ministru

și îi spun: uite chitanța ministrului .Îți mai aduc o chitanță că a mai primit

încă 40.000 franci elvețieni, și, în același timp , îți aduc chitanțele similare

ale d-lui Vaida-Voevod, și d-lui Mareșal Averescu .

" Ce trebuia să facă un fost ministru , când vine cineva cu o asemenea chitanță ,

care tinde să compromită pe un Inculeț, fost președinte al Sfatului Țării ,

pe un Vaida -Voevod , fost prim-ministru al țării, pe un marșal Averescu , gloria noastră în

conducerea războiului , ce trebuia să facă un fost ministru de bună credință ,

dacă ar fi avut simțul acestui minimum de respect față de un om, decât **să-l ia pe acest escroc și să-l dea pe mâna poliției ?**

Dar nu face aceasta , **cheamă un fotograf**, îi dă fotografului 1.500 lei, și-i **promite escrocului** 100.000 lei , dacă îi va da chitanța mea, așazisă originală, și încă câte 100.000 lei pentru fiecare chitanță originală a d-lor Averescu și Vaida .

"Chestia se găsește la parchet. Am fost însă **adânc mâhnit** când am aflat că în Țara Românească , un fost ministru, n-a găsit măcar **atâta încredere în cinstea unor oameni care au jucat și ei un rol în țara aceasta** și care **au stat sau stau pe banca ministerială** .

-**Hurmuz Aznavorian** : E de o **naivitate** omul acesta !

-**Aurelian Bentoiu** : **Nu este naivitate**. Dl ministru nu ne-a spus numele escrocului, dar a rămas în umbră **escrocul față de omul politic**.

-**Aznavorian** : Mă mir cum a putut să-și închipuie că circulă astfel de chitanțe .

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

▣ Legiferarea.

"Trec la repezeală peste **opera noastră de legiferare** anunțată în Mesajul Tronului , pe motivul că **toate aceste legi vor fi aduse** în discuția Camerei și **le veți cunoaște** cu toții.

Aș vrea numai să spun că, după cum a fost și până acum, așa va fi și în viitor :

toate legile noastre vor fi bine studiate , toate **vor fi aplicabile**, și toate **vor intra în conștiința țării**, fiindcă așa este caracterul legiferării noastre .

[**Legea presei**]

"Aș vrea, d-lor deputați, numai **două cuvinte** să spun asupra **legii presei**.

Indiscutabil, **nu noi suntem dușmanii libertăților publice** , noi care **am votat Constituția** din 1923, ce garantează toate aceste libertăți, printre care și libertate scrisului.

Însă, d-lor deputați, cred că este ceva de făcut aici, de reparat.

[**Mentalități în ... presă ... amintiri 1919**]

Când am venit eu din Basarabia , după unire, am fost **primit de presa de la Iași** , în modul cel mai favorabil, eram **sol, rândunică, apostol**, eram de toate.

Însă, după un foarte puțin timp, dat fiind că **noi în Basarabia făcusem o lege agrară radică**, și **influențam** prin legea noastră și **legea agrară** din Vechiul Ragat , **marii noștri proprietari**

[**basarabeni**] , reacționari, **au dat mâna** cu proprietarii mari reacționari din Vechiul Regat ,

și atunci , din sol, rândunică , apostol, **am devenit bolșevic, netrebnic, nebun**

(**mare ilaritate**) Vă mărturisesc că **nu eram deprins** cu un astfel de tratament.

Eram încă tânăr. Acum m-am deprins și vă mărturisesc că , atunci **când nu mă atacă presa cu cuvinte prea tari , chiar parcă îmi lipsește ceva** (**mare ilaritate**)

Atunci vă mărturisesc **am fost mult amărât**. M-am dus la **Costică Arion** , care mi se părea un om mai de suflet, și i-am spus :

< **Coane Costică** , **uite necazul meu, uite cum sunt atăcat** >

El, cu ochii lui totdeauna rătăcitori , printre gene , îmi spune : <d-le **Inculeț**, ești încă tânăr la noi.

Să știi că românul este tare rău de gură , dar foarte bun la suflet.

Și dacă el te-njură astăzi prin gazete , nu înseamnă că mâine n-are să te ia în brațe, să te invite la o cafea sau la un ceai .

Pe de altă parte, să știi că în **Țara Românească dacă faci politică și presa nu te mai**

înjură, înseamnă că ai încetat să mai însemni ceva în viața publică. > (**Ilaritate, aplauze la PNL**)

[**Mentalități în ... presă ... amintiri 1920, ' 21**]

"**Mi-a servit lecția aceasta a lui Costică Arion**, însă, d-lor deputați, peste vreu an, într-o gazetă din Iași apar iarăși **niște aricole contra mea** ,

că eu aș fi furat niște cai și, prin contrabandă, i-am trecut peste Nistru . (**mare ilaritate**)

Ce să fac ? M-am dus la **Palatul Justiție** de aici. Trăia încă primul președinte Hagiopol.

S-a întâmplat că în biroul lui se aflau **mai mulți magistrați**. M-am plâns împotriva atacurilor și **le-am cerut sfatul ce să fac**. Eu voiam să-i dau în judecată **pe calomnatori și să fie pedepsiți** , fiindcă nu admit ca eu, om corect, să fiu făcut hoț de cai.

Hagiopol mi-a spus : < **D-le Inculeț, las-o baltă ! Cum ? Uite am să-ți spun ceea ce are să se întâmple .D-ta ai să dai gazeta în judecată , procesul are să fie pus la jurați,**

acolo la proces au să vină mulți , mulți de tot avocați ai părții pârâte,
și ai să fii d-ta ponegrit și maltrat de așa natură , că ai să regreti și ceasul când ți-a trecut
prin minte să recurgi la un proces împotriva presei ! >

[libertatea presei = libertatea calomniei ?!]

"D-lor deputați, indiscutabil, trebuie să respectăm libertatea presei , însă ,
cum foarte bine se spune în Mesajul Tronului,

trebuie această libertate a scrisului pusă în concordanță cu răspunderea scrisului.

Am toată convingerea că Parlamentul nostru , care a dat dovadă de atâta pricepere la celelalte
legi, va găsi și aici linia necesară pentru că, în adevăr, să asigure libertatea presei,

**dar , în același timp, să de posibilitatea ca, cel care calcă această libertate ,
să fie tras la răspundere prompt și eficace "** (aplauze la PNL)

[-----]

I.Inculeț / 28 nov.'36

37.) Vict.Iamandi (ministru Culte și Arte) , discurs final la Mesaj, Senat , 29 nov.'36

(DS, MO 7, șed de duminică, 29 nov.'36 , pag. 136 - 145)

[LD : 9 sept.2003 . Dacă politica s-ar fi redus la lupta oratorică, de sigur că Iamandi
ar fi făcut parte din categoria " greilor " , a învingătorilor.

Născut în 1901 , în 1936 avea 45 de ani.În finalul luptei lui , la 50 de ani,

el va plăti cumplit , cu viața, aceste victorii oratorice. Doc.integral -fișier PNL XI

■ Școala și biserica = fundamente naționale

■ Legea presei

/ presa de extremă dreapta / presa PNC, Goga , Cuza.../

/ Calomnii , violențe, amenințări, asinate /

/ Lupta generațiilor / Incompatibilitatea între creștinism și legea talionului

/ Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.

[LD : În noua-i calitate, de ministru al Cultelor , Iamandi se ocupă de școală și biserică
mai mult ca altă dată. Sesizez un accent special pus pe solitudinea față de

preoți și învățători ,și mă gândesc că, printre altele, în această preocupare putea fi
și dorința PNL de a câștiga această categorie de intelectuali de sub puternica atracție
fie de la mișcarea țărănistă , fie de la mișcările naționaliste .]

Iamandi / 29 nov.'36

S-au numit peste 17 000 de absolvenți ai școlilor normale ,

în învățământul primar, în acești 3 ani , punându-se

" temelia pe care trebuia să se ridice consolidată clasa țărănească din acest stat ."

S-au ocupat cu aceeaș înțelegere de **biserica noastră națională.**

[-----]

Nu este posibil ca țărani să aibă drepturi politice,

iar conducătorii lor de la sate, să nu le aibă.

[datorია profesională]

Evident că este o delimitare a misiunii pe care trebuie să o îndeplinească

învățătorul la școală și preotul la biserică.

În acel cadru al datoriei profesionale, nu trebuie să se facă nici o imixtiune a politicii directe.

Și preoții și învățătorii , trebuie să aibă totdeauna în vedere , că ei sunt la țară

elementul de ordine , de liniște , de propovăduire a adevărului ,

indiferent dacă se pot găsi într-un câmp politic , sau în alt câmp politic.

Ei trebuie să nu uite că numai prin cultură , prin credință, prin creștinismul împăciuitoar,

prin acea solidaritate a sufletelor, pe care ortodoxismul o împrăștie în toate direcțiile,

și nu prin ură, se poate clădi temelia vieții unei țări întregi "

(aplauze prelungite la PNL) **Acesta este rostul preoților și învățătorilor. "**

[-----]

Iamandi / 29 nov.'36

▫ Legea presei

"D-lor senatori, eu **sunt un vechi apărător al libertății presei și ca om politic și ca ziarist. La 1923, când s-a votat Constituția, am luat cuvântul la articolul respectiv, care se referea la presă, și am cerut menținerea integrală, pentru presă, a regimului pe care îl avea și în Constituția de la 1866.**

Mă găsesc și astăzi pe aceeași linie.

Evident, **răspunderile** pe care le dă situațiunea **de a fi membru al guvernului, impun uneori rezerve și impun unele limitări.**

Mă găsesc, însă, printre cei dintâi apărători cinstiți și sinceri ai presei.

De altfel, în această priință, cred că **n-am nevoie să cer atestațiuni de la nimeni.**

Numai faptul că, **deși am fost unul dintre cei mai atacați și calomniați dintre oamenii generației mai noi din politica țării,**

eu cer totuși libertatea integrală pentru presă, cred că face dovada completă a sincerității intențiilor mele în această direcție.

Nici o dată, motive de ordin personal, îndurerări sufletești și tot felul de neajunsuri, pe care un om care luptă în viața politică este obligat să le întâmpine, nici o dată asemenea lucruri și asemenea situațiuni nu mă pot determina să-mi schimb atitudinea.

Dar, dacă cer libertate deplină pentru presă,

cer, în același timp, și răspunderea întreagă și efectivă.

-Grigore Gafencu (PNT) : **De acord !**

[**presa de extremă dreapta**]

-lamandi : Vedeți, **de o bucată de vreme** mai cu seamă, **presa noastră a întrecut orice limită. Și să nu se supere d-l prof. Cuza...**

-ACCuza : Eu nu mă supăr nici o dată.

-lamandi : Să-mi dați voie, dle profesor, **dar excesele de limbaj, cu violențe ne mai auzite, cu îndemnuri directe la asasinat, s-au găsit de cele mai multe ori în presa** pe care eu nu vreau **s-o denumesc cu termenul care i se spune, decât pentru că-l întrebuițează toată lumea : în presa de extremă dreapta.**

-ACCuza : Vă rog să-mi dați voie : **nici o dată în presa noastră a Partidului Național-Creștin Vă rog să-mi citați un singur caz.**

[**presa PNC, Goga, Cuza...**]

-lamandi : Dle profesor, eu nu voiesc să numesc ziare. Vă cunosc prea bine. Am fost **elevul dvs cu 25 de ani în urmă, vă cunosc ideile, vă admir consecvența, admir acest exemplu de probitate** pe care dvs îl dați în viața publică ; **dar dvs, de multe ori aveți și iluzii**

-ACCuza : Am avut **iluzia că veți rămâne cu mine!** (mare ilaritate)

-lamandi : Au trecut 25 de ani de atunci . **Ne vorbiți de atributele statutare, pe care le aveți ca președinte suprem al Partidului Național-Creștin .**

Eu nu mă îndoiesc că **dv stăpâniți complet aceste atribuțiuni și le exercitați efectiv.**

" **Eu nu știu câte oficioase aveți dvs, dar sunt dator în mod cinstit să spun că**

deși nu am văzut sub semnătura profesorului Cuza nici o dată asemenea atacuri și

îndemnuri la violență, le-am găsit de multe ori în unele foi care, indirect sau direct,

v-au sprijinit pe dvs. [-----] sunt obiectul tuturor atacurilor din partea extremei drepte .

lamandi / 29 nov.'36

▫ Calomniile, violențe, amenințări, asasinat

[-----] **Cunosc mentalitatea care stăpânește din nenorocire o bună parte**

a elementelor care militează în aceste grupări ,

socot că nu comit o trecere dincolo de domeniul care îmi este îngăduit să vorbesc ,

dacă voi spune că trebuie să înceteze acest sistem al amenințărilor , acest sistem al violențelor. "

[**Lupta generațiilor**]

"**Generația noastră a trăit pe băncile Universității , sub ideile dvs, d-le Cuza,**

și ale d-lui Iorga. Am avut și noi momente de expansiune , de critică neîndurătoare ,

la vârsta de 20 de ani, împotriva conducătorilor.

Am făcut parte din cei care au prefațat , prin acțiunea noastră dezinteresată, marile mișcări de mai târziu , care ne-au dus la întregirea națională, dar n-am preconizat nici o dată **violența până la suprimare** , ca mijloc de acțiune, ca mijloc de exprimare efectivă a ideilor noastre.

" Sunt pentru cea mai largă discuțiune , suntem pentru un joc liber al forțelor angajate în lupta de idei, în lupta de doctrine, în lupta de programe.

Dar nu suntem deprinși să mânuim nici revolverul și nici să ne apărăm împotriva celor care ne atacă.

Spre onoarea acestei țări, care nici o dată nu a cunoscut asemenea mijloace în luptele politice, **trebuie să înceteze acest sistem nenorocit(aplauze)**

-**ACCuza** : În această privință, suntem alături de dvs . (aplauze)

-**lamandi** : Da, dle profesor, știu că mișcarea dvs a preconizat totdeauna acțiunea pe căile legale . Dar ce se întâmplă ? **Sunt mulți oameni care au deținut roluri de răspundere** în viața acestui stat, **oameni care au deținut mari posturi de răspundere** și cari, **în loc să tempereze , în loc să îndrumeze , în loc să arate care sunt căile** pe care tineretul trebuie să-și ducă acțiunea lui -tineretul e liber să creadă și trebuie să creadă , căci dacă n-ar crede tineretul , nu ar mai avea cine să creadă -

îi încurajează direct sau indirect împotriva ordinii legale.

[LD : aluzie la Goga ? la Manoiilescu ? la Crainic ? la Nae Ionescu ? la atâți intelectuali sau gazetari din Gardă sau simpatizanți ?]

"**Să-mi dați voie să vă spun , că răspunderile , în cazul acesta , se împart și sunt mai mari pentru conducători și pentru exponenții care se erijează în conducători,** chiar mai mult decât cei ce le practică.

Și presa de dreapta, în această privință, nu face un serviciu real cauzei pe care toate partidele de dreapta o reprezintă.

Dle prof Cuza, eu sunt un om care cred că o țară este cu atât mai aproape de îndeplinirea rosturilor ei, **cu cât sunt mai multe curente în mijlocul ei....**

-**Cuza** : Sănătoase.

-**lamandi**: Desigur.Sănătoase. **Cele sănătoase să biruie pe cele bolnave ,** pentru că aceasta este necesar, **dar manifestarea acestor curente nu poate să se facă decât în cadrul ordinii și al legii. "**

lamandi / 29 nov.'36

▣ **Incompatibilitatea între creștinism și legea talionului**

" Această **lege a talionului** nu are a face **nici cu creștinismul,** care se pretinde a sta la baza tuturor mișcărilor de dreapta , **și mai ales cu toleranța și cu spiritul de înaltă etică** a poporului nostru (aplauze)
Vedeți ecoul acestei stări de spirit , în mod permanent ,în presă.

[lamandi : **între adevăr și calomnie**]

Vreți un exemplu ? Dvs mă cunoașteți de 25 de ani.

Ați auzit vreodată că eu sunt naturalizat ?

-**Cuza** : Niciodată! **De la Belcești !**

- **lamandi** : În presa naționalistă s-a spus că eu **nu sunt român de baștină, ci naturalizat ! că sunt fanariot !** Sunt fiu de învățător ... m-am născut la țară... **tatăl meu a fost învățător în sat 30 de ani ... modest colaborator al lui Haret ...**

am trăit printre țărani ... **cu frică de Dumnezeu și dragoste de țară.** și am ajuns la **45 de ani să mi se conteste origina română** și dreptul de a vorbi, pentru că mă cheamă lamandi ! Sunt foarte mulți răzeși în satele din Moldova și Basarabia care poartă acest nume.[-----]

"**Vedeți d-le profesor , unde se merge cu această deformare a realităților ,** care, în loc să fie stânjenită în manifestările ei, **alunecă pe o pantă nenorocită ,**

care **ne poate duce la situații mult mai grave , decât acelea prin care am trecut eu până acum.**

De aceea spuneam adineauri : responsabilitate deplină !

Vedeți ce se întâmplă : **noi l-am pierdut pe Duca.**

A fost unul dintre cei mai mari români ai acestei țări.

Duca a murit acoperit de acuzațiunea că nu ar fi fost un bun român !

Și nu pot să uit că, în crearea atmosferei care a dus la asasinatul dela 29 decembrie , presa a avut un rol nu tocmai atât de puțin important .

" De aceea, să ne strângem laolaltă , suntem cu toții români,

să avem cu toții grijă de interesele acestei țări,

să nu vorbim de apărarea libertăților , fără răspundere ,

pentru că acei care încearcă să apere libertățile cu orice preț,

din direcțiunea aceasta , azi, mâine , vor fi cei dintâi ,

care vor sugruma libertățile împotriva întregii țări." (aplauze prelungite)

Iamandi / 29 nov.'36

▣ Libertate presei - cu răspunderea cuvântului.

"De aceea d-lor, libertate presei, cât mai largă, dar cu răspunderea integrală și,

dacă se poate, cu un "curriculum vitae" , al tuturor îndrumătorilor ,

care reprezintă publicismul și presa românească . (aplauze)

Să-i cunoaștem și să știm de unde au plecat , ce au făcut și care este valoarea lor morală,

pentru a se erija în îndrumători sufletești ai acestei națiuni "

(aplauze prelungite) [-----]

Vict.Iamandi / 29 nov.'36

38.)